

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>
• Lenin'in partisi çağımızın istemlerine yanıt veriyor	3
<i>Anthony Vassalo (Malta)</i> Halklar «gambot diplomasi»ni protesto ediyor.	12
<i>Jorge del Prado (Peru)</i> Belirleyici değişiklikler zamanı	21
<i>Yakub Netopilik (Çekoslovakya)</i> Felsefe ve politika: Leninci fikirlerin güncelliği	32
• Kapitalizmin genel bunalımı ve Latin Amerika'nın dış borçlar sorunu	43
<i>Ernst Diehl, Günter Hartschansky (DAC)</i> Thaelmann'ın vasiyeti yaşıyor	60
<i>Mahmut Baryalai (Afganistan)</i> Ulusal gelenekler devrime hizmet ediyor	72
• Komünist gençlik örgütleri	81

ÖZEL SAYFALAR

• TKP Merkez Komitesi'nin 1 Mayıs bildirisi	83
• TKP MK Politik Bürosu'nun SBKP 27. Kongresi üzerine açıklaması	85
	1

● TKP, AKEL ve YKP'nin ortak açıklaması	88
● TKP, IKP, TUDEH ve İran Halkının Fedaileri (Çoğunluk) Örgütü'nün ortak bildirisi	89
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Çekoslovakya Komünist Partisi 17. Kongresi'ne mesajı	91
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Bulgar Komünist Partisi 13. Kongresi'ne mesajı	92
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın İtalyan Komünist Partisi 17. Kongresi'ne mesajı	94
● TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	95

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvador, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 3 Mart 1986

YAZIŞMA	BOX 16367	Stredisko pro rozsirovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Czechoslovakia
	İSVEÇ	Praha 6, Thakurova 3

Lenin'in partisi çağımızın istemlerine yanıt veriyor

«BARİŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» DERGİSİ DELEGASYONUNUN
SBKP 27. KONGRESİ'YLE İLGİLİ İZLENİMLERİ

Bizler Moskova'ya ilk kez gitmiyoruz. Her birimiz çeşitli işler için, yılın çeşitli mevsimlerinde Moskova'yı ziyaret etmiştir. Ama, 25 Şubat'ın o dondurucu soğuk günü uzun süre belleklerden silinmeyecektir. Kızıl Meydan'dayız. V. İ. Lenin'in Mozolesi önünde, her zaman olduğu gibi, askerler nöbet başında. Kremlin'in tarihi kubbe ve kuleleri, Kremlin duvarı boyunca bembeyaz karla süslenmiş çam ağaçları canlı bir tablo oluşturuyor. Ne ki, çok iyi tanıdığımız bu tablo şimdi çok daha anlamlı. Kongre Sarayı'nda Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 27. Kongresi açılıyor.

Kongre salonunda, Sovyetler Birliği'nin dört bir köşesinden gelen işçi ve kolhozcular, mühendis ve bilim adamları, işletme yöneticisi ve öğretmenler, parti ve yığın örgütlerinin temsilcileri yerlerini alıyor. Burada gerçek yaratıcılar, bu büyük ülkenin eşit haklı gerçek sahipleri katedilen yolun bir değerlendirmesini yapmak, ileriye doğru nasıl daha iyi ve daha hızlı gidilebileceği konusunda görüş alış verişinde bulunmak için toplanmış bulunuyor. Mihail Gorbaçov tarafından okunan SBKP MK'nin Politik Raporu'nda, öteki raporlarda ve delegelerin konuşmalarında Sovyet halkının serpilip gelişmesine, gezegenimizin geleceğine ilişkin derin ilgi içtenlikle dile getiriliyordu. Sovyet komünistlerinin forumu sosyalizm ile barışın birbirinden ayrılmaz olduğunu bir kez daha doğruluyordu. Lenin'in partisi, dünyamız emekçilerinin bu en yüce iki kazanımını ardıcılıkla geliştirmeye ve savunmaya kararlı olduğunu gösterdi. O, geleceğe güvenle ve iyimserlikle bakıyor. Bu duygular yabancı konuklara yansımaları, onları etkilemesin olamazdı.

Moskova yolculuğuna hazırlanırken biz, Kongre çalışmalarının sadece Sovyetler Birliği'nin yaşamında değil, aynı zamanda uluslararası planda da önemli bir olay olacağını tahmin ediyorduk. Ama gene de, Lenin'in partisinin kendi önüne koyduğu ödevlerin boyutları, onun günümüzün yakıcı sorunlarına yaklaşımda gösterdiği cesaret ve ilkesellik bizi hayretler içinde bıraktı.

Bütün bunları, olup bitenlerin sıcak izleriyle yazılmış kısa notlarda anlatmak, elbette olanaksız. Bunun için biz burada, sadece en önemli saydıklarımızı aktarmakla yetineceğiz.

SBKP'nin 27. Kongresi, kanımıza göre, Ekim Devrimi'yle doğan dünyanın ilk emekçi devletinin gelişmesi yolunda nitel yeni bir aşamayı simgeledi. Kongre, sosyalist toplumun, bizim ülkelerimizde olanların tersine, insanın insan tarafından sömürülmesine, ulusal eşitsizliğe ve yabancı sermayenin talanına, sosyal karşıtlıklara, işsizliğe ve yoksulluğa kesinlikle son verilmiş olan, dinamik, kendi gücüne güvenen bu toplumun tarihsel üstünlüklerinin gerçekleşmesinin önünde çok daha geniş çevrenler açtı.

«Ülkemizin katettiği yol, onun ekonomik, sosyal ve kültürel kazanımları, – diyordu Kongre'de M. Gorbaçov – Marksizm-Leninizm öğretisinin yaşam gücünü, sosyalizmin bağrında yatan ve Sovyet toplumunun ilerlemesinde ifadesini bulan dev potansiyeli inandırıcı bir biçimde ortaya koyuyor. Biz, yoğun çalışma ve savaşım yılları olan bu yıllarda elde ettiklerimizle haklı olarak gurur duyabiliriz!»

Elde edilenlerden duyulan bu gurur, parti forumunda hem kürsüsünden yapılan konuşmalarda hem de koridorlarda dile getiriliyordu. Ancak, MK Politik Raporu'nun v delegelerin konuşmalarının özünü, yapılanları, başarıları sıralamak oluşturmuyordu. Tersine, Leninci gelenekler ruhunda, tüm dikkatler güçlükleri aşma, ileriye doğru hareketi hızlandırma üzerinde yoğunlaştırılıyordu. Politik ve pratik çalışmalarda yapılan ihmaller, ekonomide ve sosyal-manevi alandaki kimi olumsuz eğilimler üzerinde konuşuldu, toplum yaşamında gözlenen durgunluk olayları üzerinde duruldu.

Kongre'de, durumun en kısa sürede nasıl, hangi yol ve araçlarla değiştirilebileceği üzerine esaslı ve aynı zamanda canlı bir tartışma yürütüldü. Tartışmalar somuttu, konuşmalar her türlü gösterişten, biçimsellikten ve methiyelerden arınılmıştı. Bu yapıcı, somut iş atmosferi hem bizim hem de öteki yabancı konuklar üzerinde derin bir etki yaptı.

Kongre delegelerini sosyalist Küba adına selamlayan Fidel Castro şöyle diyordu: «27. Kongre'nizin atmosferinde yenilenme istemini, Leninci ruhu, iyimserlik, özveri ve umudun büyük coşkusunu hissetmemek elde değil. Tüm Kongre hazırlığı boyunca durumun çokyönlü ve kapsamlı analizi, derin eleştirel yaklaşım, Mihail Gorbaçov yoldaşın parlak ve cesur raporu bize, politik, ekonomik, sosyal ve bilimsel başarılar ne kadar büyük olursa

olsun, Anayurdun kurtarılması savaşında kazanılan şan, Sovyet halkının ve onun savaşkan komünist öncüsünün kahramanlıkları ne ölçüde büyük olursa olsun, hiç bir şeyin hiç bir zaman Büyük Ekim Devrimi'nin açtığı yoldan sizin ilerlemenizi, yeni aşamalara ulaşma yöneliminizi asla durduramayacağını gösteriyor.»

Çağımızın istemlerine, ülke yaşamının şimdiki aşamasının olgunlaşan gereksinimlerine yanıt verirken Sovyet komünistleri kendi önlerine toplumun sosyal-ekonomik ve manevi gelişmesini kesin bir biçimde hızlandırmak, nitel yeni bir durumu sağlamak gibi, gerçekten devrimci amaçlar koydular.

Burada söz konusu olan, her şeyden önce ekonomik büyüme tempo- larının artırılması ve yeni nitel bir büyümenin sağlanmasıdır. Bilimsel- teknik ilerleme temelinde üretimin her bakımdan entansifleştirilmesi, ekonomi yapısının yeniden kurulması, yönetme, örgütleme ve çalışmayı özen- dirmede etkin ve verimli biçimlere geçilmesidir. Gelişmeyi hızlandırma doğrultusu aktif bir sosyal politikanın uygulanmasını ve sosyalist adalet ilkelerinin ardıcılıkla gerçekleştirilip pekiştirilmesini öngörüyor, SBKP, sosy- yalist demokrasiyi her yanı ve yönüyle geliştirip derinleştirmeden, öne konulan ödevlerin yerine getirilmesinin olanaklı olamayacağını belirtiyor. Politik Rapor'da demokrasinin, sosyalist toplum organizmasının canlı yaşayabilmesi için gerekli olan sağlıklı ve temiz hava olduğu vurgulanıyor.

Bu saptamaya büyük bir değer biçen Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Cunhal bize şunları söyledi: «Sosyalist devletin ve par- tilerin vazgeçilmez bir çizgisi olarak demokrasi, SBKP 27. Kongresi'nce saptanan ve teorinin yaratıcılıkla geliştirilmesi yollarını, pratik çalışmala- rın yönlerini belirleyen temel görüşlerden birini oluşturuyor. Burada söz- konusu olan, sosyalizmin mükemmelleştirilmesini ve onun dünya ölçüsün- deki etkisinin derinleştirilmesini, kuşkusuz, güçlü bir biçimde etkileyecek olan değerlendirmeler ve amaçlardır.»

Gelişmeyi hızlandırma Kongre'nin onayladığı şu üç önemli parti bel- gesinde, SBKP Programı'nın yeniden kaleme alınmış biçimi, Parti Tüzüğü (yeni biçimi), SSCB'nin 1986–1990 yılları arasında ve 2.000 yılına kadarki dönemde ekonomik ve sosyal gelişmesinin temel doğrultuları üstüne bel- gelerde açık ifadesini buluyor. Daha 1985 güzünde basında yayınlanan bu belgelerin tasarıları, bilindiği gibi, parti içinde ve tüm ülkede en geniş biçimde tartışıldı. Bu geniş halk tartışması, halka danışma girişimi sırasında milyonlarca Sovyet insanı kendi görüşlerini açıkladı, önerilerde bulundu. Bütün bu görüş ve öneriler belgelere kesin biçim verilmesi sırasında dik- kate alındı.

2.000 yılına kadar Sovyetler Birliği'nde üretim potansiyelini ve halkın gereksinimlerini karşılamaya yönelik kaynakları iki kat artırmak, entansif gelişme faktörleri temelinde ulusal geliri iki kata çıkarmak Kongre'nin

belirlediği en önemli hedeflerden birini oluşturuyor. Kendileriyle görüşüp konuştuğumuz Sovyet insanların da vurguladığı gibi, bu muazzam ve giderek artan ekonomik ve bilimsel potansiyel, her alanda iyi yetişmiş uzman kadro ve işçiler, sağlam hammadde kaynakları, yığınların hızla artan yaratıcı enerjisi, SBKP'nin stratejik doğrultusuna yığınların tam desteği Lenin'in partisinin cesur planlarının gerçekçi olduğu güvenini daha da pekiştiriyor.

En yüksek parti forumunun delegeleri, SBKP MK'nin Nisan (1985) Plenumu'nun yükselttiği yenilenme ve hızlandırma doğrultusunun 10 aylık uygulanması sırasında biriktirdikleri deneyimi de Kremlin'e getirdiler. Konuştuğumuz pekçok delege arasında Tatar Özerk Cumhuriyeti komünistlerinin temsilcisi ve Kama Otomobil Fabrikası işçisi G. S. Baştanyuk da bulunuyordu. O, bu kısa dönemin parti örgütü ve bütün kolektifin yaşamına pekçok yenilik getirdiğini, toplantıların ilginç, canlı ve yaratıcı olmaya başladığını, çalışma ve teknoloji disiplininin sağlamlaştığını, yüksek kaliteli «KAMAZ» marka yük kamyonları için savaşımın bir slogan olmaktan çıkıp, otomobil yapımcılarının öz davasına dönüştüğünü anlattı. Öteki delegeler gibi o da, Kongre kararlarının toplumsal yaşamda olumlu dönüşümleri pekiştirip, bunları daha da çoğaltacağına olan inancı vurguladı.

Parti forumunda yapılan konuşmalarda yaratıcılık azmi, yarına yönelim, hem Sovyetler Birliği için, hem de tüm gezegenimiz için mutlaka barışçı olması gereken geleceğe iyimserlikle bakma ve güven duyguları açıkça seziliyordu. Tarihin bugünkü aşamasının insanlığa adeta meydan okuduğuna, bu dönemde sadece en güçlü üretim araçları değil, aynı zamanda, ne yazık ki, yıkım gücü bakımından şimdiye dek görülmemiş boyutlarda yığınsal kırm araçlarının yaratıldığına işaret edildi. Emperyalizmin dayattığı silahlanma yarışı, silah yığınlarının artması ve nitel bakımdan yeni silahların geliştirilmesi, bütün bunlar, SBKP'nin görüşüne göre, dünya çapında nükleer çatışma tehlikesini artırıyor, böyle bir çatışmada ne yenen ne de yenilen taraf olabilir, ama tüm uygarlık toptan yokolabilir.

Böyle bir durumda tek akılcı ve herkesçe kabul edilebilir çıkış yolunu, toplumsal düzenleri farklı devletlerin barış içinde yanyana yaşaması, askeri gücün değil, iyi komşuluğun ve tüm halkların yararına olan karşılıklı işbirliğinin egemen olacağı bir ilişkiler sisteminin yaratılması oluşturuyor. Sovyet devletinin bu anlayışı daha doğuşunun ilk günlerinde, 8 Kasım 1917'de Lenin'in Barış Buyruktusu'nda yükselttiğini uzun uzadıya anlatmaya gerek yok. SSCB, tüm tarihi boyunca bu anlayışı gerçekleştirmeye, bunu uluslararası ilişkilerin bir normu haline getirmeye çalıştı.

Sovyet komünistleri, bundan önceki Kongrelerinin barışçı geleneklerine sıkı sıkıya bağlı kalarak, bugün de yüzyılımızın sonuna dek uzanan kapsamlı bir barış programıyla ortaya atılıyor, 2.000 yılına kadar üç aşamada ve gerekli uluslararası denetim altında gerçekleştirilebilecek nükleer

silahsızlanma için somut önlemler öneriyorlar. M. Gorbaçov'un 15 Ocak 1986 tarihli açıklamasında yer alan ve BMO'nün ilan ettiği dünya barış yılını bir anlamda başlatmış olan bu öneriler, bizim ülkelerimizde ve öteki ülkelerde milyonlarca insan tarafından hararetle destekleniyor, gerçekçi, somut ve zaman bakımından iyi düşünülmüş bir eylem programı olarak niteleniyor. SBKP 27. Kongresi'nde, bu programın gerçekleşmesini sağlamak için SSCB'nin elinden gelen tüm çabayı harcayacağını, bunu önümüzdeki yıllarda kendi dış politikasının temel doğrultusu olarak gördüğünün vurgulanması derin bir memnuniyet uyandırıyor.

Barışçı atılımları daha da geliştirerek, Lenin'in partisi bu en yüksek forumunda, kapsamlı bir uluslararası güvenlik sisteminin oluşturulması görüşü de dahil, yeni, çok daha ileri giden girişimlerde bulundu. MK'nin Politik Raporu'nda böyle bir sistemin askersel, politik, ekonomik ve insan-cıl alanlarının ilkesel temelleri formüle edildi. Bu temeller, SBKP'nin kanısına göre, çeşitli ülkelerin yöneticileri arasında ikili ve çoktarafli diyalogun çıkış noktalarını ve bir tür çerçevesini oluşturabilir. Nükleer güç sahibi beş devlet arasında böyle bir diyalog çok daha büyük önem kazanıyor, çünkü insanlığın geleceğine ilişkin sorumluluğun temel ağırlığı bu devletlerin omuzlarında bulunuyor. Bu ülkelerin liderlerine «yuvarlak masa» etrafında toplanmayı öneren Sovyetler Birliği, burada sözkonusu olanın, dünya işlerinde her hangi bir ayrıcalık ya da «liderlik» iddiaları değil, tersine sorumluluk anlayışı olduğunu vurguluyor.

Bu görüş ve Kongre kürsüsünden yükseltile barışı güçlendirmeye yönelik öteki öneriler yabancı konuklar arasında hemen canlı bir tartışma konusu oldu. Görüşlerine başvurduğumuz delegasyon başkanları, dikkatlerini en başta kendi bölgelerinin sorunları üzerinde yoğunlaştırarak, derginin okuyucuları için şu kısa yorumlarda bulundular.

Sri Lanka Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Kattorge P. Silva:

«Politik Raporda ve Kongre'nin öteki belgelerinde uluslararası durumun derin bir Marksist-Leninist analizi yapılıyor, bu durumun radikal bir biçimde iyileştirilmesine ilişkin değerli girişimlere yer veriliyor. Asya'da kolektif güvenlikle ilgili görüşlerin geliştirilmesi bizde özel bir ilgi uyardı. Bunun gerçekleştirilmesi, kanımıza göre, Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti de dahil, bu anakararın tüm devlet ve halklarının güç ve eylem birliği yapmalarını, güçlerini uyumlaştırmalarını zorunlu kılıyor. Partimiz, Sovyet komünistlerinin bu yöndeki tüm girişim ve çabalarını tümüyle destekliyor ve selamlıyor.»

Belçika Komünist Partisi Başkanı Lousi Van Geyt:

«Avrupa'daki Sovyet ve Amerikan orta menzilli atom roketlerinin kaldırılmasına ilişkin önerinin Kongre'de de vurgulanması anakaramızın barış güçlerine bu çok önemli sorunun çözümü için savaşımı daha da

aktifleştirme olanağı yaratıyor ve sadece ABD'yi değil, aynı zamanda kendi nükleer silah potansiyellerini dondurmaya çağırılan İngiltere ve Fransa'yı da kesin seçene yapma sorumluluğuyla karşı karşıya getiriyor. 16 adet «Euroroket»in yerleştirilmiş bulunduğu Belçika için de bu sorun çok günceldir. Kamuoyunun tepkisi karşısında hükümet, kendi programında bu konumlandırmanın geridönülmez olmadığını belirtmek zorunda kaldı.»

Sosyalist Enternasyonal üyesi olan Peru APRA Partisi Başkan Yardımcısı Carlos E. Melgara:

«SBKP'nin 27. Kongresi'nde, dünya ekonomik ilişkilerini ağırlaştırılan tüm sorunların kapsamlı bir biçimde ele alınacağı bir Dünya Ekonomik Güvenlik Kongresi'nin toplanması isteminin dile getirilmesi Latin Amerika halkları açısından, özellikle ülkemiz gibi dış borç ağı içinde çarpınan ülkeler açısından büyük önem taşıyor. «Üçüncü Dünya» ülkelerinin 900 milyar doları aşkın dış borç toplamının hemen hemen yarısı bizim anakaramızın payına düşüyor. Eğer bu soruna adil bir çözüm bulunmazsa, tüm dünya finans sistemi ciddi bir tehlikeyle yüzyüze gelecektir. Tek sözle, SBKP'nin 27. Kongresi'nde ortaya atılan görüş günceldir. Biz bunu içtenlikle destekliyoruz.»

Çağdaş dünyanın gelişmesini analiz eden Kongre, uluslararası sorunların çözümünde halk yığınlarının, geniş kamuoyunun oynadığı role birincil derecede dikkat verdi. Şu inanç bir kez daha vurgulandı: Eğer halklar güçlerini birleştirir, birlikte hareket ederlerse, nükleer yıkım tehlikesi insanlığın üzerinden uzaklaştırılabilir; dünya savaşı kaçınılmaz değildir. SBKP, savaşı karşıtı harekete aktif katılmayı ve bu hareketin başarılı olmasını kendi dış politika stratejisinin özü olarak görüyor. İnsanlık, 21. yüzyıla girebilmek için, en başta savaşı yenmek zorundadır. Çağımızın istemlerine yanıt verecek olan tarihsel boyuttaki ödev budur ve bize göre şu anlayış çok önemlidir: Biz komünistler bu ödevi sosyal-demokratlarla, öteki partilerin temsilcileriyle, inançları farklı olan kişilerle, iyi niyet sahibi insanlarla, tek sözle yeryüzünde yaşamın devam etmesini isteyen herkesle işbirliği yaparak çözmeliyiz!

Lenin'in partisi 27. Kongre'de güçlü, birlik ve beraberlik içinde olan, sürekli gelişen bir politik örgüt, emekçi halkın gerçek öncüsü, tüm Sovyet toplumunun yönetici gücü olduğunu bir kez daha kanıtladı. 19. milyondan fazla üyesi bulunan parti, ülkeyi yeni aşamalara ulaştıracak doğrultunun yolunu güvenle döşemektedir.

Biz, gerek delegelerin konuşmalarında, gerekse onlarla yaptığımız sohbetlerde SBKP'nin, merkezi yönetimle yerel düzeydeki girişimciliği, tartışma özgürlüğü ile eylem birliğini uyumlulukla birleştiren bir derin demokratik organizma olarak yaşadığını gördük. Kendi politikasının doğru-

luğuna halkı ikna ederek parti, devlet kurumlarının, işletmelerin, öğretim kurumlarının, Sovyetlerin, sendikaların ve öteki yığın örgütlerinin çalışmalarını komünistler aracılığıyla yönlendiriyor.

Kongre'de açıklanan veriler partinin sosyal yapısının, üyelerin yaş ve eğitim düzeylerinin Sovyet toplumunun yapısına uygun düştüğünü ve toplumsal gelişmenin gereksinimlerine çok daha tam yanıt verdiğini kanıtıyor. Partiye çok sayıda genç, özellikle işçi sınıfının sıralarından, çağdaş, iyi hazırlıklı, dümeni ele almaya ve sosyalizm gemisini 21. yüzyıla götürmeye yetenekli bir genç kuşak üye oluyor. SBKP'nin üye yapısının gelişmesindeki bu olumlu eğilim, parti yönetim organlarının yapısına da yansımış bulunuyor.

Parti kuruculuğuna ilişkin sorunlar, parti yaşamında Leninci normlara sıkı sıkıya bağlı kalınması, Kongre çalışmalarında önemli bir yer tuttu. Kongre tarafından onaylanan SBKP Tüzüğü'ndeki değişiklikler temel parti örgütlerinin rolünün artırılmasına, demokrasinin daha da geliştirilmesine ve aynı zamanda kadroların her alanda ve düzeyde kişisel sorumluluğunun artırılmasına yöneliktir. Parti yasası komünistin moral kimliğini çok daha kesin olarak belirliyor. Alçak gönüllülük, düzenlilik, sorumluluk ve insanlara karşı saygılı, dikkatli davranma parti içinde yöneticiden sıradan üyeye kadar her komünistin sahip olması gereken niteliklerdir. Parti, önüne koyduğu yeni ödevleri, ancak kendisi sürekli bir gelişme içinde olursa, «yanılmazlık» kompleksinden tamamen arınmışsa, elde edileni eleştirici bir gözle değerlendirebiliyorsa, yapılacak olanı net görebiliyorsa, başarıyla çözebilir.

Kongre'de sert, ama açık yüreklilikle yapılan eleştiri ve özeleştiriyle ilgili olarak biz Kanada Komünist Partisi Genel Sekreteri William Kashan'a, acaba burjuva propagandası SBKP'ni, reel sosyalizmi, öğretiyi ve hareket olarak da komünizmi karalamak için bütün bunlardan yararlanıyor mu? şeklindeki kimi sakıncalar konusunda ne düşündüğünü sorduk. *Kashan şu yanıtı verdi:* «Şüphesiz bunu deneyecektir ve daha şimdiden denemektedir de. Ama böyle bir kampanyadan bir kazanç elde edemeyecektir. Lenin'in partisi, onun örgütlerine sıkı sıkıya bağlı kalarak, kendi hatalarını cesaretle ortaya koyabildiği, bunları yüksek sesle açıklayabildiği, bunlardan dersler çıkarabildiği ve hataları düzeltilmesini bildiği için güçlüdür. Öte yandan iktidarda olan burjuva partileri haklı olmadıklarını, hata yaptıklarını hiçbir zaman söyleyemezler. Onlar, işsizliğin sorumlusu olarak işçi sınıfını, bunalımların nedeni olarak da mevcut durumu, nesnel koşulları gösterirler. Onların politikaları temelden kusurlu olduğu için, her hangi tarafsız bir analiz için bu politikanın iler tutar tarafı yoktur. Eleştiri ve özeleştiri karşısında onların korkusu buradan kaynaklanıyor. Komünistlerin ise korkacakları bir şey yok. Biz haklı olduğumuza eminiz.»

SBKP'nin en yüksek forumu, Lenin'in partisinin uluslararası komünist hareketin, bugün emperyalizmin saldırgan planlarına, bir nükleer dünya savaşına karşı çıkan demokrasi, kurtuluş ve barışsever güçlerinin geniş cephesinin ayrılmaz bir parçası olduğunu ve olmaya devam ettiğini vurguladı. Bu güçlerin temsilcileri dünyanın her köşesinden, 113 ülkeden Moskova'ya gelerek Kongre'ye katıldı; komünist, işçi, devrimci-demokrat, sosyalist, sosyal-demokrat ve öteki partilerden 152 delegasyon, demokratik yığın örgütlerinin yöneticileri Kongre'de hazır bulundu. Bu bile başlı başına, SSCB'de sosyalist toplumun mükemmelleştirilmesini, onun komünizme doğru ilerlemesini sadece kendi halkı önünde bir boyun borcu değil, aynı zamanda önemli bir enternasyonalist ödev, dünya sosyalizminin, uluslararası işçi sınıfının, tüm insanlığın çıkarları uğrunda tarihsel bir görev bilen Lenin'in partisiyle enternasyonalist dayanışmanın parlak bir ifadesidir.

Bugün barışın ve toplumsal ilerlemenin yazgısı dünya sosyalist sisteminin ekonomik ve politik gelişmesinin dinamizmiyle, her zamankinden çok daha sıkı bağlanmıştır. Bu görüş Kongre delegelerinin konuşmalarında, kardeş parti yöneticilerinin selamlama konuşmalarında dile getirildi.

Kremlin'de bu enternasyonalist duygular dünya devrimci ve kurtuluş hareketinin tüm kollarının temsilcileri tarafından dile getiriliyordu. Şu olay bizi çok duygulandırdı: Politik Rapor'un bir bölümünde M. Gorbacov, delegelerden izin isteyerek, SBKP adına, kapitalist ülkelerde savaşım yürüten komünistlerle kardeşçe dayanışmayı ve bu savaşıma duyulan hayranlığı dile getirdi. Kongre salonu, dakikalarca dinmeyen coşkun alkışlarla çinladı...

Kongre çalışmaları bir kez daha şunu açıkça gösterdi: SBKP, kardeş partiler arasındaki eylem birliğini güçlendirmek ve geliştirmek için elinden gelen her çabayı gösterecektir. SBKP, hareketimizin çeşitliliğini hiçbir şekilde bölünmüşlüğü'nün bir simgesi saymamaktadır ve birliğin de tektürlülükle, hiyerarşiyle, bir partinin öteki partilerin içişlerine karışması gibi bir durumla yakından uzaktan hiçbir ilişkisi olmadığını vurgulamaktadır. Komünist hareket kendi sınıfsal dayanışmasıyla, ortak dava için savaşımında tüm kardeş partilerin eşitlikli işbirliği ile güçlüdür, güçlü olabilir. SBKP 27. Kongresi'nin bu saptaması, kanımıza göre, komünistlerin enternasyonalist eylem birliğini güçlendirmenin gerçek temelini gösteriyor.

SBKP'nin yabancı konukları gerek Kremlin Sarayı kürsüsünden, gerekse Moskova'da ve öteki kentlerde emekçi kollektifleriyle yaptıkları karşılaşmalarda ve bizimle sohbetlerinde Sovyet komünistlerinin forumunun, onun çıkardığı sonuçlar ve aldığı kararların demokratik, barışsever ve antiemperyalist güçlerin birliğini güçlendirmek için büyük bir uluslararası

önem taşıdığını vurguladılar. Kongre'nin, dünyada sağlıklı bir iklim yaratma, yumuşamaya dönüş, aşamalı bir silahsızlanma, tek sözle insanlığın 21. yüzyıla güvenle adım atabilmesi için gerekli olan koşulları yaratma savaşımına yeni bir ivme kazandırdığını önemle belirttiler. Delegasyonumuz bütün bu değerlendirmeleri paylaşıyor.

Jose Maria Lanao
Arjantin Komünist Partisi MK üyesi,
BSS Yazı Kurulu ve Yazı Konseyi üyesi

Unni Krishnan
Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi üyesi,
BSS Yazı Kurulu ve Yazı Konseyi üyesi

Georg Kwiatowski
Alman Komünist Partisi'nin
BSS Yazı Konseyi'ndeki temsilcisi

Halklar «gambot diplomasisi»ni protesto ediyor

Antony Vassalo

Malta Komünist Partisi Genel Sekreteri

Bu yıl, Cenevre tepe toplantısının yarattığı umut işaretleriyle, daha iyi bir uluslararası durum ve silahsızlanma alanında ilerleme kaydedilmesi umduyla başladı. SBKP'nin 27. Kongre belgelerinin dış politikayla ilgili maddeleri ve dünyanın nükleer silahlardan arındırılması yönünde Sovyet komünistlerinin önderi M. Gorbaçov'un Ocak ayında yaptığı açıklamada yer alan esinlendirici açılım bu umuda yeni bir ivme kazandırdı. Dünya halkları Sovyetler Birliği'nin son yıllarda cepheleşme yönündeki olumsuz eğilimlerin ortaya çıkmasını önleme ve yeryüzündeki nükleer silahlanma yarışını gemlemenin yolunu açma, bunun uzaya yayılmasının önüne geçme, savaş tehlikesini ortadan kaldırma ve normal uluslararası ilişkilerin gerekli bir ögesi olan karşılıklı güven oluşturma yönündeki samimi arzusuna bir kez daha tanık oldu.

Ancak son gelişmeler ABD ve NATO'nun etkili çevrelerinin uluslararası durumu olumsuz yönde etkileyen saldırgan gidişten vazgeçmek niyetinde olmadıklarını ve dünyayı nükleer bir felaketin eşiğine daha da yaklaştırdıklarını gösterdi. Bu iki akım arasındaki savaş bizim bölgemizdeki durumu da kapsamlı bir biçimde etkiledi.

Eski Phoenicia döneminden bu yana adamızın yer aldığı Orta Akdeniz bölgesi Avrupa ile Afrika arasında birçok ülkeye ait gemilerin geçtiği önemli ticaret yollarının kesiştiği bir yerdir. Bu elverişli coğrafi konum sadece zenginlik yolunu açmadı, aynı zamanda işgalcilerin ve sömürge yöneticilerinin doymak bilmez iştahlarını kabarttı. Malta'da silahlı çatışmalar fırtınasının ve bölgedeki sömürge rekabetindeki zikzakların dışında kalmadı. Malta halkı İkinci Dünya Savaşı'nı faşistlerin yoğun hava saldırılarıyla anımsıyor. Malta'nın kıyılarında hâlâ gemi enkazlarına raslanıyor, buralarda patlamamış bombalar hâlâ kıyı sularında duruyor, denizcilik için, balıkçıların ve denizcilerin huzur içinde çalışmalarına karşı tehlike oluşturuyor.

Bugün parlak mavi Akdeniz semalarında huzur yoktur. Kıyılara çarpan dalgaların sesine sık sık savaş uçaklarının homurtusu, patlayan bombaların sesi de ekleniyor. Bölgede durum sadece karmaşık olmakla kalmıyor, aynı zamanda tehlikeli bir biçimde patlamaya hazır hale geliyor ve tüm dünyada uluslararası iklimi zehirliyor.

«YENİ GLOBALİZM»İN ARDINDA NE VAR?

1985'in sonu ve 1986'nın başındaki olaylar Washington'daki belli politik ve askersel çevrelerin ABD ve İsrail'in politikalarını kabul etmeye yanaş-

mayan ve bağımsız bir yol izleyen ülkelere karşı harekete geçerek, dünya barışını tehdit edebileceğini bir kez daha gösterdi.

Libya'ya karşı Roma ve Viyana hava alanlarındaki terörist eylemlerde rolü olduğu yolunda temelsiz suçlamalar yönelten ABD yönetimi bu Arap ülkesine karşı nedensiz olarak, savaş ilanıya eş anlamlı adımlar atıyor. Pentagon ve CIA telaşa Libya topraklarındaki belli potansiyel darbe hedeflerini belirledi ve Libya topraklarına, Libya kıyılarına uçak gemileri, destroyerler, kruvazörler gönderdi. Pentagon bölgeye toplam 26 gemi yığdı. Libya'ya karşı askersel güç gösterisine ve ekonomik cezalandırma «terörizme son verme» demagojisine başvurma da eşlik etti.

Biz Maltalıları terörizmin şiddetle lanetlenmesi ve bunun ortak girişken eylemlerle yokedilmesi gerektiğine ikna etmeye gerek yoktur. Çünkü 1985 yılı Kasım ayında başkent havaalanına kaçırılan Mısır uçağının dramına, düzinelerce masum insanın öldürülmesine tanık olduk. Ancak Akdeniz halklarının güvenliğini zedelemekle bir ülke suçlanacaksa, bu suçun şovenist politika izleyen, Libya'ya karşı, Lübnan ve Filistinlilere ve Washington'un çizgisine girmek istemeyen herkese karşı devlet terörizmini kışkırtan «yeni globalizm»in Washington destekli kışkırtıcılarına yöneltmesi gerektiğini çok iyi biliyoruz.

Akdeniz'de gerginliğin yeniden artmasının girişimcileri hiçbir şekilde terörizme karşı mücadele isteğiyle hareket etmiyorlar. Libya'ya karşı gerçek – ve eskiden beri varolan – antipatinin nedeni 1970 yılında Libya'nın ABD ve Büyük Britanya'yı Libya topraklarındaki üslerini sökmeye zorlaması ve üç yıl sonra «Royal Dutch Shell» de dahil tüm yabancı petrol şirketlerinin yüzde 51'ini millileştirmesidir. ABD, Kaddafi hükümetinin Camp David politikasına karşı ve Arap dünyasındaki antiemperyalist akımları zayıflatma girişimlerine karşı kararlı tutumuna öfkelenmektedir.

Bugünkü durum yeni savaş alevleri körükleyecek ya da varolan bölgesel sorunları gerginleştirecek hiçbir şey yapılmamasını gerektiriyor. Tersine, bu sorunların, adalet ve ilgili halkların meşru çıkarlarına ve kendi yazgılarını belirleme haklarına eksiksiz saygı temelinde barışçıl yollardan çözülmesi gerekiyor. Bu durumda silahsızlanma konularının herhangi bir şekilde bölgesel çatışmalara bağlanmasına karşı çıkan SBKP MK Genel Sekreterinin Ocak ayında yaptığı açıklama büyük önem taşıyor. Bu «bağlar» emperyalist güçlerin silahsızlanma yoluna girmeyi reddetmelerini ve egemen halklara kendi istek ve çizgilerini dayatma niyetlerini gizleyen bir sis perdesidir. Bu politika insanlığın çıkarlarına ve nükleer çağın gerçeklerine uymayan bir politikadır.

Dünya kamuoyunda bunun farkına varan kesimler giderek genişliyor ve birçok kapitalist ülke yöneticisi bunu hesaba katmak zorunda kalıyor. İşte bu nedenle, Avrupa başkentleri Akdeniz'de Washington'un hegemonyacı girişimlerine tereddütsüz katılmakta acele etmiyorlar. Malta Baş-

bakanı Carmelo Mifsud Bonnici de ABD'nin bu girişimi nedeniyle bölgede durumun kötüleşmesi karşısında duyduğu derin kaygıyı dile getirdi. Hükümetinin Libya'ya karşı girişilecek her türlü askersel eylemi kesinlikle kınadığını ilan etti.

ABD ve İsrail'in başlattığı «Gambot Diplomasisi» (1) uygulamasının yeni bir türü ve çılgın bir şantaj kampanyası, tehdit ve dayatma Libya ile geleneksel bağları olan ülkemizi de doğrudan etkiledi. Bölgede gerginliği artırmayı ve bunu bahane ederek ABD'nin askersel varlığını ayakta tutmayı amaçlayan, tümüyle önceden belirlenmiş geniş çaplı bir planla karşı karşıya olduğumuzu anladık. Somut olarak belirtmek gerekirse, ABD ve İtalya'nın Libya konusunda kopardıkları yaygara, özel Amerikan birliği «Delta»nın sürekli görev için Sicilya'da Sigonella'ya aktarma kararının yolunu döşediler. Amerikan «Delta» birliğinin bir müfrezesi «Achille Lauro» gemisinin kaçırılması sırasında ABD'de Fort Bragg'dan Akdeniz'e aktarılmıştı. 1985'in sonu ve 1986'nın başındaki olaylar bahane edilerek, yeni Amerikan saldırı güçleri dünyada stratejik önemi olan bölgelerden biri olan bölgemizin merkezine yerleştirildi.

AKDENİZ HALKLARINA KARŞI BİR TEHDİT

Tüm bu olaylar, Akdeniz'de emperyalizm tarafından yaratılan çok karmaşık bir durumda gelişiyor. Yıllardır Siyonistlerin Filistin halkını barbarca baskı altında tutmayı sürdürdükleri ve Lübnan'ın bağımsızlık ve egemenliğine karşı provokasyonlar düzenlenen Ortadoğu bölgesinde bir çatışma alevlendi. İsrail bombaları Filistin'den binlerce kilometre uzaktaki Tunus'a bile yağmaya başladı. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin birlik ve güvenliğini sağlama sorunu hâlâ çözülmedi. Türkiye'de demokratik hareketin temsilcilerine karşı başlatılan zorbaca saldırılar bölgedeki durumu ters yönde etkiliyor.

112 Amerikan nükleer füzesinin yerleştirildiği Komiso (Sicilya) Malta'dan yaklaşık 100 kilometre uzaktadır. Bu ilk darbe silahlarının menzili Sovyetler Birliği'nin batı bölgelerine erişebilecek uzunluktadır ve vuruş güçlerinin çapı Balkanları, Doğu Akdeniz'in çeperlerini, Kuzey ve Orta Afrika'nın, Ortadoğu'nun büyük bir bölümünü kapsamaktadır. «Cruise» füzeleri bölgedeki tüm halklara karşı doğrudan bir tehdit oluşturuyor. Bu füzelerin varlığı uluslararası durumu istikrarsızlaştırıyor ve karşılıklı güvensizlik yaratıyor. Bu yeni ilk darbe silahlarının İtalya'ya yerleştirilmesi bölgede hiçbir yabancı askersel varlığın olmaması politikasını tercih eden, adadaki İngiliz ve NATO üslerini 1979 yılında kapatan ve Akdeniz'i bir barış denizi, Balkanların nükleer silahlardan arındırılmış bölge ilan eden

(1) Bu terim, basında, emperyalist devletlerin zayıf ülkelerin içişlerine kabaca karışmak amacıyla askersel güce başvurmalarını belirtmek için kullanılıyor. (Çevirenin notu)

yüce fikirleri desteklediğini açıklayan Malta hükümetinin politikasıyla keskin bir çelişki içindedir.

«Komiso» üssü sadece bir gerginlik ve dış müdahale ocağı değildir. Napoli, NATO Güney Avrupa Komutanlığının merkezidir. NATO'nun İtalya'daki Pantelleria ve öteki adalarda çok sayıda askersel tesisi vardır.

Dallı budaklı bir ABD üsler ağı şimdi ABD ordusuna bağlı 12.500 er ve subayın görevli olduğu İspanya'yı kapladı. «Poseidon» denizaltısının demir atabileceği Rota deniz üssü özellikle büyük bir tehdit oluşturuyor. İspanya ABD gemileri için sadece bir yakıt istasyonu değildir. Buradaki ABD tesislerinin çoğu uçuş esnasında stratejik bombardıman uçaklarına yakıt sağlayabilecek yetenektedir. Pentagon'un üsleri, Akdeniz'e girişi «kilitleyebilmek» için kullanılabilir. Bunlar aynı zamanda Avrupa'da olası bir askersel operasyona destek de sağlayacaklardır.

Pentagon, Doğu Akdeniz'de, özellikle Türkiye'de güçlü bir askersel varlık oluşturuyor. Yunanistan'daki üslerini de korumak istiyor. ABD ve NATO'nun askersel faaliyetleri karada ve denizde sürekli olarak savaş oyunları sürdürmenin yanı sıra ABD 6. Filosu'nun Akdeniz'de kol gezmesini de içeriyor. Bu güç gösterisi sadece bölge ülkelerine gözdağı verme amacını taşıyor, aynı zamanda tüm dünyadaki askersel ve politik durumu keskinleştiriyor. Bu askersel manevralar sırasında NATO generalleri ve amirallerinin öteki olası sahnelerle, özellikle Avrupa sahnesiyle uyum ve eşgüdümlü eylemleri daha da geliştirdiklerini söylemeye gerek yoktur.

«Çevik Kuvvetler» denen ve ABD'de konumlu, her an Doğu'ya ve Güney Akdeniz'e doğru havalanabilecek olan güçler büyük kaygı uyandırıyor. Bu güçler, nükleer silahlara da sahip olabilirler.

Helsinki Sonuç Belgesi'nin imzalanmasından sonra geçen on yılda öteki şeylerin yanı sıra Akdeniz'in güvenliği ile Avrupa'daki durum arasındaki bağ giderek daha iyi anlaşıldı. İşte bu nedenle, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin öne koyduğu ve tüm bölgemizin bir cepheleşme sahnesine dönüştürülmesini önlemeyi amaçlayan öneriler önemlidir. Bunlar arasında nükleer silaha sahip olmayan Akdeniz ülkelerine nükleer silahların yerleştirilmemesi yönünde Sovyetler Birliği'nin çağrısı ve kendi topraklarında bu silahların yerleştirilmesini yasaklayan bir Akdeniz ülkesine karşı nükleer silaha sahip devletlerin bu silahlara başvurmamaları önerisi de vardır. Malta komünistleri nükleer silah taşıyan gemilerin Akdeniz'den çekilmesi yönünde Sovyet önerisini desteklediklerini sürekli olarak açıkladılar. Dünyanın en yoğun nüfuslu bölgelerinden birinin nükleer silahlardan arındırılması son derece önemli bir görevdir.

Malta Komünist Partisi Akdeniz halklarının kaygılarına hiçbir zaman bölgesel bir sorun olarak bakmadı. Şimdi Washington ABD'den binlerce kilometre uzaktaki bölgemizi kendi «yaşamsal çıkar» bölgesi ilan etti, ülkelerimizin dünya çapındaki çelişkilere dahil edilmesi şimdi her zamankinden daha kesindir.

KARŞILIKLI YARARA DAYALI İLİŞKİLERİN SONUÇLARI

Silahlanma yarışı, ekonomik eşitsizlik, yaşanan çevrede durumun kötüye gitmesi, ticaret, kültür ve eğitimde eşit haklı işbirliğinin ilerletilmesi, yeni enerji kaynaklarının geliştirilmesi, okyanuslardaki kaynakların akılcıca kullanımı gibi günümüzdeki hemen hemen bütün evrensel (global) sorunlar, bölgesel düzeyde Akdeniz'e de kendine özgü biçimde yansıyor. Kapitalist ve sosyalist ülkeler, sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkeler burada yan yana yaşıyor. Dünyanın öteki bölgelerinde olduğu gibi, bu bölgede de tekeller oburca yeni hammadde kaynakları peşinde koşuyorlar. Petrol ve yeraltı kaynakları bakımından zengin ülkelerin bağımsızlık ve özgürlüğünü tehdit ediyorlar. Bizim yanımızda çok sermaye kullanan ekonomik birlikler ve ekonomik gelecekleri, insan kaynaklarını ne ölçüde kullanacaklarına bağlı ülkeler de bulunuyor. Bazı devletler ise, bellibaşlı emperyalist güçlere hâlâ sıkı sıkıya bağlıdır. Bu da, eski sömürge ülkelerin ekonomik bağımsızlık ve ileri doğru gelişme uğrunda çabalarına ters düşmektedir. Çünkü bunun sonucunda ticari ve politik ilişkilerin istikrarsızlığı daha da artmaktadır.

Akdeniz'deki bütün ülkeleri etkileyen pek çok sorun arasında, bölgede çevrenin korunmasını saymak gerekir. Akdeniz'e kıyısı olan devletler ve Akdeniz'deki adalar için genlikli, sakin ve güvenli bir yaşam, büyük ölçüde temiz bir Akdeniz anlamına geliyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün resmi rakamlarına göre, her yıl 12 milyon tondan çok organik atık ve sanayi artığının Akdeniz'e dökülmesi, kaygı vericidir. Kuşku yok ki, ancak bütün ilgili tarafların eşitlik ruhu ve birbirlerinin meşru çıkarlarına saygı temelinde ortaklaşa yapıcı çabalarla bu yıkıcı süreçler durdurulabilir. Ancak bunun sağlanması, karşı karşıya geliş ve güvensizlik ortamında hayal bile edilemez.

Bu koşullarda, evrensel olsun, bölgesel düzeyde olsun, barış ve eşit haklı uluslararası işbirliği için kararlı bir savaşım vermeden, ne yoksulluk, açlık ya da az gelişmişliğin ortadan kaldırılması için çaba gösterilebilir, ne de yeni çelişki ve sorunların birikmesi önenebilir. Akdeniz ülkeleri arasındaki ilişkilere, Malta'nın dış politikası ve dış ticareti konularına yaklaşımımızın temeli, işte budur.

Eğer ticari ilişkiler, barış ve gelişme açısından etkili ve uzun erimli bir etmen olacaksa, bunlar Birleşmiş Milletler ilkelerine aykırı yöntemlerden arındırılmalıdır. Aykırı yöntemlerden kastımız, antlaşma ve anlaşmaların tek yanlı feshi, ticari, teknolojik abluka, kredi açmama, egemen devletlere karşı ayrımcı tutumlar ve her türlü keyfi «yaptırımlar»dır. ABD yönetiminin Libya'ya karşı açtığı kampanyanın bir kez daha gösterdiği gibi, bu tür yöntemler, bir bütün olarak uluslararası güvenliğin ayrılmaz bir parçası olan uluslararası ekonomik güvenliği temelinden sarsmaktadır.

Değişik sosyal-politik sistemlere sahip ülkeler arasında karşılıklı yarara

dayalı ekonomik ve öteki barışçıl ilişkilerin kurulması, gerek tek tek ülkelerin gelişmesi, gerekse Akdeniz'deki durum açısından büyük yararlar sağlar. Malta komünistleri, sosyalist topluluk ülkeleriyle giderek daha sıkı ve dostça ilişkilerin geliştirilmesinin önemini yorulmak nedir bilmeden halka açıklıyor. Halkı, hükümetin buna uygun davranması için istemde bulunmaya teşvik ediyor. Malta açısından gerçek toplumsal ilerleme ve tarafsızlığın, yalnızca bu yoldan güvence altına alınabileceğine inanıyoruz. Elbette ve ne yazık ki, bu ilişkiler, hep bizim istediğimiz biçimde gelişmiyor. Adamızın kapitalist pazarlara köklü bağımlılığı, bunun ana nedenidir. Malta'nın dışsattımının % 80'i doğrudan Batı Avrupa ülkelerine bağlıdır ve buralardaki ekonomik çalkantı ve bunalımlardan olumsuz yönde etkileniyoruz.

Bunun tersine sosyalist ülkelerle karşılıklı yarara dayalı ilişkiler, en keskin politik sorunların çözümüne yardımcı olan bir iklimin doğmasını sağlıyor. Bu ilişkiler, aynı zamanda, cumhuriyetimizin sosyal-ekonomik gelişmenin pek çok karmaşık sorununu çözmesine yardım ediyor. Malta'nın ciddi kaygılarından biri işsizliktir. Ticaret ve ulaşım faaliyetlerinin artması, uluslararası turizmin canlanması, ekonomimizde gemi onarımı sektörüne, otellerimiz ve öteki hizmetlere siparişleri güvence altına almayı olanaklı kılacaktır.

Bundan ötürü, Sovyetler Birliği ile 1981 yılında imzalanan tarafsızlık antlaşması ve Sovyet ticaret gemilerine yakıt sağlanması anlaşmasının Malta açısından büyük önemi vardır. 1984 yılı içinde Moskova'daki Malta-Sovyet görüşmeleri sonunda milyonlarca dolar tutarında bir anlaşmanın imzalanması, bölgemizde barış içinde yan yana yaşamının geliştirilmesine iyi bir örnektir. Somut konuşursak, bu anlaşma yeni işyerleri açılmasını olanaklı kılmış, böylece özellikle gençler arasında yaygın olan işsizlik sorununun hafiflemesini sağlamıştır. İşçi Partisi kabinesinin dümeninde Dom Mintoff'un yerini alan Carmelo Mifsud Bonnici, hükümetinin Batılı güçlerle, özellikle Birleşik Amerika ve İtalya ile, eğer bu ülkeler de «Sovyetler Birliği'nin yaptığı gibi Malta'ya dostça tutumlarını etkili bir biçimde gösterirlerse», benzeri anlaşmalar imzalamaya hazır olduğunu belirtti. Aynı yıl, ticaret ve sanayi alanında işbirliğini genişletme konusunda Bulgaristan ile bir anlaşma imzalandı.

NATO ülkelerindeki etkili çevreler, Malta'nın sosyalist ülkelerle, özellikle Sovyetler Birliği ile politik ve ticari ilişkilerindeki gözle görülür iyileşmeyi, halkımıza karşı düşmanca kampanyalar başlatmada bir bahane olarak kullanıyorlar. İtalya'da ve öteki NATO ülkelerindeki gazetelerde, adamızı bir çeşit «Akdeniz'in Grenadası» diye tanıtan yazılar çıkıyor. İşçi Partisi hükümetinin NATO askeri üssünü kapatmasından bu yana, çıplak baskı ve benzeri kapsamlı araçları kullanarak, bu ülkeler işçilerimize karşı olan fiilen temelini hazırlıyorlar.

Malta komünistleri, Akdeniz'deki ABD stratejisinin ve bölgede «artan bir Sovyet tehdidi» olduğu yolunda Malta'da ve komşu ülkelerde kamuoyunu kandırmak için ABD propagandasının başvurduğu bütün kurnazca iftira girişimlerinin içyüzünü hep ortaya koydular ve bunu sürdürecekler. «Time» dergisi, bu tehdidin, değişik ülkelere yurttaşları Akdeniz'in görülmeye değer yerlerine taşıyan Sovyet gemilerinden geldiğini belirledi bile. Ne var ki, Malta'nın bağımsızlık ve güvenliğine, hayali değil de, gerçek tehdidin nereden geldiğine bakılacak olursa, adamızın yakınında hiçbir Sovyet üssünün olmadığı, buna karşılık Akdeniz'in hemen hemen bütün Batı Avrupalı ülkelerinde Birleşik Amerika'nın askeri tesislerden yararlandığı kolayca görülebilecektir.

Burada Birleşik Amerika ve İsrail'in son aylarda Libya, Tunus ve Filistinlilere karşı giriştiği eylemlerin ülkemizin egemenliğinin çiğnenmesi ve karasularımıza saldırılarıyla eşgittğini anımsamak yetecektir. Bu da, devletler hukukunun en temel ilkelerinin ve uluslararası ilişkilerdeki en yalın kuralların zayıflatılmasından başka bir şeye hizmet etmedi. Malta'nın bundan önceki başbakanı Dom Mintoff'un belirttiği gibi, «Birleşik Amerika bizim bağımsızlığımıza karşı çıkarken, Sovyetler Birliği bize hiçbir zaman zarar vermedi.» (2)

ZİNCİRDEKİ HALKALAR

Marksist-Leninist politikasına sadık kalan Malta Komünist Partisi, iç politikaya ilişkin birçok konuda İşçi Partisi hükümetini tutarlı ve sürekli olarak eleştirdi. Ancak partimiz hükümetin dış politikasını destekliyor ve ülkenin çıkarlarına, şairiz, en uygun olan bağlantısızlık doğrultusunu selamlıyor.

Sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı savaşım, barış ve uluslararası güvenliği pekiştirme çabaları, uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesini canla başla savunma, uluslararası sıcak çatışma odaklarının ortadan kaldırılması, bağlantısızlık hareketinin belli başlı yanları olarak ortaya çıkmış bulunuyor. Bu yanlar, dünya politikasında bağlantısızlık hareketinin konularına şekil veriyor.

Malta tümüyle bağlantısız bir politika, ancak bölgemizin ABD ve NATO egemenliğinden tamamen kurtulmasından sonra izleyebilir. Bu arada, hükümetimize ve onun dış politikasına karşı somut bir komplonun varlığını sayısız göstergeleriyle ortaya koyabiliriz. Bu komplo, İtalyan hükümetinin Pentagon'un adamız çevresinde üsler kurmasına izin vermeye teşne olmasından, şimdi Malta ile Libya arasında yerleşen ABD Altıncı Filosu'nun hareketlerinden ve ülkemizde insan haklarının çiğnendiği yo-

(2) «Review of News and Events», Valetta, 13 Temmuz 1984.

lundaki saçma iddialardan açıkça görülüyor. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın uydurduğu bu suçlamalar, Avrupa Konseyi'nde abartılıyor ve muhalefetteki sağcı Ulusal Parti hemen bunlara sarılıyor. Bütün bunlar aynı olaylar zincirinin halkalarıdır. Amaç besbellidir: Malta'da kapıları ABD'li general ve amirallere açacak ve adayı yeniden barışı ve komşu ülkelerin özgürlüğünü tehdit eden «batmaz bir uçak gemisi»ne çevirecek güçleri erke getirmek.

Malta hükümetinin izlediği ve öteki bağlantısız ülkelerin benimsediği politika, emperyalist çevreleri ve onların bağlaşıklarını çileden çıkarıyor. Bu çevreler, bağlantısızlar hareketinin belirgin antiemperyalist çizgisini aşındırmayı ve günümüz dünyasının bu etkili gücünü «eşit uzaklık» batağına sürüklemeyi, ellerinden gelse, ne kadar da isterlerdi.

Saldırgan NATO blokunu Varşova Antlaşması ülkelerinin savunma bağlantılılığıyla eş tutmaya çabalayanların dümensuyunda gidilemez. Sosyalizm ile emperyalizm güçleri arasındaki yeni evrensel denge, belli başlı tarihsel bir kazanımdır. Bu, büyük ya da küçük ülkelerde olsun, kendini özgürlüğe adanmış bütün halkların çıkarlarıyla uyum içindedir ve Malta gibi küçük ülkelerin dünya politikasındaki saygınlığını artırmaktadır. Küçük ülkeleri çokçaşı ikincil görevlere, emperyalistler arası rekabetin sıradan nesnelere, Batılı güçlerin fiili kulları statüsüne iten şeyin, ülkenin ya da nüfusun çapı değil, tam da emperyalist dayatma ve keyfi yönetim olduğu kavrayışı gitgide güç kazanıyor. Gerici, yenisömürgeci güçlerin ege-men olduğu alan ne kadar daralırsa, emperyalistlerin şantaj ve saldırı politikasının püskürtülmesi o kadar sağlam oluyor. Bölgemizdekiler de içinde, bütün ülkelerin özgür, bağımsız ve güvenli gelişmesi için koşullar o derece daha elverişli oluyor.

Akdeniz'de ve Ortadoğu'da gerginliklerin giderilmesi konusunda net olan tutumumuzun ardında yatan işte budur. Biz, yabancı askeri üslerin kaldırılması yolunda Kıbrıslıların savaşımını ve İtalyan emekçilerinin ABD füzelerine karşı eylemlerini destekliyoruz. Vazgeçilmez ve devredilmez haklarını savunan Filistin halkının davasıyla dayanışmayı yüksekte tutuyoruz ve İsraili saldırganları lanetliyoruz. ABD emperyalizmi ve NATO'nun izlediği militarist doğrultunun içyüzünü ortaya koymayı, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin barış politikasını açıklamayı sürekli görevimiz sayıyoruz.

Değişik politik güçler, yabancı askeri dayatmalardan kurtulmayı, bölge-mizi kalıcı bir barış alanına çevirmeyi artık hiç savsaklanamayacak bir öncelik konusu olarak ortaya koyuyorlar. Birleşik Amerika, Akdeniz'i kendi oyun alanı saydığıça, burada barış olamayacağı anlayışı giderek güçleniyor. İspanya, Yunanistan ve Kıbrıs'ta NATO üslerine karşı canlı bir hareket vardır. İtalya'daki savaş karşıtı güçler, füzelere karşı eylemlerini yükseltiyorlar. Kıyılarımızı yalayan suların militaristler tarafından «kirle-

tilmesi», doğanın dengesindeki herhangi bir bozulmadan çok daha deşet vericidir. Çünkü bu, bütün ülkeleri yoketme tehlikesini içinde taşımaktadır.

Bölgemizin geleceği konusunda kaygılar ve eylem çağrıları, Doğu Akdeniz, Ortadoğu ve Kızıldeniz bölgesi komünist ve işçi partilerinin 1985'te Lefkoşe'de (Kıbrıs) yapılan ikinci toplantısında dile getirildi. Toplantıya katılanlar, kabul ettikleri belgede şuna inandıklarını belirttiler: İsrail Siyonistleri ve öteki gerici güçlerin destekçisi ABD emperyalizminin tezgahladığı gerici taarruz püskürtülebilir ve bölgemizdeki güçler dengesi, barış, ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerlemeden yana değiştirilebilir. «Bunun temel önkoşulu, demokratik hak ve özgürlüklerin savunulması ve yeniden kurulması, temel toplumsal ve ekonomik gereksinimlerin giderilmesi için, halk yığınlarının aktif katılımıyla bölgedeki antiemperyalist güçlerin en geniş işbirliğidir. Emperyalist saldırıya karşı bir engel oluşturacak geniş bir antiemperyalist cephe yaratabilmek, sonunda bölgemizi emperyalizme bağımlılıktan kurtarmak, bölgedeki bütün ülkeler için ulusal bağımsızlık ve ilerleme yolunu açmak, dünyada barışın pekişmesine katkıda bulunmak için, ikincil konulardaki farklılıkların bir yana bırakılması, komünistlere karşı farklı muamelenin üstesinden gelinmesi ve kimi güçlerce komünistleri yalıtılma çabalarına son verilmesi zorunludur.»⁽¹⁾

Malta Komünist Partisi, dünya ölçüsünde bütün ilerici güçlerin ortaklaşa eylemine katkıda bulunarak ve proleterya enternasyonalizmine sadık kalarak, kardeş partilerle ikili, bölgesel ve çok yanlı temelde dostluk ve işbirliğini sürdürmekte, bu işbirliğini genişletmektedir. Günümüzdeki gergin uluslararası durum dikkate alınacak olursa, komünistlerin birliği, bütün bölgelerde ve dünyanın her yerinde barışı korumak için savaşımında başarının başlıca etmenidir.

(1) «Information Bulletin», Sayı 7, 1985, s. 20.

Belirleyici değişiklikler zamanı

Jorge Del Prado

Peru Komünist Partisi (PKP) MK Genel Sekreteri

Peru'da şimdi yaklaşık bir yıldan bu yana, APRA (!) tarafından kurulmuş ve Başkan Alan Garcia Perez'in yönetiminde bir hükümet var. Bu hükümetin kendinden öncekilerden oldukça farklı olduğu söylenebilir. Aynı zamanda kimi açıklamaları ile davranışları arasındaki tutarsızlıklar da hemen göze çarpmaktadır. Örneğin, ülkenin yeni liderleri dış borçları ödeme sorununda bağımsız bir tutum aldılar, buna karşılık ABD bankaları ve Dışişleri Bakanlığı dış borçlarımızın «değer yitirdiğini» ilan ettiler ve Peru hükümetine karşı baskıcı ekonomik önlemler uygulamaya başladılar. Öte yandan, Garcia'nın kendisi, Küba devriminin lideri Fidel Castro'nun dış borçları ödemeyi reddetme önerisine sert ve temelsiz bir şekilde saldırdı.

Bu tutarsızlık, özellikle 60 yıllık varlığı boyunca ilk kez şimdi erke gelen APRA'nın tarihi gözönünde tutulduğunda, yeni hükümetin gelecekte izleyeceği çizgi konusunda şüphelerin artmasına neden olmaktadır. APRA, anti-empyralist sloganlar altında doğdu ve zikzaklı bir gelişme döneminin (İkinci Dünya Savaşı'nın öncesinde empyralizmle uzlaşma ve yer yer oligarşik ve diktatörlük yanlısı sağcı güçlerle işbirliği) ardından kendini uluslararası düzeyde Batı Avrupa sosyal demokrasisiyle özdeşleştirdi. Bugün Nikaragua'yı destekliyor ve ekonomik bağımsızlık açısından Latin Amerika'nın bütünleşmesinden yana çıkıyor. Etkili bir örgütsel yapıya ve kendine özgü bir ideolojik temele sahip bir yığın partisi olan APRA, her zaman kendini, Marksist-Leninist PKP'nden sözde daha iyi ve «daha makul» bir alternatif olarak sunuyor.

APRA hükümetinin politikası henüz son şeklini almış değildir. Çok şey, Pol Potçuların benzeri terörist grup «Sendero Luminoso»ya (Işıklı Yol) karşı ne önlemler alacağına ve önceki hükümet tarafında başlatılan «yıkıcılığa karşı savaş» ta bu grupla mücadele bahanesiyle girişilen soykırım eylemlerine dur deyip demeyeceğine bağlıdır.

Cumhuriyette gerçekten önemli değişiklikler olmaktadır. Fakat bunlar ancak önceki gelişmelerin analizi yapıldıktan sonra değerlendirilebilir.

Finans oligarşinin ve uluslarötesi empyralist şirketlerin çıkarlarını temsil eden Fernando Belaunde yönetimindeki hükümet (1980–1985) ülkeyi

(!) 1931'de Amerikan Halkçı Devrimci Bağlaşıklık temelinde kurulan reformist parti. Resmi adı Peru Aprist Partisi'dir, fakat günlük politik dilde eskiden olduğu gibi APRA deniyor. (Not Red.)

tarihin en kötü bunalımlarına sürükledi. Enflasyonun % 3.500'ü geçmesi ve ulusal paranın % 4.000 oranında ⁽²⁾ devalüe edilmesiyle hayat pahalılığı son hız arttı. Tüm hesaplar dolarla görülmeye başladı. Yalnızca 1983–1984'te GSMH on yıl önceki düzeyine düştü. ⁽³⁾ Gerçek ücretler 1973'tekine göre % 60 azaldı. İşsizler ordusu 1 milyon artarak, resmi olarak kayıtlı işsizler, çalışabilir nüfusun % 12'sine, yarı işsizler ise % 60'ına ulaştı.

General Juan Velasco Alvarado'nun başkanlığı sırasında (1968–1970) gerçekleştirilen tarım reformu gerici güçlerin sert saldırılarıyla karşılaşmıştı. General Francisco Morales Bermudez yönetimindeki sağcı kabine (1975–1979) topraklarına el konan toprak sahiplerine sözde «kanunun askıya alınmasını rica» etmek yoluna başvurma hakkını tanıdı. Bu kararlar ve benzer nitelikteki öteki «yasalar»la birlikte pek çok köylüden kendilerine verilmiş olan topraklar geri alındı. Sonuçta reformun sonunun geldiği ilan edildi. Ardından Belaunde hükümeti gerçekte tarım reformunun tümüyle ortadan kaldırılmasını ve köylülerin talan edilmesini yasal kılan «Tarımın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi» üzerine bir kararname yayınladı. Ve kooperatiflere verilen büyük çiftliklerin eski sahiplerine iade edilmesine karşın, 1980–1985 döneminde orta köylüler kendilerinden alınan 10 milyon hektar topraktan 1,5 milyon hektardan fazlasını tekrar geri alabildiler. Önce Morales ardından Belaunde ekonominin devlet sektörünü ortadan kaldırmaya giriştiler. Bu sektör sistemli ve kasıtlı bir şekilde çöktürüldü. Halka dolaysız yüksek vergiler ödetilirken, petrol, madencilik, gıda ve öteki alanlardaki uluslararası şirketlerin vergileri köklü bir şekilde düşürüldü.

Rejim emekçilerin haklarını sınırladı, «iş istikrarı» kanununu feshetti ve halkın pek çok öteki kazanımlarını yok etti. Sosyal güvenlik kısıldı ve sağlık hizmetleri minimuma indirildi. «Çalışma toplulukları» (çalışanların yönetime katıldığı özel ve devlet işletmeleri) bilinçli olarak destekten yoksun bırakıldı. Ve haklarının önemli bir kısmı ellerinden alındı. Kamuya ait fabrikalar ⁽⁴⁾ ise kendilerini derin bir bunalımın içinde buldular. Birçoğu kapatıldı ve ötekileri de iflasın eşiğindedir. Haklarını savunan işçilere karşı baskıcı önlemler kabul edildi.

«Sendero Luminoso»nun terörist faaliyetini bastırma bahanesiyle rejim ülkenin 24 ilinin yedisinde sıkıyönetim ilan etti ve yerli halka karşı baskıcı yöntemler kullanarak «yıkıcılığa karşı savaş» başlattı. Halk bunu «kirli savaş» olarak adlandırıyor. «Antiterörist yasa» yalnızca yukarıda belirtilen bölgelerdeki sendika aktivistleri ve solculara karşı uygulanmakla kalmadı,

⁽²⁾ Bak: Cuadernos Laborales – ADEC, 1985, № 30, s. 38.

⁽³⁾ Cesar Vasquez Bazan, «Los cien días», Lima 1985, s. 19.

⁽⁴⁾ Burada kastedilen işçilerin devletten ödünç aldıkları paralarla kurdukları fabrikalardır. Tüm çalışanların katıldıkları seçimle oluşturulan bir komite tarafından yönetilir.

sonuç olarak «Sendero Luminoso»nun üyeliğiyle suçlananların $\frac{9}{10}$ 90'ını terörizmle hiçbir ilgisi olmayan gerçekten sosyal hakları için savaşanlar oluşturdu. Öldürme ya da insan kaçırma (hiçbir iz bırakmadan kaybolanlar) eylemleri 1980'den buyana ülke tarihinde görülmedik ölçüde yaygınlaştı. Ardarda gizli mezarlar ortaya çıkarılıyor. Kısacası, soykırım günlük bir olay haline gelmiştir.

Toplumsal yaşamda eski ve yeni hastalıklar kendilerini her zamankinden daha çok acı vererek hissettiriyorlar. Devlet aygıtındaki çürüme görülmemiş boyutlar almıştır. Ve Peruluları hayretler içinde bırakan skandalara yol açmaktadır. Dahası polis ve yüksek derecede memurların uyuşturucu ticaretine karıştığı ortaya çıkmıştır. Parlamento ve adalet mekanizmasına gelince, bunların faaliyeti açık bir komedidir.

Dış borçlar yenisömürgeciliğin ve ulusal çıkarlara ihanetin en kötü göstergesiydi. 1985'lerin sonunda dış borçlar 15 milyar dolara ulaştı. Yalnız faiz ödemeleri ihracat gelirinin $\frac{9}{10}$ 60'ını ya da bütçe ödeneklerinin $\frac{9}{10}$ 40'ini yutuyor. Peru 1985'te tüm öngörülenlere göre ihracattan 3,1 milyar dolar kazanabileceken, toplam 3,5 milyar doları aşkın borç ödemek zorundaydı. (5) Başka bir deyişle, ülke, nesnel olarak borçlarını ödeyemez hale geldi. Dış borçların ödenmesi ve IMF koşullarının karşılanması için ülkeyi feda eden hükümet, yönetiminin son aylarında yine kendinin neden olduğu derin bir bunalıma yakalandı ve faiz ödemelerini askıya almak zorunda kaldı.

Peru dış borçlarını ödemeyi reddetmeden ve IMF'nin dayatmalarından kurtulmadan esaslı iyileşmelerin sağlanmasından söz edilemeyeceği çok açıktır.

Emperyalizmin IMF aracılığıyla Peru'ya yönelttiği sert yenisömürgeci saldırı ekonomimizi daha bağımlı kılmamanın yanısıra Velasco yönetiminde elde edilen ekonomik bağımsızlığın ve toplumsal ilerlemenin kazanımlarını etkisizleştirmeyi ve yok etmeyi amaçlıyordu. Emperyalist baskıya karşı halkın tepkisi bunun için çok keskin oldu ve Belaunde hükümeti, haklı olarak ülkemizin tarihindeki en yurt düşmanı hükümet görülüyor.

Nisan 1985'teki genel seçimlerin işte bu nedenlerle yeni bir niteliği vardı. Seçimlere birbirinden çok farklı üç güç katıldı; üç partiyle (Halkçı Hareket, Halkçı Hristiyan Parti ve Morales grubu) katılan sağ continuistler (6), Merkez Sol (APRA) ve Birleşik Sol (BS) Bloku. (7) Temel sorun, IMF tarafından dayatılan ekonomik politikaya yaklaşım sorunu, çekişen

(5) Actualidad Economica del Peru, № 75, 1985, s. 2.

(6) İspanyolca Continuar, devam etmek anlamına geliyor, terim Belaunde politikasını destekleyenler için kullanılıyor. (Not Red.)

(7) 1980'de PKP ve öteki ilerici parti ve örgütler tarafından kuruldu. (Not Red.)

güçleri iki kampa ayırdı. Sağcılar, eski politikanın devamını isterken, APRA ve BS bu politikaya karşı çıktılar.

1945 seçimlerinden beri ilk kez seçime katılan Ulusal Demokratik Cephe⁽⁸⁾, sosyal-ekonomik değişmelerin savunucuları, gericiliği ağır bir yeniliğe uğrattılar. Oyların % 80'den fazlasını (bu rakam geçersiz sayılan oyları içermiyor) APRA ve BS aldı (sırasıyla % 53 ve % 28) Halkçı Hareket ve Halkçı Hristiyan Parti 1980'de oyların % 54'ünü almış olmalarına karşın, bu seçimlerde yalnızca % 19'unu aldılar.

Kısmi başka etmenleri de belirtelim. Peru, zengin seçim geleneği olmayan ancak seçimlere katılmak zorunlu olan bir ülkedir ve seçimler burjuva sisteminde yapıldı ve bunlara 8.290.000 seçmenin % 87'si katıldı. «Sendero Luminoso»nun seçim sandıklarından uzak durma, geçersiz ya da boş oy atma çağrısı görmezden gelindi. IMF reçetelerinden yana olan sağcılar yığınların gözlerinden iyice düştü ve esas yarışma APRA ve BS arasında, yani sürekli bir halk düşmanı ihanet politikasının destekçileri ile toplumsal değişimin savunucuları arasında değil de, birinde çekingen, aşama aşama reformlar yoluyla, ötekinde derin, ancak gerçekleştirilebilir devrimci çözümler yoluyla olmak üzere değişimler talep eden güçler arasında geçti. APRA programını tümüyle açıklamadı, yığınların baskısı karşısında BS'un belgilerini ve halkın desteklediği istemleri tekrarlamayı tercih etti.

«Temsili» burjuva demokrasisi altında da olsa, politik güçler dengesinde geçmişte eşit görülmedik bir değişiklik gerçekleşti. En çok oy alan ve parlamentoda çoğunluğu sağlayan APRA hükümeti kurdu, yani yürütme erkini kazandı. 1983'e oranla 600.000 daha fazla oy alan koalisyonumuz (BS) ikinci büyük politik grup ve APRA yönetiminin gelecekteki en olası alternatifi olarak ortaya çıktı.

APRA'nın zaferi, Peru halkının (ya da seçmenlerin) çoğunluğunun reformcu yolu, yani aşama aşama gelişmeyi seçtiğinin bir işareti olarak görülebilir. Bu, belki de böyledir, ancak önerilen değişikliklerin kimileri için geçerlidir. Ayrıca, APRA'nın adaylarına oy verenlerin birçoğunun, ciddi bir savaşım ya da risk istemediği, daha emin ve uygun bir değişiklik süreci istediği için bu yola başvurmuş olmaları olasılıktır. Ekonomik politikaya, özellikle dış borç sorununa gelince, APRA'yı destekleyenler de, esaslı ve temelli çözümlerden yana olduklarını açıklıyorlar. Bunları göz önüne alan ve olanaklı olduğu kadar çok oy kazanmaya çabalayan APRA'cılar seçim kampanyalarında son anda köklü değişiklikler üzerine vurguyu artırdılar. Halk yığınları BS programı ile APRA platformunu son derece benzer gördüler. Ayrıca, rakiplerimizin çok daha büyük ekonomik ve politik araçlara ve örneğin, televizyon gibi çok daha geniş tanıtma kolaylıklarına sahip oldukları ve bunlardan halka vaatlerde bulunmak

(8) PKP de içinde yer alıyor. (Not Red.)

için her yönüyle bol bol yararlandıkları da hatırlanmalıdır. BS'a gelince. BS büyük miting ve gösteriler düzenledi ve demek ki, bu eylemlere katılmayanlar sonuçta APRA'ya oy verdi.

BS'a ya da APRA'ya .oy vermiş ve gerçek değişikliklerden yana olan yığınlar ısrarla *derin, kapsamlı ve kalıcı yapısal değişiklikler yapılmasını istiyorlar*. Onlar hükümetin ekonomik politikasını değiştirmesini (dış borçlar sorununda kararlı, gerçekçi ve yurtsever tutumu temelinde), aynı zamanda tüm öteki alanlardaki politikalarını da değiştirmesini, yani ülkedeki politik ve ahlaksal bunalıma, aşırı gericiliğe, gerikalmışlığa ve hepsi İMF baskısının sonuçları olan ulusal çıkarlara ihanete karşı savaşım vermesini istiyorlar.

Çok öncelerden beri örgütlü olanlar değişiklikten yana çıkıyorlar. Bu, geçici bir seçim bağlaşıklığı değildir, uzun bir süre içinde sabırlı bir şekilde oluşan güç birikiminin ürünüdür. Bunların kökü, komünistlerin etkisi altındaki Peru İşçileri Genel Konfederasyonu'nda birleşmiş proletaryadadır. Konfederasyon, kuruluşundan bu yana İMF'ye boyun eğilmesine karşı savaşım veriyor.

Şunu hatırlatalım: 19 Temmuz 1977'de ulusal çaptaki grev, tüm Peru toplumunu ayağa kaldıran eşi görülmemiş bir eylem oldu. Sağcı askerlerin erkini sarstı ve onları bir kurucu meclis için seçimlere gitmeye zorladı. Ardından gelen işçi sınıfının başını çektiği öteki ulusal çaptaki eylemler, kırsal alandaki iki genel grev ve çeşitli eyaletlerdeki grevler, aynı şekilde emekçilerin ve nüfusun çok değişik kesimlerinin sayısız militan gösterileri, ekonomik, sosyal ve politik savaşımın artan ölçüde iç içe geçtiği bir zemini oluşturdu. Sınıf savaşımını içinde, sendikaları ve diğer örgütleri içine alan Savaşım İçin Birlikçi Grup doğdu. Oluşan bir başka bağlaşıklık da Birlikçi Ulusal Tarım Konseyi'ydi. Bu da kırsal alandaki emekçilerin istem ve eylemlerini gerçekten tüm ülkede koordine etti.

Değişiklik isteyen güçler, işçilerin, köylülerin, öğrencilerin, aydınların ve nüfusun öteki gruplarının geniş hareketleri sürecinde oluştu. Bu hareketler Valesco'nun erke gelmesinden önce oldu ve onun erke gelmesini belirli bir ölçüde hazırladı. Valesco hükümeti ülkenin ekonomik, sosyal ve politik yaşamını gözle görülür biçimde değiştiren önlemler aldı. Bu önlemler ekonomik bağımsızlığın temelini güçlendirdi, latifundia sistemini kaldırdı ve işçilerin ortak yönetimi ve özyönetimini (daha önce de sözünü ettiğimiz gibi, işçiler işletmeleri yönetmeye başladılar) başlattı. Halkın antiempyalist ve antioligarşik bilinci yükseldi ve proletarya daha örgütlü hale geldi. Partimiz bu sürecin dışında değildi; yığınların seferber edilmesinde öncü bir rol oynadı.

Elde edilen kazanımlar ve çıkarlarını korumada kararlı ilerici toplumsal güçlerin gelişmesi, Peru halkının antiempyalist potansiyelinin karakteristik yanısıdır. Bu güçler yalnızca seçimlerde eylem yürütmekte kalmıyor,

PKP'nin önderliğinde, her zaman tüm cephelerde savaştılar ve savaşacaklar.

Emekçilerin birliğini sağlayarak, dogmatik bir şekilde Valesco hükümetini *askersel* bir yönetim kurmakla suçlayan ve reformlarını emperyalizmin oyunları olarak niteleyen aşırı sol'un bölücü manevralarını boşa çıkardık. Kendilerini solcu sayan bu gruplar halkın desteğini kazanmaya çalıştılar, aksi halde partimizle yarışmalarının olanağı yoktu. Bunlar, örgütlü yığınların elde edilen sosyal ve ulusal kazanımları kararlılıkla savduğunu ve İMF'nin çıkarlarına hizmet eden gerici hükümetlere karşı direndiğini görerek, barikatın öte yanına geçerek, bizim yanımıza geldiler (daha sonra bu «solcular» PKP'nin Valesco hükümetinin reformlarına karşı tutumunu zımnen doğru olduğunu kabul ettiler).

• PKP, bu değişikliği küçümsemedi, geriye bakarken kinci olmadı. Ayrıca, «yeni sol»un, sosyal demokrasinin ve Maoizm'in teşvikiyle yığınlar arasındaki hegemonyayı PKP'nden kapmayı düşünmesine karşın, geniş ölçüde burjuvazinin, aydınların ve öğrencilerin geniş kesimleri arasındaki radikalleşmenin ve sosyalizmden etkilenen artan devrimci duyguların ürünü olduğunu farkındaydı.

Yakınlaşma, ortak eylemlerle başladı. Bu ise sendikaların, köylüleri ve öğrencileri birleştiren kuruluşların sıralarını sıklaştırmasına olanak verdi. Böylece *politik güçlerin birikimi* süreci başladı.

Bir Kurucu Meclis seçimi için kampanya (1978) ve bunun sonuçları birliğin daha da güçlenmesine yardımcı oldu. Kurucu Meclis'teki ilerici parti ve grupların temsilcilerinin ortak eylemleri bunu sağlayan önemli bir etmen oldu. Öğretmenlerin büyük bir grevi ile dayanışma amacıyla kimi solcu liderlerin örgütledikleri açlık grevi de olumlu sonuçlar doğurdu. Komünistler, bu tür eylemlerden yana değildiler, ancak komünistlerin daha önceki grevlerde yaptıkları hataları düzeltmek için bu satırların yazarı da bu eyleme katıldı. ⁽⁹⁾ Bu, aydın topluluğun etkili bir kesiminin güvenini kazanmamıza yardımcı oldu. Bu da, sonuçta kimi sol örgütlerin liderlerinin ve bunların etkisi altındaki halk yığınlarının Komünist Partisi'ne yaklaşmasında önemli bir rol oynadı.

Öte yandan, 1980 genel seçimlerinin sonuçları ölümsüz, ancak son derece öğretici oldu. Ayrı listelerle seçime giren sol Kurucu Meclis seçimlerindeki daha düşük oy aldı. Oligarşik ve emperyalist güçlerin zaferi, ilerici örgüt ve grupların bir tek cephesini oluşturmanın son derece zorunlu olduğunun bir kanıtı oldu. Bunun için koşullar olgunlaşmıştı. Halkçı bir rejimin kurulması ve sosyalizm savaşımına inanmış yandaşlarının Birleşik Sol bloku işte böyle doğdu.

⁽⁹⁾ Valesco'nun erki döneminde öğretmenlerin grev çağrısını PKP desteklememişti. (Not Red.)

Kasım 1980'deki yerel yönetim seçimlerinde blokumuz başarı sağladı, ikincilik konumuna yükseldi ve kimi yerel yönetim organlarında zafer kazandı. Bir sonraki yerel yönetim seçimlerinde (Kasım 1983) gücü daha da arttı. Blok, ulusal çapta hâlâ ikinci sıradaydı, ancak Lima ve kimi öteki kentlerde çoğunluğu kazandı. Bu nedenle, APRA ulusal çapta seçimleri ancak küçük bir farkla kazandı. Sağcı partilere gelince, bunlar ağır yenilgiye uğradılar.

BS gücünü, üyesi olan partilerin sayısal gücünden daha çok, karşılıklı bağımlı kimi etmenlere borçludur. Herşeyden önce, BS'un harekete geçirici gücü büyüktür, çünkü birleşik bir güçtür ve halka tüm sol kanat, demokratik ve ilerici örgütlerin arasındaki işbirliğinin yararını kanıtlamıştır. İkinci olarak, (herşeyden önce partimiz sayesinde) sendikalarda, köylü ve öğrenci federasyonlarında ve öteki yığın örgütlerindeki geniş sınıfsal ve toplumsal grupların, devrimci ve ilerici aydınların, halkın çıkarlarının savunulması için bölge ve eyalet komitelerinin vb. üzerinde *doğrudan etkiye bulunmaktadır*. APRA bu gruplar üzerinde soldan oldukça daha az etkilidir.

Garcia kabinesinin işbaşına geldiğinden bu yana aldığı önlemler genel olarak olumlu sayılabilir, ama yetersiz, çekingen ve tutarsızdır. Önceki rejimin politikası IMF'in çıkarlarına göre oluşturulmuştu ve ülkenin yalnızca egemenliğini ve ekonomisini değil, toplumsal yaşamın her yönünü derinden etkilemişti. Şimdi yapısal reformlar yapmak gerekiyor. Bunları, çoğunluk, yani en militan ve en iyi örgütlü emekçiler, aynı şekilde küçük burjuvazinin geniş kesimleri ve orta burjuvazinin önemli bir kesimi istiyor. Ne ki, emperyalizm ve yerli oligarşi, egemenliklerinin en küçük bölümünü bile terketme niyetinde değildir ve hükümet yavaş yavaş konumlarından vazgeçmeye zorlanmaktadır.

Yine de APRA rejimi adımlar atmıştır. Bunlardan biri, dış borçlara karşı tutumdur. Hükümet dış borç ödemelerini yıllık ihracat gelirlerinin yüzde 10'unu aşmayacak bir oranda gerçekleştirmeyi kararlaştırdı. Gerçekte öncekilerin ödediği % 60'ının yerine % 27'sini ödüyor. Hükümet, dış borç ödemelerinin yeni bir takvime bağlanması ve faiz oranlarının düşürülmesi için, diktatörler ile IMF'nin aracılığı olmadan, doğrudan görüşeceğini açıkladı. Ekim 1985'te Montevideo'daki Latin Amerikalılar Parlamentosu'nun özel oturumunda APRA'cılar Fidel Castro aleyhindeki açıklamalarını değiştirdiler ve Küba'ya dostça duygularını vurguladılar.

ABD'nin, Peru'nun borçlarını «değerini yitirmiş» olarak tanımlaması üzerine konuşurken, hükümet, emperyalizmin dayatmalarına boyun eğmeyeceğini, ancak soruna, ilişkilerin kesilmesine yol açmayacak biçimde bir çözüm aradığını vurguladı. 640 milyon doları usulsüz olarak zimmetine geçirmekten suçlu bulunan üç Amerikan şirketinin petrol arama ve çıkarma sözleşmelerini iptal etti. Ancak hükümetin bunlarla yeni sözleş-

meler için görüşmeler yaptığı ve hatta onlara daha avantajlı koşullar önerdiği de doğrudur.

Hükümet, enflasyonu, derinde yatan nedenlerini ortadan kaldırmadan durdumayı ve düşürmeyi denedi. Çeşitli gıda maddelerinin ve temel ilaçların fiyatlarının artışı önlemeye yönelik kısmi önlemlere gitti, ancak beklediği sonucu alamadı. Kiraların ve çeşitli malzemelerin satış fiyatının dolar üzerinden belirlenmesini, aynı şekilde yabancı döviz ile tasarruf açılmasını ve alış veriş vb. yasakladı. Ulusal ürünlerle rekabet edebilecek kimi mallar seçilerek, bunların ithali yasaklandı. Şimdi bankalar, mali kuruluşlar, sigorta şirketleri ve maden işletmeleri vergilendirilmeyen net kârların % 40'ını hükümet bonoları satın alarak, yeniden yatırmak zorundadır. ⁽¹⁰⁾ Hükümet, yerli hammaddelerin ve yerli gıda ve öteki sanayilerin ürünlerinin olanaklı olduğu kadar çok kullanılmasını istiyor. Devlet, sanayiye ve tarımı yeniden canlandırmak için kimi fonlar ayırıyor.

Yeterli bir gayretle uygulanmasa da, bu önlemler arasında, uyuşturucu ticareti ile savaşmayı ve yönetim aygıtını sağlığına kavuşturmayı amaçlayanlara özellikle değinmek gerekiyor. Ne ki, bu görev kendisi rüşvetçiliğe bulaşmış bir adli kuruma verilmiştir. Hükümet polis gücünü yeniden örgütlemeye girişmiş ve rüşvet almakla suçlanan birçok yüksek dereceli görevliyi görevinden almıştır. Ancak bu önlem ne yetkisini kendi bencil amaçları için kullananları ne de kırımlara karışmış faşizan unsurları etkilememiştir. Köylüler arasındaki katliamdan doğrudan sorumlu iki subay görevlerinden alındı ve askeri mahkemeye verildi. Ancak «kirli savaş»ı yürüten mekanizmanın bütününe ve soykırımı yönetenlere dokunulmadı. Gerçekte, APRA'nın Silahlı Kuvvetler bakanı bu cinayetleri savunmaktadır. Senato'nun İnsan Hakları Komisyonu'nun çeşitli kimselerin olgularla kanıtlanmış sorumluluk derecelerine ilişkin görüşlerine gelince, bunlar reddedildi.

Çalışma yasalarında kimi olumlu değişikliklerin işaretleri vardır. Ne ki, hükümet işçilerin hakları için savaşmalarının önüne geçmekte ve sendikaları nötralize etmek istemektedir.

Hükümet kimi dış politika konularında da ilerici adımlar attı. Peru, dünya çapında ve bölgesel silahsızlanmadan yana olduğunu açıkladı. Nigaragua'nın yanında yer aldığını bildirdi ve Contadora sürecini desteklemek amacıyla bir grup oluşturulmasını önererek, ABD'nin silahlı müdahale tehditine karşı çıktı. ⁽¹¹⁾ APRA, «Üçüncü Dünya» ülkelerinin emperyalizme karşı ortaklaşa savaşmaları için çağrıda bulundu, ancak şu ana kadar bu amaca yönelik tek birşey yapmış değildir. Hükümet, Küba ile ilişkileri normalleştirdi (Küba ile ilişkiler Başkan Morales döneminde iş-

⁽¹⁰⁾ Proceso Economico, № 32, 1985, s. 30.

⁽¹¹⁾ Bu grup 1985'te oluştu ve Arjantin, Brezilya, Peru ve Uruguay'ı kapsamaktadır. (Not Red.)

güder düzeyine düşürülmüştü), Arap ülkeleri ve öteki gelişmekte olan devletlerle ilişkilerini geliştirmeyi deniyor ve sosyalist ülkeler ile ticarete ilgi duyuyor. Öte yandan, rejim zaman zaman antisovyet ve antikomünist tutumlar takınıyor.

'Değişikliklerin derinliğini ve reformların etkinliğini sınırlayan tehlikeli etmenler vardır. APRA'nın açıkça savunduğu işçi düşmanı «toplumsal piramit» teorisi, ideolojik ve politik açıdan olumsuzdur. Bu teori, toplumsal kesimleri, üretim araçlarının kimin mülkiyetinde olduğuna göre, sınıfsal sömürünün derecesine ve toplumsal zenginliklerden alınan paya göre ayırıyor. Bu teori, aylık asgari ücret olan 30 dolardan «daha az kazanan» % 75'lik kesimle, yani asgari ücretin altında bir gelire sahip olanlarla (buna köylüler, işsizler, ve kentlerde kısmi işsiz olan en düşük gelir düzeyindekiler dahildir) «daha çok kazanan» % 25'lik kesim arasında suni bir çizgi çiziyor. Bu da kapitalistlerin, aydınların, memurların ve örgütlü kalifiye işçilerin aynı çuvala konulması anlamına geliyor. (12) Bir başka deyişle, bu, tüm sendika üyelerini «ayrıcalıklılar»ın bir parçası olarak gösterme çabasıdır ve sonuçta birçok emekçinin gelirlerini ve yaşam düzeylerini yeniden oluşturmasını olanaksız kılan bir politikadır. Bu politika, daha yüksek sınıf bilinci gösteren nüfusun daha militan ve örgütlü gruplarına yönelik gerici planlara hizmet etmektedir. Bir başka kaygı nedeni de, ülke yönetiminde ve şu anda erkte olan partinin yönetiminde reel sosyalizmin düşmanı ve Peru'nun emperyalist hakimiyete boyun eğmesinin yandaşı olan geleneksel antikomünistlerin bulunmasıdır.

APRA tüm erki ele geçirememiştir. Sağ, hâlâ adalet mekanizmasını, silahlı kuvvetleri ve polisi denetimi altında tutmaktadır. Böylece, yasal hükümetin ardında işleyen gölge bir kabine vardır. En etkili ekonomik ve mali çevrelerin çıkarlarına dokunulmamıştır.

Mülkiyet statüsü hiç bir değişikliğe uğramamıştır, hiç bir değişiklik de planlanmamaktadır. Kilit önemdeki fabrikalar tekellerin ve uluslararası şirketlerin denetimindedir ve hükümet bunların millileştirilmesinin önünü tıkamaktadır. Kamu sektörünü, tarım kooperatiflerini ve öteki kırsal kollektif işletmelerini güçlendirmek ve yaymak için hiçbirşey yapılmıyor. Bu, çalışma kollektifleri için de geçerlidir. Açıkçası, yönetimdeki partinin planları milliyetçi bir burjuva rejimin kurulmasından öteye gitmiyor.

APRA'nın parlamentoda çoğunluğa sahip olmasının ve devlet aygıtının hükümet denetiminde bulunmasının, erkin bencil amaçlarla kullanılması eğilimini canlandırmakta olduğu gibi çarpıcı bir olgu da vardır. Bu eğitim Kongre'nin her iki meclisinde de milletvekillerinin kamuoyunu rahatlatmakta olan kimi soruları yanıtlamaktan kaçınmasıyla ortaya çıkmıştır.

(12) Que Hacer, № 35, 1985, s. 11.

Bağımlı kapitalist devlet kurumunun çürümesi öyle boyutlara ulaşmıştır ki, sosyal-ekonomik yaşamda ve devlet aygıtında yapısal değişiklikler artık *nesnel gereklilik* haline gelmiştir. Bu, Salvador Allende' yönetimdeki Şili (parlamentodaki çoğunluk ve silahlı kuvvetler tarafından direnişle karşılanmıştır), Juan Jose Torres yönetimindeki Boliviya (ordu komutanları ve polis tepe yöneticileri ona karşıydı) ve Juan Velasco Alvarado yönetimindeki Peru'nun (silahlı kuvvetlerin desteğine dayanıyordu, bir partisi yoktu ve halkı ve sol örgütleri küçümsedi, hatta görmezden geldi) öğretici deneyimleri tarafından doğrulanmaktadır.

Peru'da politik ortamı iki ana çizgi üzerinden stabilize etmeyi amaçlayan gerici, emperyalizm yanlısı bir komplo açıktan oluşturulmaktadır.

Birincisi, tedirginlikleri ve köylülerin ve tutukluların kışkırtıcı biçimde katledilmelerini kullanarak, sağcı askerler üzerinde politik denetimi sıkılaştırma yoluyla. Bu, hükümeti ya halka karşı «kirli savaş»ı yürütmek ya da bunu yürütenlere karşı açıktan savaşmak gibi bir ikileme karşı karşıya getirecektir; bu da bir darbe için gerekçe olarak kullanılabilir. Öyle görülmüyor ki, kimi yüksek komutanlar «Sendero Luminoso»nun yok edilmesini istemiyorlar, bu türden bir «savaş» onların işine gelmektedir.

İkincisi, BS'u zayıflatarak, bölerek ve ortadan kaldırarak yapmaktır. Bu APRA'nın sağ kanadının güçlenmesine yardımcı olacaktır. Hükümeti ve APRA'yı soldaki rakiplerinden ve yığınların baskısından kurtaracaktır. Her iki durumda da gericilik sahte devrimci bölücü ve entirikacı «Sendero Luminoso»nın nesnel desteğine güvenmektedir.

Ne ki, bugünkü görece ilerici konumu ve IMF karşıtı politikası hesaba katıldığında, hükümetin geleceği yalnız APRA'ya değil, daha çok BS'a ve onunla birlikte olan yığınlara bağlıdır. Bütün iç sorunları ve çelişkileriyle birlikte BS, varolan erkin başlıca alternatifidir, hükümetin üzerinde baskı ve etkiye bulunmanın bir kaldırıcısıdır. Bu, halkın çok geniş kesimlerinde görülmektedir.

Peru'da durum çok karmaşıktır ve sağa ya da sola bir dönüş yapabilir. Olumsuz etmenlerin geliştiği durumda gericiliğin önünde iki olasılık vardır: Ya askersel bir darbeye gitmek (daha önce de belirttiğimiz gibi hemen, kısa erimde olması beklenmiyor) ya da APRA'yı faşizme doğru evrimleşecek bir konumu benimsemek zorunda bırakmak. Bu durumda Sol yeni savaşım biçimlerine başvurmak durumunda kalacaktır. Gericiliğin bir iç savaş kışkırtması da olasıdır.

Olumlu etmenlerin üstün geldiği durumda, mevcut yönetim daha ilerici bir tutum benimseyecektir. Böylesi bir değişiklik, APRA yönetiminin bunu bilinçli olarak reddetmesi durumunda bile olanaklıdır. Hükümetin tutumunun bir örnek oluşturacağından ve aynı zamanda kapitalizmin bunalımının dünya çapında daha derinleşmesinden korkan emperyalist

güçlerin politikası buna neden olabilir. Emperyalizmin Latin Amerika ve Karayiplerdeki deneyiminde karşılaştığı zorluklar da hesaba katılmalıdır. Dahası, Peru'daki durum, belirli bir yol ayrımında ülkenin sosyalist topluluk ve gelişmekte olan ülkelerin desteğini araması gerekliliği tarafından etkilenebilir. Aynı zamanda Başkan Garcia'nın kıta çapında bir lider, «Üçüncü Dünya»nın önde gelen liderleri arasında yer alacak bir lider olma özlemi içinde olması olgusu da akılda tutulmalıdır. Söylemeye gerek yok ki, kendi istem ve özlemleri için APRA'nın kendi gericilerinin manevralarına karşı savaşım veren yığınların faaliyeti belirleyici olacaktır.

Peru komünistleri tüm bu etmenleri göz önüne alacak ve emperyalizme karşı kararlılıkla savaşacaklardır. Hükümetin halkın çıkarları doğrultusunda daha açık bir antiemperyalist çizgiye yönelmesi çabası içinde hareketimizi genişletmeye ve daha etkili kılmaya çalışıyoruz. Bu nedenle yaklaşmakta olan PKP 9. Kongresi mevcut durumun daha ayrıntılı bir analizini yapacak ve partinin bundan sonra izleyeceği çizgiyi belirleyecektir.

Felsefe ve politika: Leninci fikirlerin güncelliği

Yakub Netopilik

Çekoslovakya Bilimler Akademisi aday üyesi

İşçi sınıfının ve komünistlerin bilimsel dünya görüşü olan Marksizm-Leninizm, felsefi, ekonomik ve sosyal-politik fikirlerden oluşan bütünsel bir sistemdir. Bu yıl ilerici dünya kamuoyununun 116. doğum yıldönümünü kutladığı V. İ. Lenin'in çalışmaları bu bütünselliğin teoride ve pratikteki parlak bir ifadesidir. SBKP Programı'nda şöyle deniyor: «Marksizm-Leninizm bütünsel bir devrimci bilimdir. Lenin'in kurduğu parti, bilimsel sosyalizmin işçi hareketiyle birleşmesinin, teoriyle pratiğin kopmaz birliğinin canlı bir ifadesi oldu.» (1)

Lenin, ender raslanan uyumlu bir kişiliğe sahipti. Ama sorun yalnız onun kişisel niteliklerinde değildir. Üstün bir zekaya, büyük bir devrimci canlılığa ve muazzam bir çekiciliğe sahip olan Lenin'in kişiliğinde Marksist devrimcinin, yeni sosyalist toplum insanının en iyi nitelikleri birleşmiştir. Komünistler için Lenin, dünya görüşü ile pratiğin, teori ile devrimci eylem yönteminin, söz ile işin nasıl bir bütünde birleşmesi gerektiğinin herkesçe kabul edilmiş bir örneğidir. Yüzyılımızın başında olduğu gibi, Lenin'in şu görüşü bugün de günceldir: «... Önce genel sorunları çözmeden özel sorunlara sarılan, her adımda bilincinde olmadan kaçınılmazlıkla bu genel sorunlara «çarpacaktır». Her özel durumda bunlara çarpmak ise kendi politikasını kötü sallantılara ve ilkesizliklere mahkum etmektir.» (2)

Marksistler diyalektik ve tarihsel materyalizmin gelişmesini her zaman sosyal ve politik sorunların belirli çözümüne bağlamışlardır. Marksist-Leninist felsefeyi, genellikle politikanın dışında olduğunu, partilerüstü olduğunu ileri süren burjuva felsefesinden ayıran en önemli niteliklerinden biri de budur.

Modern toplumda her felsefe sistemi doğrudan ya da dolaylı olarak şu ya da bu sınıfın çıkarlarını dile getiriyor, bu sınıfın ideolojisinin kapsamına giriyor. Dolayısıyla sorun felsefenin ideolojik biçiminde ortaya çıkıp çıkmamasında, politikayla bağlı olup olmamasında değil, bu ideolojinin nasıl bir ideoloji olduğunda, hangi amaçlara yönelik olduğunda, felsefeyle politika arasındaki «bağlılığın» nasıl bir içerik taşıdığıdır. Burjuva teorisyenlerin ve Marksizm'in yanından geçmiş kimi teorisyenlerin felsefenin politik «tarafsızlığı»nı niçin böylesine ısrarla savunduk-

(1) SBKP Programı (Yeni biçimi) «Pravda», 7 Mart 1986.

(2) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 15, s. 368 (Rusça), («Burjuva partilerine karşı tutum»dan).

ları, kendi dünya görüşlerinin «partisizliği»ni kanıtlamaya çalışmaları sorunu da, en azından o kadar önemli ve günceldir.

Bu konuda günümüzdeki bütün ideolojik tartışmaların «sıcak noktalar»ının, «Leninizm» kavramının içeriği, onun toplumda dünya görüşü olarak ve politik bakımdan oynadığı rol olduğu belirtilmeden geçilmemelidir. Burjuva ve sahte Marksist yazarların tutumları bu bakımdan çok çeşitlidir, ama ağırlıkta bulunan kimi eğilimleri ayırt etmek olanaklıdır. Lenin'i bir düşünür ve teorisyen olarak değil, her şeyden önce «devrimci aktivist» olarak gösteriyorlar. Leninizm'de politik teorinin rolünü kabul eden, ama onun felsefesinin ilkesel önemini görmezlikten gelen ya da küçümseyen daha «ılımlı» görüşler de vardır. ⁽³⁾ Lenin'in felsefi görüşlerinin «zayıf yanı»nın, onun sözde 18. yüzyılın Fransız aydınlarının mekanik dünya görüşünün bir biçimi olan materyalizmi olduğunu ileri süren iddialar da vardır. Örneğin, sahte Marksist olarak isim yapmış bulunan K. Korsch, Leninist «devrimci – Jakobin» politikanın sözde Lenin'in materyalizminin aslında burjuva-demokratik devrimcilerinin . . . dünya görüşü olduğu gerçeğini «gizlediği»ni iddia ediyor (!) ⁽⁴⁾. Bu tür görüşler burjuva ve reformist ideologların çıkardıkları şu ortak sonucu güçlendiriyor: Felsefe politikayla hiç bir biçimde bağlı olmamalıdır, felsefe, savaştan sınıfların ve partilerin «üstündedir».

Bu gibi teorisyenler için en «hazmedilmez» olgu şudur ki, bizzat Lenin'in yapıtları, dünya görüşü açısından çözümlerle politik çözümler arasındaki özlü ve verimli bağlantının örnekleridir. Bu yapıtlar arasında, felsefenin ya da politikanın politik «tarafsızlığı»na ilişkin, dünya görüşü bakımından hiçbir temeli olmayan çok sayıda hayallerin açığa vurulmadığı bir tek yapıt yoktur.

Daha ilk yapıtlarının birinde, «'Halkın dostları' kimlerdir ve bunlar sosyal-demokratlara karşı nasıl savaşır?» adlı kitabında Lenin, bu sorulara çözüm getiriyor. Felsefe ile politik eylemin, en başta devrimci eylemin birliğini Marksizm nesnel tarihsel süreçlerin incelenmesi ve genel sosyolojik yasaların saptanması temelinde ortaya koyuyor. Sosyalizmin en önemli görevi varolan süreçleri yansıtmaktır. Leninin belirttiği gibi, Marks ve Engels bütün yapıtlarında, kapitalist toplumun nesnel eğilimlerini, onun derin iç çelişkilerini, (ki kapitalist toplum bu çelişkiler nedeniyle yokolmaya, yerini bir üst düzeydeki toplumsal formasyona bırakmaya mahkumdur) açıklayarak, bu isteme titizlikle uymuşlardır.

Bununla birlikte Lenin, kendisini Marks öncesi materyalizme, mekanik determinizme ve benzeri basitleştirmelere bağlılıkla suçlayan günümüzdeki burjuva ve küçük burjuva teorisyenlerle polemik için gerekli argü-

⁽³⁾ Bak: A. G. Meyer, Leninism, Cambridge, 1957, s. 5.

⁽⁴⁾ Bak: K. Korsch, «Lenin's Philosophy»; A. Pannekoek, «Lenin as Philosopher»den, Londra, 1975, s. 117-118.

manları teorik mirasında bizlere bırakmıştır. Lenin'in tarihsel süreçleri «nesnelci», «nedenci» yorumlamalarına işaret ederek bu teorisyenler, Leninizm'in bireyin, yaratıcı aydınların tarihsel süreçteki rolünü sözde görmezlikten geldiğini, politik liderlerin önemini hesaba katmadığını vb. ileri sürüyorlar. Oysa Marks ve Engels'in görüşlerini geliştirirken Lenin, somut politik eylemlerin ancak materyalist determinizm temelinde düzenli, doğru bir biçimde değerlendirilebileceğini; her şey bireyin «özgür iradesine» bırakılırsa, bilimsel analiz olanağının ortadan kalkacağını göstermiştir. Tarihsel gereklilik görüşü, yığınların belirleyici rolünü ortaya koyarken, bireyin tarihteki, toplumsal sürecin politik yönetimindeki rolünü hiç de küçümsemiyor. Tarih, kuşkusuz eylem adamı olan bireylerin eylemlerinden oluşuyor. Ama işçi sınıfı ve onun devrimci partisi için temel sorun, bu bireylerin hangi politik eylemleri koşullarında başarının sağlanabileceğidir. Lenin, bu eylemlerin tarihsel sürecin nesnel yasalarını yansıtmaya ve yığınların desteğini kazanması durumunda başarının güvence altına alınabileceğini belirtiyor.

Teorik çalışmaların rolü, bu çalışmaların politik eylemle bağı sorunu da çok önemlidir. Lenin'e göre, felsefi teori, proletaryanın temel manevi gereksinimlerine yanıt vermek zorundadır. Ve eğer bu teori bilimsel gereksinimlere uygunsa, işçi sınıfının görüşlerinin canlılık kazanması, kaçınılmazlıkla onu Marksist, komünist politikanın içine götürecektir. Lenin şöyle diyor: «Böyle bir teorinin yaratılıp, geliştirilmesi için yapılması gereken daha çok şey vardır, ama sosyalistler bunu yapacaklardır, materyalizmin, her programın gerçek sürecin tam bir formülasyonu olmasını gerekli kılan bu tek bilimsel yöntemin sosyalistler arasında yayılması, bunun güvencesidir ...» (5)

Felsefenin, toplumsal yaşamın toprağına ayak basarken politik bakımdan «tarafsız» kalabileceğini sanan ümitler hayalciidir. Ama yine de şu olgu ortadadır: 2. Enternasyonal liderlerinin teorik alıştırmalardan başlayarak, bugün de felsefenin «partililikten özgür» olmasının ve politik pratiğin dünya görüşü temelinden yoksun olmasının doğru, hatta zorunlu olduğunu kanıtlama denemelerinde bulunuluyor.

Talih zayıfesine bakmak gibi, 20. yüzyılda moda olan benzeri hayallerin özünü Lenin en açık bir biçimde «Materyalizm ve Ampirikritisizm» kitabında açığa vurmuştur. Burjuva ve sahte Marksist teorisyenler Marksist felsefenin partililiğini gidermeye, materyalizmin temel kategorilerine saldırarak, gnoseolojik sorunlarla başlıyorlar. Bu sorunlar deneyle sınınamayan, duygusal verilerin (hislerin), gerçek «bilimsel» bilgilerin «ötesinde» kalan bir tür «mutlaklar», «fetişler» olarak gösteriliyor. Bu tür teorisyenlerin kanısına göre, materyalizmin ve idealizmin ayrılması artık anlamını yitirmiştir. Onlara göre, materyalizm yerini, yalnız duygularla

(5) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 1, s. 308 («Halkın dostları kimlerdir»den).

kavranabilen olaylara ilişkin verilerin incelenmesi ve düzene konmasıyla sınırlı kalan, ampirik olarak denenebilen felsefeye bırakması gerekmektedir.

Günümüzde kimi «Batılı Marksistler» bu akıma kapılmış bulunuyorlar. Örneğin, M. Cornforth materyalizmin ve diyalektiğin geleneksel sorunlarına «saplanma»larından ötürü Marks, Engels ve Lenin'i eleştirirken, şunları yazıyor: «Felsefeyi bir kez gerçekten ampirik olarak işlersek, bütün geleneksel felsefenin keyfi karakteri ortaya dökülür, insan hakkında uygun ve gerekli bilgileri sağlayacak senetin, yalnız gerçek ampirik felsefe olduğu görülür.»⁽⁶⁾

Başlıca tartışma konusu olan sorun, doğanın ve toplumsal gelişmenin nesnel yasalarının varlığı sorunudur. Eğer, ampiriklerin iddia ettiği gibi, maddeden bahsetmenin bir anlamı yoksa, o zaman nesnel yasalara inanmak yersizdir. «Tarafsız» felsefe, bunlar arasında sınıf savaşımını, günümüzdeki tarihsel süreçte proletaryanın öncülük rolünü ve kapitalizmden sosyalizme geçişin kaçınılmazlığını özellikle kabul edilmiş sayıyor. Bu durumda söz konusu olan hiç de (hem bilgi teorisi bakımından hem de politik bakımdan) «tarafsız» bir felsefe değil, burjuva-reformist bir doktrindir. Bu doktrinin özü, «bilimsel yansızlık», «tarafsızlık» vb. parlak belgilerle gizleniyor. Lenin şöyle diyor: «... Ampiriokritisizmin bilgi teorisinin skolastisizminin ardında, son hesapta modern toplumda düşman sınıfların eğilimlerini ve ideolojisini dile getiren savaşımı görmemek olanaksızdır. En yeni felsefe de, tıpkı iki bin yıl önceki gibi, taraf tutmaktadır.»⁽⁷⁾

Ama bugün bile, felsefenin «tarafsızlığı» belgisini ciddiye alan Marksistler, bundan da öte, en yeni burjuva felsefe ekollerinin savları ile Marksizm'i «nişanlamaya» çalışanlar bulunuyor. Bu tür ideolojik devdikeninin dayanıklılığı, onu daha da tehlikeli kılıyor. Başlıca tehlike de, bundan, kendini Marksist politik tutum olarak ortaya süren bir tür «orta» politik tutumun tohumları doğmasında yatmaktadır. «Tarafsız» felsefe ve ideolojiden, sınıfsal-politik içerikten yoksun «ortalanmış» politikaya kadar uzanma, çağdaş sosyal-reformizmin yalnız mantığı değil, aynı zamanda gerçek tarihidir de.

Diyalektik söz konusu olunca, diyalektiğin politik pratikle bağı, her Marksist için açıktır, çünkü «diyalektik, olumlu anlamda varolanın kapsamına aynı zamanda onun reddi, onun kaçınılmaz ölümü anlamını da almakta, her varolan biçimi hareket halinde, dolayısıyla onun geçici yanıyla da ele almakta, hiçbir şeyin karşısında boyun eğmemektedir ve

⁽⁶⁾ M. Cornforth, *Communism and Philosophy. Contemporary Dogmas and Revisions of Marxism*, Londra, 1980, s. 139.

⁽⁷⁾ V. İ. Lenin, *Tüm yapıtlar*, c. 18, s. 380 (*Ampiriokritisizm ve tarihsel materyalizm*den).

özü bakımından eleştirilirdir, devrimcidir». ⁽⁸⁾ Oysa Marksizm-Leninizm'de diyalektik ile politika arasında bir «açık» gören teorisyenler vardır. Lenin ve hümanizm üzerine yapılmış burjuva yayınlarında bu tür karşı karşıya koymanın yöntemleri oldukça değişiktir.

Yine de burada bütünsel bir «mantık» şemasını görmek olanaklıdır. Sürekli ele alınan konulardan biri, Lenin'in diyalektik konusundaki tutumudur. Örneğin, Marksist diyalektik yönteminin geliştirilmesine Lenin'in hiç katılmadığı; ya da bu soruna ancak 1914'den sonra eğildiği; ya da Lenin'in «Felsefe defterleri»nde diyalektiğin yalnız «tanıtıcı» nitelikte olduğu vb. ileri sürülüyor. Bu görüşlerden çıkarak varılan sonuçlara göre, devrim önderinin eylemlerinde diyalektik sözde büyük bir rol oynamamıştır. Ama bütün bu savların gerçeğe ilgisi yoktur. Hiç abartmadan denebilir ki, Lenin, teorisyen ve politikacı olarak çalışmalarının ta başından, Marks ve Engels'in diyalektiğini işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün ayrılmaz bir parçası, toplumu kavrama ve devrimci yoldan değiştirmenin önemli bir aracı olarak görmüştür. Lenin, diyalektiğin sınırlarını, metafiziğe ve eklektığe, dogmatizme ve revizyonizme karşı savaşımında sürekli bilemiştir.

Leninci diyalektiğin tüm zenginliğini benimsemeyen, çağımızın son derece karmaşık sosyal-politik sorunlarının çözümüne ilişkin çağdaş düşünce tarzı ve yaklaşımların, komünist ve işçi partilerinin strateji ve taktiğini çizmenin, sosyalist toplumu mükemmelleştirmenin düşünülemediği ortadadır. Sosyalist dünyadaki kardeş partilerin program belgelerinde, kongre belgelerinde günümüz aşamasında yeni toplumun gelişme yasallıklarını, kapitalizmin bütün çelişkiler kompleksini, dünya devrimci sürecinin, komünist ve işçi hareketinin eğilimlerini incelemenin zarurluğu vurgulanıyor. Diyalektik, bu ve başka sorunların soyut olarak, toplumsal ilerlemenin öteki faktörlerinden kopuk bir biçimde değil, somut karşılıklı bağıntıları, çok yönlü koşulları ve çelişkileri içinde ele alınmasını gerektiriyor.

Lenin şöyle diyor: «Marks'ın yöntemi herşeyden önce ele alınan somut anda, ele alınan somut durumda tarihsel sürecin *nesnel* içeriğini hesaba katmaktır, en başta bu somut durumda olası ilerlemenin temel itici gücünün *hangi* sınıfını hareketi olduğunu anlamaktır». ⁽⁹⁾ Marksist diyalektik, bilim teorisini eklektığe karşı çıkarmıştır. Çok yönlü olma görüntüsü yaratılarak, karşıt eğilimleri hesaba katarak, eklektik diyalektiğin bir taklididir. Bir düşünce tarzı, politik sorunlara, özellikle sosyalizme giden yolu saptama sorununa yaklaşım biçimi olarak eklektiğin yayılmasını Lenin, işçi hareketi için, bizzat bağrında gizlenen bir tehlike olarak görü-

⁽⁸⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 23, s. 22 (Rusça), («Kapital'in ikinci baskısına önsöz»den).

⁽⁹⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 26, s. 139-140 («Yabancı bayrağı altında»-dan).

yordu. Tam da bu nedenle Lenin Avrupa'nın burjuva-demokratik şurubuna bulanmış «eklektik sosyalizm»in eleştirisine çok büyük önem veriyordu.

Eklektiğin «örneklerinden» biri hakkında Lenin şöyle diyor: «Eğer . . . iki ya da daha fazla değişik tanımlamayı ele alıp birbiriyle tamamen rasgele birleştiresek, . . . o zaman nesnenin değişik yanlarına işaret eden, ama yalnız bu kadarını yapan, eklektik bir tanımlama ortaya çıkacaktır.

Diyalektik mantık daha da ileriye gitmemizi gerektiriyor. Nesneyi gerçekten bilmek için, onun bütün yanlarını, tüm bağ ve «vasıtalarını» kavramak, öğrenmek gereklidir. Biz bunu hiçbir zaman tam anlamıyla yapamayız, ama çok yönlü olma zorunluluğu bizleri birçok hatadan ve cansızlıktan koruyor». (10)

Eklektik, incelenen süreçlerin özüne aldırılmadan özel ile geneli, raslantısal olan ile zorunlu olanı sürekli karıştırarak tam da cansız, içi boş soyutlamalara başvuruyor. Örneğin, 2. Enternasyonal teorisyenlerinin (K. Kautsky, E. Vandervelde vb.) devlet ve demokrasi konusundaki görüşleri böyleydi.

Marks ve Engels, komünist toplumda özel bir kurum olarak devletin ölüp gideceğini önceden görmüşler, bu ölüp gidişin koşullarını tamamen bilimsel olarak tanımlamışlardır: İşçi sınıfı erki ele geçirecek, burjuva devlet aygıtı devrimci yoldan yıkılacak, sosyalist demokrasi ve özyönetim gelişecektir. Eklektik yöntemin yandaşları ise sorunu şöyle ele alıyorlardı: Komünizm devlete ihtiyaç duymayan bir toplum olduğuna göre, devletin adım adım ölüşü, daha kapitalizmde, «demokratikleşme» süreci içinde başlamalıdır. Başka bir deyişle, devlet erkinin reformlar yoluyla «kendisi» sözde «tam demokrasi»yi gerçekleştirecektir.

Oportünizmin mantığını eleştirirken Lenin şuna işaret ediyor: «Genellikle birini de, diğerini de eklektizm aracılığıyla birleştiriyorlar, bu görüşlerden bir kez birini bir kez diğerini istedikleri gibi (ya da varlıkların iktidarına yaranmak için) ilkesiz ya da bilgiçlik taslayarak koparıp birleştiriyorlar, üstelik yüz durumdaki doksan dokuzunda, belki de daha çoğunda, ön plana bizzat «ölüp gitme» çıkarılıyor. Diyalektik, eklektizm ile değiştiriliyor: Günümüzün resmi sosyal-demokrat edebiyatında Marksizm'e karşı en adi, en yaygın olayı budur». (11)

Sorunun şöyle somut konması, işçi hareketindeki bu oportünist hattın devamacılarının, «demokratik sosyalizm»in modern teorisyenlerinin hiç te hoşuna gitmiyor: Nasıl bir demokrasi söz konusudur, burjuva demokrasisi mi, proleter demokrasi mi? Onlara göre, «demokrasi ile demokrasi olarak» uğraşmak gerekir. Bu demokrasi, soyut çoğunluğun ve soyut azınlığın iradesinin dile getirilmesi olarak ortaya çıkıyor. *Nasıl bir çoğunluğun*

(10) Agy, c. 42, s. 290 («Bir kez daha sendikalar üzerine»den).

(11) Agy, c. 33, s. 21 («Devlet ve Devrim»den).

ve nasıl bir azınlığın söz konusu olduğu, sözde, o kadar önemli değildir. Demokrasinin sınıfsal karakteri günümüz koşullarında, sözde önemsizdir.

İlk bakışta, eklektizmi savunanların demokrasi sorununu en genel, her koşula uygun biçimde ele aldığı izlenimi doğuyor. Gerçekte ise eklektik tutum, demokrasinin bütün somut sınıfsal anlamının boşaltılmasına yol açıyor. Lenin'in «Büyük girişim»inde şu sözler yer alıyor: «Kapitalizmden sosyalizme geçişin görevlerini, genel olarak özgürlük, eşitlik ve demokrasi üstüne beylik sözlerden hareketle çözmeye kalkışanlar, . . . bununla yalnız ideolojik bakımdan burjuvaziye kölece sınırlanmış bulunan kendi küçük burjuva, dar kafalı, bayağı doğalarını açığa vuruyorlar. Bu sorunun doğru çözümü, yalnız politik erki kazanan özel sınıfın, yani proleterya ile proleter emekçi halk yığınları arasındaki özel ilişkilerin somut olarak incelenmesiyle sağlanabilir. Bu ilişkiler müthiş bir uyum içinde, «ideal» bir ortamda değil, burjuvazinin azgınca ve çok yönlü bir direnç gösterdiği reel bir ortamda oluşuyor» (12).

Lenin'in görüşleri, «genellikle demokrasi» konusundaki savları sosyalist devlet sorununa da aktaran eklektik mantığın çarpıtmasına karşı da yöneliktir. Rusya'da sosyalist devrimin «erkenliğinden», burjuva demokrasisi tarafından yeterince «yumuşatılmayan» bir toprakta biten «çarpık» sosyalizmden vb. söz ediyorlar. Modern «Eklektik sosyalizm» in teorik projeleri, Lenin'n bir eleştiriye tabi tuttuğu dönemden bu yana deyiş yerindeyse, olumlu içeriği bakımından hiç de daha somut olmuş değildir. Bunlar, önceleri olduğu gibi, «bireyin tam özgürlüğü», «kişiliğin korunması» vb. üstüne soyut görüşlerin sihirli çerçevesi içinde dolaşıp duruyorlar. Ama reel sosyalizme yönelik «totaliterlik», «eşitlikçilik», «seçkincilik» vb. suçlamalarındaki kötü niyetin arttığı gözleniyor. Bütün bunlar, diyalektiğin eklektikle değiştirilmesinden, işçi sınıfının pratik kazanımlarına karşı benzeri saldırılar arasındaki mesafenin hiç de o kadar büyük olmadığını gösteriyor.

Yukarıda gösterildiği gibi, soyut teori yürütmek, kaçınılmazlıkla, diyalektikten uzaklaşmaya yol açıyor, kavramlarla gelişigüzel oynamak her zaman eklektizmi içinde taşıyor, bunların keyfi olarak birleştirilmesi ya da ayrılması, hiç de nesnel olarak birleştirilenle ya da ayrılanla aynı şeyler değildir. Teorik görüşü sürekli düzeltme olanağını Lenin, pratiğe başvurmada görüyordu. Onun görüş açısına göre, felsefe ile politika arasında bağıntı, yalnız politik hattın teoriye uygun olarak tam ve ardıcıl bir biçimde belirlenmesi için değil, aynı zamanda bunun tersi için de gereklidir. Lenin'e göre politika teorisinin gelişmesini beslemekte ve yönlendirmektedir. Bu anlamda Lenin'e göre felsefe ile politik uygulama, her zaman dolaylı biçimde, yığınların yaratıcı eylemleri aracılığıyla da olsa, karşılıklı bağımlılık içindedir. Pratik hiç de Marksizm'in felsefi görüşlerinin

(12) Agy, c. 39, s. 16 («Büyük girişim»den).

«doğru bir çizgisi» biçiminde ortaya çıkmıyor. Ama felsefe de, pratiğe «hizmet»ten ibaret değildir. Bunu anlamadan, Leninizm'in özünü kavrama denemeleri boşunadır.

Lenin'in devrimci savaşımın görevlerine birincil önem verdiği iyi biliniyor. Bununla birlikte, belirleyici anlarda o, büyük tarihsel değişiklikleri daha derinlemesine anlamak ve değerlendirmek için felsefeye, hatta felsefenin tarihine bile başvurmuştur. N. K. Krupskaya'nın yazdığı gibi, «Vladimir İliç için felsefe de savaşımında bir silahtı ve Sibirya'da (13) felsefe sorunlarıyla son derece meşgul oluyordu . . . Ve o zaman Lenin felsefenin, bütün olayların değerlendirilmesinde doğru yaklaşımı bulabilmek için gerekli olduğunu vurguluyordu.» (14)

İnanılmaz gibi görünse de, Lenin'in felsefi yapıtlarının politik uygulamadan «kopuk» olduğu yolundaki uydurmalar, burjuva ve sahte Marksist edebiyatta yeralan, diyalektiğin ve materyalizmin Lenin için ve bugün de onun devamı için yalnız politik savaşım araçları olduğunu iddia etme çabalarıyla tamamlanıyor. Örneğin, ilk Rus devrimi sonrasında döneminde Lenin'i felsefeye başvurmak zorunda bırakanın, A. Bogdanov'un ve kimi öteki aydın-Marksistlerin fraksiyoncu eylemleri, partide otorite ve liderlik için savaşımaları olduğunu ileri sürüyorlar. Hem burjuva felsefeciler hem de «Batı Marksizmi»nin teorisyenleri, «Materyalizm ve Ampiriokritisizm»in tam da 1908'de yazılmış olduğuna işaret etmeyi, ve bunu yaparken kimi Rusya sosyal-demokratlarının Marksizm'e heveslendiklerini bilmekle birlikte, niçin daha önce, örneğin, Bogdanov'un «Ampiriomozizm»inin birinci kısmının yayınlandığı 1904 yılında bu salgına karşı çıkmamış olduğundan şaşkınlığa düştüklerini kaydetmeyi çok seviyorlar. Bu çağdaş «Marksistler»den biri olan D. McLellan şunları yazıyor: «Lenin, bolşeviklerin revizyonist, menşeviklerin ise ortodoks felsefeci olarak tanımlanacaklarından korkuyordu. Şöyle ki, «Materyalizm ve Ampiriokritisizm»in amacı felsefe ve politika sorunlarını birleştirmek değil, tersine, bunları ayırmaktı . . . Lenin'in «Materyalizm ve Ampiriokritisizm»inin gerçek önemi, onun felsefi argümanlarından çok, pratik-politik ilkelerin proletaryayı memnun eden tek felsefe olduğu görüşündeydi. Mahizm gibi modern felsefi eğilimler, parti çalışmalarının görevlerine uygun düşmeyen bir ideoloji olarak niteleniyordu». (15) Bu tür iddialar ne teorik açıdan ne de gerçekler açısından tutarlıdır. Ama kuşkusuz, bunlar belirli bir ideolojik güce sahiptir. Bu bağlamda, kimi tarihsel olgular felsefeyle politika arasındaki karşılıklı ilişkileri anlama bakımından ilkesel önem kazanıyor.

(13) Söz konusu olan, Lenin'in 1897–1900'da sürüldüğü sürgündür. (Not Red.)

(14) N. K. Krupskaya, Lenin üzerine, Moskova, 1979, s. 54.

(15) D. McLennal, Marxism after Marx, London and Basingstoke, 1980, s. 106.

Lenin, politik ve felsefi çalışmalarının ta başından, politika ile felsefe arasında yalnız bir bağ değil, aynı zamanda belirli bir mesafe de görmüştür. Felsefe ile politika ilişkilerine de Lenin ardıcıl diyalektik konumlardan yaklaşmıştır. Materyalist diyalektik bilginin ve devrimci eylemin genel metodolojisini oluşturuyor ve bu metodoloji yaratıcı bir yaklaşımı gerektiriyor. Öteki sorunlarda olduğu gibi, bu konuda da Lenin, her somut tarihsel anın ana halkasını şaşmadan yakalayabiliyordu.

İlk Rus devriminin olgunlaşmakta olduğu aşamada partinin örgütsel birliğinin sağlanması özellikle önemliydi. Bu durum karşısında, ilkesel olmayan kimi felsefi görüş ayrılıkları ikinci plana kayabiliyordu. Kendi konumunu açıklarken Lenin şunları yazıyor: «1904 yılının yazında ve sonbaharında biz Bogdanov'dan, beki'ler (yani bolşevikler – Y. N.) olarak tamamen ayrıldık ve o sessiz felsefeyi tarafsız bir alan olarak sessizce bir yana iten bloku kurduk ve bu blok tüm devrim boyunca var oldu ve benim tek doğru taktik olduğuna kesinlikle inandığım devrimci sosyal-demokrat (= bolşevik) taktiği devrimde hep birlikte uygulamamıza olanak sağladı». (16)

İlk Rus devriminin yenilgisinden sonra işçi hareketinin karşısına başka görevler çıktı: Bunun teorik derslerini değerlendirmek gerekiyordu. 1905–1907 olayları tarafından devrimci eylemlere yöneltilen, ama ciddi bir teori okulundan geçmemiş olan kalabalık insan yığınlarını ideolojik bakımdan güçlendirmek de o kadar önemliydi. İdeoloji ve eğitim sorunları ön plana çıktı. Kendiliğinden anlaşılacağı gibi, son derece sertleşmiş bulunan felsefi tartışmalar, en güncel politik dava durumuna geldi. Lenin şöyle yazıyordu: «Rusya'da „şimdiki an“, öyle bir andır ki, Marksizm'in teorik çalışması, onun derinleştirilmesi ve genişletilmesi ... ülkedeki bütün nesnel duruma atfedilmektedir. Yığınlar dolaysız-savaşımında yeni ve son derece zengin deneyimi hazmettiğinde, devrimci dünya görüşü, yani devrimci Marksizm için teorik çalışma, günün belgisi durumuna gelmektedir.» (17)

Lenin, kendi etrafında, eylem birliğini bozmadan, komünistlerin işbirliğini engellemeden, gerçekten doğruyu arama çabalarından esinlenen cesaretli araştırmalar, yoldaşça tartışma, görüş değiş tokuşu havasını yaratmayı başarıyordu. Marksizm'in devrimci özü, komünistlerin eylemlerinin sınıfsal içeriğini yozlaştırma çabaları, amaçları ve bu amaçlara ulaşma uğrunda savaşımların araçlarını çarpıtma denemeleri söz konusu olduğu durumlarda, Lenin, oportünizme ve revizyonizme, dogmatizme ve sekterliğe karşı en kararlı bir biçimde savaşım vermeyi zorunlu sayıyordu. 1908 yılının Mart ayında «Materyalizm ve Ampiriokritisizm» üzerinde çalışmaya başlarken, Lenin M. Gorki'ye şunları yazıyordu: «Siz anlamalı-

(16) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 47, s. 142 («Marks'ın Gorki'ye mektup»-tan, 25 Şubat 1980 tarihli).

(17) Agy, c. 17, s. 294 («İki mektup üzerine»den).

sınız ve anlayacaksınız ki, partinin adamı bir kere belirli bir propaganda-
nın tamamen yanlış ve zararlı olduğu kanısına vardığına, kuşkusuz, buna
karşı çıkmak zorundadır». (18)

Uluslararası komünist hareket felsefe ile politika, dünya görüşü ile
pratik arasında verimli işbirliğinde zengin deneyimler biriktirdi. Tarihsel
gelişme her durumda farklıdır. Önemli olan, bunlar arasındaki bağıntı
konusunda Leninci anlayış mantığının, koşulsuz olarak, geçerliliğini koru-
makta olmasıdır.

Materyalist diyalektikten, özel teorik ve politik analiz sonucu, somut ta-
rihsel koşulları hesaba katmadan, her duruma uygun hazır pratik eylem
reçeteleri çıkarılamaz. Bununla birlikte, materyalist diyalektiğe baş vur-
madan hiçbir özel sorun çözülemez. Diyalektik yöntemle donanmış olsa
bile, bir felsefeci, şu ya da bu ülkede komünistlerin burjuva hükümetine
katılıp katılmaması sorununu çözmeye kalkışmayacaktır. Bu sorunun dev-
rimci parti tarafından çözümünde vazgeçilmez dayanak, işçi sınıfının sa-
vaşınının değişik biçimleri arasındaki karşılıklı bağıntıya, sosyalizm kuru-
culuğuna geçişin önkoşulu olarak politik erkin ele geçirilmesi gereğine
vb. ilişkin Leninci ilkeler olacaktır.

Sınıflar ve sınıf savaşımı öğretisi, gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sını-
fının, halk yığınlarının devrimci olmakla birlikte, niçin her zaman kendi
potansiyel politik gücünü ortaya koymadığını, devrimci aktifliğinin ise
yükselişlerle alçalışların birbirini izlemesi biçiminde ortaya çıktığını an-
latmak için tek başına yeterli değildir. Bu sorunlara gerçekten bilimsel
yanıt vermek için, tarih, ekonomi ve öteki bilimlerin verilerini hesaba kat-
mak gerekir. Çünkü, ortaya çıkarılan genel yasanın doğruluğuna kesin-
likle inanmakla birlikte, ikincil faktörlerin temel süreç üzerinde etki yap-
tığı gözardı edilemez. Toplum-bilim alanında bugün ulaşılmış olan ge-
lişme düzeyinde, materyalist diyalektiğe dayanan politik analiz, bir dizi
sosyal-bilimin kullanılmasını gerektiriyor.

Marksizm-Leninizm yalnız şu ya da bu ilkenin uygulandığı koşulların
hesaba katılmasını değil, aynı zamanda söz konusu ilkenin içeriğinin öz-
gül koşullara göre geliştirilmesini ve zenginleştirilmesini de öngörüyor.
Marks'ın şu sözleri unutulmamalıdır: «... Biz dünyanın karşısına yeni,
hazır ilkelerle birer doktriner olarak çıkmayacağız: Bu bir gerçektir, bunun
önünde diz çökmelidir! Biz dünya için, onun kendi ilkelerinden, yeni
ilkeler geliştiriyoruz». (19) Leninci metodolojiye, Marksizm-Leninizm'in ru-
huna göre, felsefe ile politika arasındaki bağıntı da yeni koşullara uy-
gun olarak somut bir biçimde ele alınmalıdır.

Karmaşık ve çok yönlü sorunlarıyla birlikte tarihsel sürecin bugünkü

(18) Agy, c. 47, s. 151 («Marks'ın Gorki'ye mektup»tan, 24 Mart 1908).

(19) K. Marks ve F. Engels Yapıtlar, c. 1, s. 381 («Deutsch-Französische
Jahrbücher»den mektuplar).

aşamasında felsefe ile pratiğin, dünya görüşü ile politikanın, bu alışımın ideal bir dökmesini elde etmek, kuşkusuz, hiç de kolay değildir. Modern uygarlığın temel gelişme sorunlarına yanıt veren sürekli teorik incelemelerle, felsefi araştırmalarla, bu görevin üstesinden gelinebilir. Ve komünist ve işçi partilerinden, gerçekten Leninci tarzda düşünen teorisyenlerden başka bir kimse bu görevi işçi sınıfının çıkarlarına, bütün insanlığın geleceğine uygun bir biçimde çözmeye yeteneğine sahip değildir.

Yeniden kaleme alınan biçimiyle SBKP Programı'nda ve kardeş komünist ve işçi partilerinin kongrelerinde tartışılmaya sunulan belgelerde Marksist-Leninist felsefe ile politik görüşün reel bağıntısının örnekleri veriliyor. Diyalektik ve tarihsel materyalizmin ilkeleri temelinde bunlar, insanlık ve onun gelişmesi için ilkesel önemi olan sorunlara yanıt vermekte, bütün öteki pratik ve politik sorunların çözümünü için başlıca koşul olarak gezegenimizde adil ve kalıcı barışı kurma olanağını temellendirmektedir. Bu temel belgeler aynı zamanda Marksist-Leninist felsefi araştırmaların temelini önemli ölçüde genişletmekte, politika alanında, yani sosyalist toplumun, dünya komünist, işçi, ulusal-kurtuluş ve demokratik hareketlerin yaşamındaki yeni olguları genelleştirerek, dünya görüşüne ve metodolojiye ilişkin güncel sorunları ortaya koymaktadırlar.

Çekoslovakya komünistleri teori ve pratik alanındaki Lenin'in mirasını yaratıcılıkla kullanmaya özen göstermekte, bu mirası çarpıtma, tahrif etme ve karalama denemelerine karşı savunmaktadır. Leninci ilkelerin çarpıtılması sonucu ortaya çıkan hataları, revizyonistlerin genellikle, hiç yersiz olarak, sarsılmaz ilkelere bağlılık olarak anladıkları «dogmatizm»e yüklediğini, ÇKP 1968–1969 yıllarında, pratikte görmüştür. Leninci temel ilkelere vazgeçerek, Marksizm teorisini yaratıcılıkla uygulamak olanaksızdır.

Marksizm-Leninizm'in verimli bir biçimde geliştirilmesinin ve uygulanmasının politikadaki ilkesellikle bağlı olduğunu Çekoslovakya deneyimi göstermiştir. Bayağı pragmatizmi ve oportünizmi dışlayacak bir biçimde, teoriyle pratiğin diyalektik birleşimi, başında MK Genel Sekreteri G. Husak'ın bulunduğu parti yönetiminin çalışmalarında hareket noktası durumuna gelmiştir. Bu, sosyalizmi kurma ve mükemmelleştirme yolunda büyük başarılar elde etmemizi sağlamıştır.

SBKP ve öteki kardeş partilerin programsal belgelerinin gösterdiği gibi, Lenin'in görüşleri komünist ülkeleri bundan böyle de gerçekleştirmenin yoluna ışık tutmaktadır. Marksizm-Leninizm, toplumun nasıl gelişeceğini ayrıntılarıyla öngörme iddiasında bulunmamakta, ama emekçiler yararına bir gelecek yaratmanın tek bilimsel metodu olan materyalist diyalektikliği vermiş olduğunu pratikte kanıtlamıştır.

Kapitalizmin genel bunalımı ve Latin Amerika'nın dış borçlar sorunu

80'li yılların başlarında, Latin Amerika'yı sarsan derin bunalımın özü, niteliği ve başlıca nedenleri; ABD'nin bunun keskinleşmesindeki rolü; emperyalist yayılcılığın Latin Amerika devletleri için getirdiği ekonomik ve politik sonuçlar; bunalım ile dış borçlar sorunu arasındaki ilişkiler; burjuvazinin oluşan durumdan kurtulma reçeteleri; komünistlerin ve anakaranın diğer ilerici güçlerinin alternatif programları . . . İşte, derginin Latin Amerika ve Karayipler bölgesi ülkelerinin sorunları komisyonu tarafından örgütlenen «yuvarlak masa» toplantısına katılanların dikkat merkezinde yer alan temel sorunlar bunlardı.

Görüş değiş-tokuşuna şunlar katıldı: Arjantin Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi J. M. Lanao; Bolıvy Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Komisyon üyesi D. Moraes; Brezilya Komünist Partisi Merkez Komitesi aday üyesi L. Barreira; Guyana İlerici Halk Partisi Merkez Komitesi Yönetim Kurulu üyesi D. Ramotar; Honduras Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi R. Banegas; Kolombiya Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi A. Oviedo; Kosta Rika Öncü Halk Partisi MK Politik Komisyon üyesi L. O. Corrales; Paraguay Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi R. Gonzales; Peru Komünist Partisi'nin derginin Yazı Kurulu'ndaki temsilcisi C. Jimenez; Salvador Komünist Partisi MK Politik Komisyon üyesi J. Barrios; Şili Komünist Partisi'nin derginin Yazı Kurulu'ndaki temsilcisi O. Viciani; ve giriş raporunu sunan, SSCB Bilimler Akademisine bağlı Latin Amerika Enstitüsü Rektörü, SSCB Bilimler Akademisi aday üyesi V. Volski.

Aşağıda, V. Volski'nin konuşmasının özetini ve O. Viciani'nin tartışmaların sonuçları üstüne hazırladığı genellemeyi yayınlıyoruz.

V. Volski toplantıyı açış konuşmasında, kapitalist dünyanın 30'lu yıllardaki «büyük bunalım»dan bu yana son beş yıl içindeki kadar ciddi ve ağır sarsıntılar geçirmediğini belirtti. 80'li yılların bunalımının kesin sonuçları üstüne konuşmak için zaman henüz erkendir, çünkü bu gelişmekte olan ülkelerde sona ermiş değildir. Ama bugün, bunun, kapitalizm için alışılabilir basit bir devresel sarsıntı olmadığı tüm açıklığı ile söylenebilir. Bunalımın genişliği ve toplumun değişik alanlarında sebep olduğu yıkıntının ölçüleri, emperyalizme özgü tüm çelişkilerin giderek keskinleştiğine tanıklık ediyor.

KAPITALİZMİN HASTALIKLARININ HIZLA ARTMASI

Yenideh üretim bunalımı ve onun ardından patlak veren borç bunalımı, sömürü sisteminin yapısal bunalımının parçaları ve bunun katalizatörüdür.

Özü bakımından bunlar, kapitalizmin genel bunalımının giderek derinleştiğine, son 20 yılda dünya kapitalist ekonomisindeki gelişmelerin artan etkisi altında onun kronik, şifa bulmaz hastalıklarının tehlikeli biçimde arttığına tanıklık ediyor.

Burada söz konusu olan, her şeyden önce emperyalizmin asalak niteliğinin önemli ölçüde güçlenmiş olmasıdır. Bu sürecin ana temelini, kapitalist ekonominin giderek daha çok uluslarötesi olması oluşturuyor. Uluslarötesi Ekonomi Merkezi'nin (Buenos Aires) verilerine göre, 500 en büyük sanayi şirketlerinin 1962–1980 döneminde kapitalist dünyanın gayri safi milli hasılası (GSMH) içindeki payı % 23,4'ten % 30,1'e çıkmıştır. (1) Bununla birlikte, sözü geçen devletlerin dış ülkelerdeki üretimlerinin gerçekleşmesi, kendi ülkelerine kıyasla iki kat daha hızla artıyor. Eğer, yalnızca Birleşik Amerika şirketleri ele alınırsa (ki bunların diğer devletleri sömürmesi çok daha acımasızdır) bunların yalnızca on yıl içinde (1971–1980) dış ülkelerindeki satışlarının payı % 27,8'den % 42,9'a çıkmıştır. (2) Latin Amerika, yayılmacılığın başlıca alanı olmuştur. Örneğin, 1966–1981 döneminde burada GSMH 2,5 kat artarken, ABD şirketleri tarafından gerçekleştirilen sürüm 7 katın üstüne çıkmıştır. (3) Tekellerin genel olarak «Üçüncü Dünya» ülkelerine, özel olarak da Latin Amerika bölgesine girmeleri, bilinen bir olaydır. Burada yeni olan, yabancı şirketlerin sermayelerinin artışının, önceleri hiç görülmedik ölçüde, borç alan ülke hükümetlerinin garanti verdiği dış borçlardan gerçekleşmesidir. Benzer bir uygulama, borçlanmanın en önemli nedenlerinden biridir. Kimi değerlendirmelere göre, Latin Amerika'nın borçlarının % 30–35 kadarının sorumluluğunu uluslarötesi tekeller taşıyor. Elbette, bunu yaparken onlar, borçlardan faizler elde ederek, mal tesliminden gelir sağlayarak, artan doğrudan yatırımların kâr transferi payını yükselterek, mecazi anlamda söylersek, «öküzden üç deri yüzmüşlerdir».

Ve gene de, kapitalist ekonomideki çözümleyici değişiklikler banka sermayesinin gücü ve öneminin hızla yükselmesinde yansımaları bulmuştur. Enerji bunalımı ve petrol fiyatlarının artışı, petrol ahtopotları ve uluslarötesi bankalar için çok kârlı olmuştur. Petrol ihraç eden ülkelerin gelirinin büyük bir bölümü bunların eline geçmiştir. 1971–1982 döneminde, yalnızca Eurodolar pazarının boyutları, önemli ölçüde bu gelirlerle 12 kat artmıştır. Kuşkusuz, bu sermaye ısrarlı bir biçimde, kârlı uygulama gerektiriyor. Kredilerin kâr sağlama düzeyi, günümüzde en çok kâr getiren işler düzeyine çıkarılmıştır. Dış borçlar, yalnız ulaştırılabilir olmakla kalmadı, uluslarötesi tekeller ve uluslarötesi bankalar güçlü

(1) Trajtenberg, Concentracion global y transnacionalizaeion, Cetre de Economia Transnacional. Buenos Aires 1985, s. 50.

(2) Agy, s. 83.

(3) «Survey of Current Business»in verilerine göre hesaplanmıştır. Mayıs 1976, Ağustos 1982.

bloku tarafından zorla dayatılır hale geldi. «Hareket özgürlüğü» ve bu tekellerin ve bankaların çıkarları, emperyalist metropollerin egemen çevrelerinin stratejisi tarafından sağlanıyordu. Gelişmekte olan ülkelere resmi kanallardan «yardım» sağlanması, önemli ölçüde azaldı.

Ama sorun yalnızca bundan ibaret değildir. Bankaların alıp verdikleri sermayenin önemli bir bölümü sahtedir. Bir yandan bu, onun doğduğu ülkede, hatta dünya pazarında bile gerçek maddi garantisi olmayan madden (petrol) rantından doğan karakterinden ileri gelmektedir. Burada her zaman, petrol sermayeleriyle sanayi devletlerinin üretim fiyatları artışının eşitlenmesi eğilimi gözlenmiştir.

Öte yandan, banka sermayesinin büyük bir miktarının sahte olması, önemli ölçüde onun yüksek tefeci faizleriyle ve sermaye devrinin eşi görülmemiş bir hızla olmasıyla izah edilebilir. Bunu görmek için birkaç rakam vermek yeterli olacaktır. ABD'nin yalnızca en büyük 10 bankası, Latin Amerika'nın beş en çok borçlu ülkesine (Brezilya, Meksika, Arjantin, Venezuela, Şili) yaklaşık 50 milyar dolar tutarında kredi yatırmıştır. Bu, adı geçen bankaların öz sermayesini 1,5 kat aşmaktadır. Bunlardan «Manufacturers Hanover» kendi sermayesinden % 262, «Citi corp.» % 174, «Bank of America» % 158 oranında daha fazla yatırım yapmıştır. (4)

Vaktiyle V. İ. Lenin, bankaların emperyalizmdeki «yeni rolünü» açıkça göstermiş ve bunların sanayi işletmelerine karşı uyguladığı terörizmin birçok örneğini vermiştir. (5) Bugün bankalar kendi iradelerini dayatıyor ve birçok devleti, elbette en başta gelişmekte olan devletleri terörize ediyorlar. Bu devletlere gerçek ekonomik erkin önemli bir bölümünü kaybettirerek, üretim anarşisinin hızlanmasına, dengesizliğinin artmasına, çelişkili ve yıkıcı süreçlerin gelişmesine yol açıyorlar.

Çağdaş emperyalizmin bir başka «kazanımı»da, şirket-içi ticaretin gelişmesinin hızlanması olmuştur. Bu, uluslarötesi tekellere, adına transfer fiyatı (6) denilen mekanizmadan yararlanarak, «Üçüncü Dünya» ülkelerinden korkunç kârlar sızdırma olanağı veriyor. Benzer eylemlerin genişliği, 70'li yılların sonunda ABD'nin Latin Amerika'dan yaptığı ithalatın üçte birinin, sanayi malları ithalatının ise yarısından fazlasının uluslarötesi tekellerin payına düşmüş olmasıyla da görülebilir.

Sermayenin kullanılması için yararlı alanların araştırılması, kapitalizmin çeperlerde hızla gelişmesi, çok emek, çok maddi kaynak gerektiren ve «kirli» sanayi dallarının buraya aktarılması, üretimi, iç pazarın yokluğu ya da darlığı yüzünden ihracata yöneltmek zorunda kalan «yeni sanayi

(4) «Le Monde Diplomatique», Şubat 1985, s. 28.

(5) Bak, V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 27, s. 326–343 (Rusça), («Bankalar ve bunların yeni rolü»nden).

(6) Bir şirketin işletmeleri arasındaki hesaplama işlerinde uygulanan satış fiyatları.

ülkelerinin» ortaya çıkması, tüm bunlar gelişmekte olan devletlerin sömürülmesinin önemli ölçüde arttığını gösteriyor. Emperyalist sistemle bütünlüşme yolunda ilerleyen Latin Amerika ve diğer bölgeler, en sinsi ve acımasız bir soyguna hedef oluyorlar. 80'li yılların bunalımı, bu soygunun boyutlarını son derece açık bir biçimde açığa vurmuştur, bu kıta 1978–1985 yılları arasında ana borç ve faizlerden oluşan 368 milyar dolar, yani bugünkü borca eşit bir hesap ödemiştir, buna karşın bu dönemdeki borçlar iki kattan fazla bir artış göstermiştir. Eğer yalnızca dış borçlardan kişi başına 1.000 doları aşan bir pay, kişinin yıllık gelirine eşit bir miktar düştüğü bilinirse, bugünkü Latin Amerika'lıların nasıl bir yaşam sürdürdükleri açık olarak görülecektir.

BİRLEŞİK AMERİKA'NIN BUNALIMIN KESKİNLEŞMESİNDEKİ ROLÜ

Emperyalist merkezler arasında, bunalımdan en çok zarar görenlerin başında ABD geliyor. Ama ABD bunalımın hiç te kurbanı değil, tersine onun baş suçlusunu ve ona sebep olan ülkedir. Burada, önemli ölçüde ülkenin büyük ekonomik potansiyelinin yardımıyla, asalaklık ve yenisömürgecilik gibi çizgiler çok daha açık şekilde ortaya çıkmıştır. Birleşik Amerika gelişmesinin zirvesine 50'li yıllarda çıktı. O dönemden bu yana «özgür» dünyada onun egemenlik konumlarına, bir yandan bağımsızlık, özgürlük ve toplumsal ilerleme için savaşılan sömürülen halklar, öte yandan da emperyalist rakipleri tarafından giderek daha hissedilir darbelerle vuruluyor. Bilindiği gibi, Latin Amerika emekçileri, son on yıl içinde imparatorluk kalesine karşı birçok kez başarılı eylemlerde bulundular. Her şeyden önce, Batı yarı küresinde sosyalizmin bayrağını yükselten Küba devrimini ele almak gerek. Kurtuluş sürecinin giderek gelişmesi Nikaragua'da Sandinist devrimin başarısına yansımıştır. Bugün Salvador, Guatemala ve diğer Orta Amerika ülkeleri halklarının savaşımlı yükseliyor.

ABD'nin kapitalist ekonomideki egemenliği, önemli ölçüde sarsılmıştır. Şöyle ki, sanayi üretimindeki genel payı 1948'de % 56'dan 1981'de % 30'a düşmüş, ikinci yere yükselen Japonya'nın ise % 3'ten % 17'ye yükselmiştir. (7) 1982'de dünyadaki en büyük 100 bankadan 24'ü Japonya'ya ve yalnızca 12'i de ABD'ye aitti. Bu rekabet Latin Amerika'da daha da açıktır. 1960–1981 döneminde ABD'nin doğrudan sermaye yatırımları 4,6 kat artarken, Japonya'nın sermaye yatırımları 70 kattan fazla bir artış göstermiş ve bu ülke ikinci sırayı işgal etmiştir. (8)

Ancak Birleşik Amerika, «etki alanlarının» emperyalistler arasında paylaşımında liderliği yitirmeye katlanmaya hiç te niyetli değildir. Washing-

(7) Informe sobre el Desarrollo Mundial 1984 – Banco Mundial Washington – verilerine göre hazırlanmıştır.

(8) Internationale Direktininvestitonen – Hamburg, 1979, s. 156; 1982, s. 41–45; Look Japan, Eylül 10, 1983.

ton, kendi amaçlarına ulaşmak için, askersel-sanayi kompleksinin, uluslarâresi tekellerin ve bankaların baskısı altında, yalnızca iç rezervleri değil, aynı zamanda sermaye ile devletin birleşik cephesinin dış ülkelerden almayı başardığı araçları da kullanıyor. Reagan yönetimi, önceki hükümetlerin hiç birinin yapmadığı bir biçimde, yalnız üretim dışı harcamaları değil, aynı zamanda toplumun, insanın çıkarlarına zarar veren harcamaları, yani silâhlanma yarışı, dünya jandarmalığı görevlerini yerine getirmek, karşı devrim ihracı, kiralık katiller devşirme ve bunları silâhlandırma, sürekli büyüyen baskıcı bir aygıtı ayakta tutma, kendi egemenliğini ve yazgısını özgürce belirleme hakkını savunan halklara karşı ilan edilmemiş ve gizli savaşlar yürütme gibi alanlara yapılan harcamaları astronomik bir biçimde artırmıştır.

Birleşik Amerika, dünya kaynaklarını dünya hegemonyası kurma plânlarının hizmetine koşmak için yeni yeni yöntemler icat ediyor. Bu yöntemlerden birisi ABD Merkez Bankası'nın banka faiz hadlerini % 17,3 gibi rekor bir düzeye yükseltmesi olmuştur. Bu, 1982'de patlak veren dış borçlar bunalımının temel nedenidir.

Benzer adımın Latin Amerika ülkeleri için trajik sonuçları oldu. Bunların dış borçlarının dörtte üçünü özel ticari bankaların «serbest kur» temelinde verdikleri krediler oluşturuyor. Bu oranın 1981—1983 yıllarında sadece % 1'lik artışı ödemelerin yılda 28 milyar dolarlık bir artışına yol açtı. Üstelik, ABD'de de banka faizlerinin fırlaması, dünyanın değişik bölgelerinden sermayenin her şeyden önce de, enflasyonun yüksek, ekonominin istikrarsız olduğu, iç pazarda yabancı şirketlerle rekabet edecek güçte olmayan Latin Amerika'dan sermayenin ABD'ne kaçışı için güçlü bir çekici hizmeti görmüştür. Değişik kaynaklara göre, bugün Latin Amerikalıların «kuzey komşularının» bankalarındaki katkıları 110—170 milyar dolardır. Kuşkusuz, kaynakların böylesi görülmemiş bir biçimde bölge ülkelerinden çıkıp gitmesi, bankaların birçoğunu yıkımın eşiğine sürüklemiştir.

Birleşik Amerika, para biriminin uluslararası ölçü değeri olarak kabul edilen devlet olma durumuyla hiç sıkılmadan spekülasyon yapıyor. ABD, yalnız faiz hadleriyle değil, aynı zamanda dolar emisyonu, doğrudan döviz kaçakçılığını da gözardı etmiyerek, onun kur hadleriyle oynuyor. ABD'nin, bunlar aracılığıyla korkunç askeri harcamalarını karşılayan ve ekonominin canlılığını destekleyen yöntem ve kurnazlıklarını açığa vuran «Le Monde Diplomatique» şunları yazıyor: «Ancak doları denetleyen bir ülke, benzer bir lükse sahip olabilir. Ötekiler faturayı ödemek zorundadır». ⁽⁹⁾

Kapitalizmin genel bunalımının keskinleşmesi, emperyalistlerin, sınırsız yayılmaya, egemenlik ve bağımlılık ilişkilerini daha da güçlendirmeye yetenilerinin bir sonucudur. Özü bakımından korkunç, yağmacı bir emperyalist ekonomi modeli, gelişmekte olan ülkelerin yaşamını tehdit eden ve

(9) «Le Monde Diplomatique», Şubat 1985, s. 1.

artık iliklerini sülük gibi emenin kabaran iştahına dayanamayacak durumda olan bu ülkelerin yaşamsal kaynaklarını giderek daha çok eline geçirmeden ayakta duramaz. ABD'nin bu bunalımdaki özel rolünü dikkate olarak, haklı olarak, dolar imparatorluğu çerçevesinde oluşan düzenin çöktüğü, ABD'nin pratik olarak tüm diğer kapitalist dünya ile ilişkilerinin iflas ettiği söylenebilir.

Ancak Latin Amerika için bunalım, hiç dış olgu, dışardan yansıyan bir şey, eğer kuzey komşunun işleri iyi giderse «ortadan kalkacak» bir şey değildir. Sorun, sadece bölgenin yağmalanmasının belli ölçüleri aşması da değildir. Söz konusu olan, son on yıllarda anakaradaki devletlerin çoğunun gelişme modelinin iflasıdır.

Bunalım, ekonomik alanda Latin Amerika ülkelerini 30'lu yıllardaki bunalıma kıyasla daha derinlemesine ve sert biçimde etkilemiştir. Pratik olarak bunların tümü üretimin mutlak düşüşünden zarar görüyor. (Genel düşüş ortamında bir tek Küba seçtiği yolun tartışma götürmez bir biçimde önceliklerini gösteriyor: Geçen beş yıllıkta GSMH'nin ortalama yıllık artışı % 7,6 oldu). Aynı zamanda bunalım, anakarada uygulanan genel gelişme konseptinin temelsizliğini de ortaya koydu. ABD emperyalizminin Arjantin'e, Şili, Uruguay, Peru, Jamayka ve Kosta Rika'ya dayattığı sözümona yeni liberal ya da monetarist doktrin de gerçek bir yenilgi aldı. M. Friedman, R. Mundell, H. Johnson ve R. Goldsmith gibi «Chicago ekolu»nün kurucuları ve ateşli savunucuları sözde hem bundan «yarar uman» ülkelerin ve hem de bunlarla «işbirliği»ne susamış uluslararası tekellerin çıkarlarını uyumlu bir biçimde sağlayacak olan «açık ekonomi» reçeteleri öneriyorlar. Bunların önerilerinde, sermaye yatırımlarında, ticaretle ve rekabette, döviz kurlarında tam özgürlük, iç ve dış mal pazarının ve özellikle de mali pazarın birbirini karşılıklı tamamlaması, devlet sektörünün daraltılması, sosyal harcamaların kısıtlanması ve bu kurumların özel sektöre devredilmesi yoluyla kendi kendilerine yeterli hale getirilmesi gibi tavsiyeler yer alıyor. Pratikte ise bu, ekonomiyi yabancı sermayenin ve yerli ajanlarının merhametine teslim etmek demektir.

Benzer koşullara, en büyükleri de içinde, birçok şirket (ve yalnız ulusal şirketler değil) dayanamadı. «Monotorist» modellere bağlanan ülkelerde çağımızda eşi görülmemiş bir olay olan sanayinin yıkım süreci başladı. 1980–1982 yılları arasında sanayinin GSMH içindeki payı Arjantin'de % 27,6'dan, % 21,6'ya, Şili'de % 29,5'ten, % 20,2'ye düştü. İstihdam ise aynı dönemde Arjantin ve Şili işletmelerinde % 37 oranında azaldı. ⁽¹⁰⁾

İthal ikamesi yoluyla sanayileşme gibi ekonominin diğer stratejik bir dalında da sonuçlar olumsuz oldu. Pratikte, bu ithalatın ve ona bağımlılığın azalmasına değil, artmasına yol açtı. Uluslararası tekeller, işletmelerini yabancı teknolojiye ve donatım kaynaklarına giderek daha sıkı

⁽¹⁰⁾ Revista de la CEPAL, 1984, № 23, s. 112.

bağladılar. İç pazarın darlığı ve ticaret bilançosundaki açığın süregelenleşmesi, birçok hükümeti, gelişmiş kapitalist devletlerin koyduğu gümrük engellerini aşmak için ihracata yardım sağlama yoluna gitmek zorunda bıraktı. Birçok devletin egemen sınıflarının izlediği köylerin «yeşil devrim»le ve köklü tarım reformu yerine yeni toprakların işlenir hale getirilmesiyle çağdaş kapitalizme dönüşmesi çizgisi, iç pazarın yalnızca nisbi değil, çoğu zaman da mutlak bir daralma göstermesine, aynı zamanda uluslararası tekellerin tarıma eşi görülmemiş bir biçimde girmesine yol açmıştır.

Bunalım, sosyal alanda geniş emekçi yığınlarının yaşam düzeyinin kesin bir biçimde düşmesiyle niteleniyor. İşsizlik ve yarım gün çalışma her yerde iki katın üstünde bir artış göstermiş, sanayi ve tarım nüfusunun «resmi olmayan sektörlerine» giren on milyonlarca insanın yoksullaşması hızlanmıştır. (11)

Bunalım politik yapıya da derin bir darbe indirmiştir. «Ulusal güvenlik» doktrinine dayanan kimi rejimlerin iflasını anımsamak yeterlidir. Emekçi yığınlarının eylemleri hızla aktifleşmiş ve bunların ülkelerinin yazgısını saptamadaki rolleri önemli ölçüde yükselmiştir. Ancak en önemlisi, önceki dönemlerden farklı olarak bunalım anakarada emperyalizm yanlısı ve antiemperyalist güçler arasında süren bugünkü politik savaşımın temel ayırdedici çizgisini göstermiş olmasıdır.

BURJUVAZİNİN KOLELEŞTİRME REÇETELERİ

Emperyalizmin yönetici çevreleri, oluşan durumdan son derece endişelidiler. Sömürü ve baskının doğurduğu hoşnutsuzluğun gerginleştirdiği ortam, önceden tahmin edilemeyecek bir biçimde kötü sonuçlara açıktır. Ve sadece olası sosyal patlamalar ve bunların politik sonuçları açısından değil. Hatta büyük borcu olanlardan herhangi birinin borcunu zamanında ödemekten vazgeçmesi bile, alacaklı bir ya da birkaç büyük kuruluşun iflasına yol açabilir. Dahası var. Borçlarını ödemekten vazgeçme yönünde, sonuçlarının zor tahmin edilebileceği bir zincirleme reaksiyon da olanaklıdır. Büyük iş çevreleri, tüm güçleriyle bunalımı en az bir kayıpla atlattmaya çalışıyorlar. Ancak, onları rahatsız eden başlıca şey gelecekte ne olacağıdır. Latin Amerika'yı dürüst olmayan yöntemlerle ve bunalımını derinleştirerek, borç boyunduruğuna koşan emperyalizm, böylesi güçlü bir aracı hiç de elinden bırakmak istemiyor. Onun görevi, politik planda en tehlikeli bunalım kuşağını geçmek ve kâr elde etmenin, ekonomiyi denetim altında tutmanın sürekli ve güvenli bir manivelası olan borçlar sorununu kronikleşen bir hastalık durumunda tutmaktır.

(11) Burada söz konusu olan gelişmekte olan ülkeler için karakteristik olan ve nüfusun oldukça büyük sayıdaki bir bölümüdür. Bunlar genellikle küçük üretim alanında çalışırlar. (Not Red.)

Bankaların en gelişmiş devletlerdeki değişik işletmelere kendi iradelerini dayatmaya yeni başladıkları 20. yüzyılın eşliğinde, Lenin, kendisine özgü öngörüyle, bugün bankaların dünyanın herhangi bir ülkesiyle ilişkilerinde uyguladıkları yöntemleri görmüştür: «... sermayenin yoğunlaşması ve banka mevduatlarının artışıyla, bankaların önemi köklü bir biçimde değişiyor... Ve bu işlem dev boyutlara ulaştığı zaman görülüyor ki, bir avuç tekelinin, önce ayrı ayrı kapitalistlerin işlerinin durumunu *tam olarak öğrenme*... daha sonra bunları denetleme, kredileri genişletme ya da azaltma, kolaylaştırma ya da güçleştirme yoluyla bunları etkileme ve sonunda *bunların yazgısını tamamen belirleme* olanağını elde ederek, tüm kapitalist toplumun ticari-sanayi işlemlerini kendine bağlı kılıyor». (12)

Bugün sermayenin boyutlarına bağlı olarak, uluslararası kredi pazarını aralarında paylaşan uluslararası bankalar, artık çoktan «Paris Kulübü»-nün (13) yasama, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) da yürütme organı olduğu dünya banka tröstlerinde birleşmişlerdir. Latin Amerika'da adına «Bay IMF» denilen kuruluşun rolünü değerlendirmek gerçekten güçtür. Bu kuruluşun çerçevesinde herhangi borçlu bir devlette ekonomik ya da politik durumdaki en küçük bir değişikliğin tam olarak bilinmesi için büyük bir istihbarat-enformasyon çalışması yürütülüyor. Bu örgütte bunlar için reçeteler, plânlar ve dayatma «önerileri» hazırlanıyor, koskoca devletlerin ve halkların yazgıları belirleniyor.

Bugün IMF, oluşan durumun gerginliğini hafifletmek için hummalı bir şekilde yollar ve olanaklar arıyor. Ayrı ayrı ülkelerle bağlanan anlaşmalar çerçevesinde, borçları düzenleme koşullarının artık üçüncü turu yapıyor. Kuşkusuz, müşterilerin ödeme yeteneğini tümenden yitirmesinden korkan bankalar ve IMF, ödeme süresinin ertelenmesini, çoğu zaman faizlerin düşürülmesine gidilmesi koşuluyla eski borçların ödenmesi için yeni borçların verilmesi gibi bir tür «kolaylık» göstermek zorunda kalıyorlar. Kuşkusuz, bu mali-bürokratik kıpırdamalar, borçlar sorununun çözümünün zerre kadar yaklaştırmış olmuyor. Borçların miktarı hiç azalmıyor, tersine sürekli yukarıya tırmanıyor. IMF'nin «ödün» vermeye razı gelme ve ek krediler sağlama koşulları giderek ağırlaşıyor. Bugün «adet olmuş» tavsiyelerin (ithalatın kısıtlanması, devlet bütçesinde tasarruf yapılması vb.) yanısıra ekonomik olmaktan çok, politik olan istemler, devlet sektörüne ait işletmelerin yoğun bir biçimde satılması, yeraltı kaynaklarının uluslararası tekelere bağlı olan bankaların eline verilmesi, yeni vergilerin getirilmesi, gümrük duvarlarının kaldırılması vb. gibi istemler ileri sürülüyor.

Hem IMF'de ve hem de büyük kapitalist devletlerin mali örgütlerinde,

(12) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 27, s. 330–331 (Ruşça), («Bankalar ve bunların yeni rolleri»nden).

(13) «Paris Kulübü» (ya da 10'lar Grubu) önde gelen kapitalist devletlerin hükümetleri arasında, 1961'de varılan anlaşma sonucu kurulmuştur. (Not Red.)

gelişmekte olan ülkelerin borçlarını düzenlemek için dünya çapında uygulanacak plânlar hazırlanmasına giderek daha çok zaman ve dikkat ayrılıyor. Kural olarak, emperyalist plânlar, borçlar sorununun ulusal bankalar ile uluslararası bankalar arasında doğrudan çatışma çerçevesinden çıkarılmasını, bunun sürekli eylem gösteren bir tür uluslararası ekonomik faktöre dönüştürülmesini amaçlıyor. Bu arada, borçların tek bir uluslararası tahvile çevrilmesi, bununla ilgili hesapların ise sözümona bağımsız uluslararası bir organın denetimine verilmesi öneriliyor. Başka projeler de vardır: Bunların ortak çabası köleleştirici borçları sonsuz kılmak, bunu kapitalizmin merkezi ile çeperleri arasındaki karşılıklı ilişkilerin başlıca kaldıracı haline getirmektir.

Emperyalizmin bu görevlerinin amaçlarını yalnız toplumsal güçler değil, aynı zamanda Latin Amerika hükümetleri de anlamaya başlıyorlar. Ekim 1985'te Seul'de yapılan İMF ve Dünya Bankası'nın yıllık toplantısında, Uluslararası Para Fonu üyesi ülkelerde yabancı sermaye yatırımlarının güvenliğinin sağlanması konusunda bir acenta kurulması kararlaştırıldı. Bu konuyla ilgili proje, gelişmekte olan ülkelerin kesin karşıkoyuşuna neden oldu. Peru delegesi, özellikle ABD'ye ve İMF'ye karşı öfkeli ve sert bir konuşma yaptı. Gene de, İMF'de uluslararası ilişkilerin «bir ülke bir oy» gibi normal ve adaletli ilkesi işlemediği için, «patronlar» kendilerine yararlı olan tasarını geçirmeyi başardılar. Burada haklar, sermayenin gücüne göre dağıtılıyor, bu nedenle de oyların yaklaşık %20'i doğrudan Birleşik Amerika'ya ait oluyor.

GUCUMUZ BIRLIGIMIZDEDİR

Latin Amerika halkları ve onun ilerici güçleri, bunalım ve borçlar sorunlarını çözmenin yollarını arıyorlar. Fidel Castro'nun girişimi, her yerde dikkatleri üzerine çekti. F. Castro, yalnızca borçların ödenmesinin olanaksızlığını inandırıcı bir biçimde kanıtlamakla kalmadı, aynı zamanda bunun çözümünün somut yollarını da gösterdi. Eğer silâhlanma yarışına son verilirse, bugün dünyadaki askersel harcamaların düzeyinden yapılacak %10–12 oranında bir kısıtlama, «Üçüncü Dünya» ülkelerinin tüm borçlarının ödenmesine yetebilir. Şunu da anımsayalım: Sovyetler Birliği daha 1973'te Birleşmiş Milletler Örgütü'nün 28. Genel Kurul toplantısında, Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi ülkelerin askeri bütçelerinin %10 oranında azaltılmasını ve bu yolla elde edilecek gelirlerin gelişmekte olan ülkelere yardım fonuna yatırılmasını önerdi. SSCB hükümetinin Ocak 1986'da BMO'ne sunduğu belgede yer alan uluslararası ekonomik ilişkilerin iyileştirilmesiyle ilgili önerisi, dünya kamuoyunda geniş yankı uyandırdı. Belgede şöyle deniyor: «Silâhlanma yarışının durdurulması, nükleer ve kimyasal silâhların yok edilmesi, devletlerin askeri harcamalarının önemli ölçüde azaltılması, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve sosyal gerek-

sinimleri için, ekonomik gerikalmışlığın üstesinden gelmek, yoksulluğun, salgın hastalıklarının, kara cahilliğin ortadan kaldırılması gibi insanlığın evrensel (global) sorunlarının çözümü için gerekli olan kaynakları sağlama olanağı verecektir.» (14)

Latin Amerika'da, İMF'nin baskısına son verme ve kendi egemenliğini savunma istemleri, giderek artıyor. Bugün Latin Amerika halklarının en çok neye gereksinimleri vardır sorusuna, emperyalizme karşı birleşmek, yanıtı verilebilir. Böylesi bir zorunluluğun bilincinde olma eğilimi, anakarada sürekli güçleniyor. Ağustos 1985'te Havana'da yapılan ve bölgenin 37 ülkesinden en geniş toplumsal çevrelerin 1.400 temsilcisinin katıldığı forum, bir bakıma bunu kanıtlamış oldu. Borçlar ve bu sorunun çözüm yolları konusunda görüş açılarının yakınlaştığını Ekim 1985'te Montevideo'da yapılan ve 14 Latin Amerika cumhuriyetinden parlamenterlerin katıldığı karşılaşma da gösterdi.

Şu da özel bir sorundur. Borçlar sorununda en önemlisi ve başta gelen, borçların kendisi değildir, kapitalizmde varolan ve emperyalist tekeller tarafından her bakımdan perçinlenen ve ağırlaştırılan eşit olmayan ilişkilerdir. Dünya kamuoyu, Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen oluşturulması görüşünün açıkça ifade edildiği temel bir belgenin hazırlanmasının ilkelelerini çoktan belirlemiş ve onaylamıştır. Ne var ki, Batılı devletler, uzun yıllardan beri ekonomik hakları ve halkların sorumlulukları beyannamesinin kabul edilmesini engelliyor ve sabote ediyorlar.

Borçlar sorunu, dünyanın hiç bir bölgesinde Latin Amerika'daki kadar yıkıcı olmasa da şu açık olarak görülüyor: Bu sorunun tek bir anakaranın ölçülerinde çözümü olanaksızdır.

V. Volski, konuşmasının sonunda bugün tüm «Üçüncü Dünya»nın uluslararası ilişkilerin kökten değiştirilmesine gereksinim duyduğunu belirtti.

TARTIŞMANIN KILIT SORUNLARI

Yuvarlak masa toplantısına katılanlar üç ana konuyu ele aldılar: Mevcut bunalımın karakteristik yanları ve özgüllükleri ve politik sonuçları; demokratik güçlerin öne sürdükleri alternatif programlar; olumsuz etmenleri aşma olanaklarını çeşitli biçimlerde etkileyen uluslararası koşullar.

Konuşmalar, doğal olarak anakaradaki halklar için şimdi gerçek bir ızdırıp olan dış borç sorunu üzerinde yoğunlaştı. Ancak bu, konunun bağlamı dışında değil, bunalıma neden olan tüm unsurlar zincirinin organik bir halkası olarak ele alındı. Bir konuşmacının belirttiği gibi, borç, «bunalımın yoğunlaşmış bir ifadesi», bütünsel bir bileşeni ve aynı zamanda doğal bir ürünüdür. Emperyalizmin Latin Amerika ve Karayip ülke-

(14) «Pravda», 28 Ocak 1986.

lerine dayattığı hegemonya ve bağımlılık ilişkilerinin keskinleşmesi çok derin çelişkiler düğümü yarattı. Borç köleliği kapitalist gelişmenin iç mantığından ve kaçınılmaz olarak daha geniş çapta ve daha çirkin biçimlerle asalaklığı ve spekülâtif faaliyetleri getiren nesnel tarihsel eğilimlerden kaynaklanıyor. Buradan şu sonuç çıkıyor: Dış borç sorunu ne rastlantısal, ne de kısa sürelidir. Ne de koşulların tesadüfen bir araya gelmesinin neden olduğu geçici «*istisnai durum*»dur. Bu sorun yapısaldır ve anakarayı kısıkacı içine alan bunalımın bağlamındaki yerini belirleyen de onun bu yapısallığıdır.

Çünkü birçok konuşmacının da belirttiği gibi, eğer mali kaynaklar borçlara ayrılmak üzere ulusal gelirlerden sökülüp alınmaya devam edilecek olursa, birçok Latin Amerika ülkesi, borcun hızla artmasına neden olacak olan yeni krediler almadan genişletilmiş yeniden üretimi sürdüremez.

Sorunun kökü, dünya kapitalizminin gelişmesinde, günümüz emperyalist aşamasının doğasında yatıyor. Sorun bir yandan uluslararası şirketlerin faaliyetleriyle, öte yandan yerli burjuvazinin en başta da finans oligarşinin bağımlılığın derecesini ve yabancı sermayenin Latin Amerika devletlerinin yapısına girişini hesaba katarak kendi ekonomik gelişme modelini yaratamaması gerçeğiyle karakterize ediliyor. Gerçekte alınan borçların çoğu üretimin gereksinimleri için değil, spekülâtif faaliyetler için, yerli ve yabancı sermaye gruplarının çıkarları için, iktidarda olanların ve bürokrasinin en üst kesiminin zenginleşmesi için ve aynı zamanda geniş ölçüde artan askersel harcamaları karşılamak için ve sürekli genişleyen halk düşmanı baskı mekanizması için kullanılmaktadır.

Gerçekler gösteriyor ki, asalak eğilimler hem emperyalist merkezlerde hem de çeperlerinde daha da güçlendikçe anakaradaki ülkeler az gelişmiş olarak kalmaya mahkumdurlar. Konuşmacıların tartışma sırasında sık sık vurguladıkları gibi, bu, bunalımın aynı zamanda nedeni ve sonucudur.

Bu süreçlerin (kuşkusuz çeşitli farklılıklarla birlikte) en esaslı özellikleri «Üçüncü Dünya»nın öteki bölgelerinde de açıkça görülüyor. Yeryüzünün bu muazzam kesiminde, borç mekanizması, emperyalizmin az gelişmiş ülkeleri yağmalama ve köleleştirme sisteminin en yeni ve en ince unsuru olarak kullanılmaktadır. Bu şunları kapsamına almaktadır: Borçlu ülkeler ile emperyalist güçler arasındaki ticaret koşullarının kötüleşmesi; yüksek banka faiz oranları, sonuçta «dalgalanmaya bırakılan» oranlar; doların değişim oranının suni olarak yükseltilmesi; sermayenin kaçıışı; ABD'nin militarist programlarla «Üçüncü Dünya» ülkelerine dayattığı artan silahlanma harcamaları. Tüm bu etmenler, birlikte ele alındığında, Latin Amerika'nın emperyalist merkezler için net sermaye ihrâç eder duruma dönüşmesi gibi bir zıtlığa yol açıyor. Emperyalist merkezler mevcut düzeni korumaya ve yıllık borç ödemeleri yoluyla borcun kullanımını sağlamaya çalışıyorlar, böylece ebedi olarak yenisömürgeci kâr sağlamayı garanti

altına alıyorlar. Sanayi ve tarım ürünlerini ihraç eden ülkelerin zararına korumacı önlemler (tarif ve tarif dışı) ve uluslararası pazarda fiyatların ayarlanması buna eklenmelidir.

Başta İMF ve Dünya Bankası olmak üzere sözde uluslararası kredi kuruluşları bu ruhta faaliyet göstermektedirler. Borçlular ve kredi verenler arasında aracı olduklarını iddia ederken, onların gerçek görevi, emperyalizmin kabaran iştahını tatmin etmek, «Paris Kulübü» veya ABD Bankaları Koordinasyon Komitesi gibi borç veren kartellerin rollerini desteklemektir. Tüm bu kuruluşlar, tek tek her bir borçluya karşı sağlam bir cephe oluşturmak amacıyla taktik faaliyetlerde bulunmaktadır. Az gelişmiş ülkeler, zararlı sonuçları tam anlamıyla açık olan koşulları ve «ayarlama programları»nı kabul etmeye zorlanıyorlar. Böylece borçların yeniden finanse edilmesi ve yeniden yapılandırılması üzerine görüşmeler sürecinde yeni kredi alımını «kolaylaştırmak» istemi olarak katıksız şantaj uygulanmaktadır. Gerçekte böylesi yeni kredileri yıllık faiz ödemeleri tamamen yutmakta ve bu, yalnızca borç köleliğini artırmaktadır. Bundan kaçmak için yeni kredilere başvuruluyor ve bunlar, ana borca eklenerek sermayeye dönüştüğü⁽¹⁵⁾ için daha da pahalıya mal oluyor ve borcun artmaya devam etmesi sonucunu getiriyor. Latin Amerika ülkelerinin karnının sürekli emilmesinde böylesi bir teknik kullanılmaktadır. İşte buna temelli son verilmelidir.

Bu gerçeklerin ışığında yuvarlak masa toplantısına katılanlar bölgede şimdi daha da yaygın bir biçimde kabul edilen görüşe tamamen katıldıklarını ifade ettiler. Bu görüş şu şekilde özetlenebilir: Şimdiki koşullarda borcun ne ödenmesi talep edilebilir, ne de ödenebilir; borç politik bir sorun durumuna gelmiştir ve bunun ışığında görülmelidir; sorun temel ilkeleri BM kararlarında yer alan uluslararası yeni ekonomik düzenin kurulmasıyla sıkıca bağlanmadıkça Latin Amerika ülkeleri gerçekçi ve güvenilir bir çıkış yolu bulmayı ümit edemezler; bunalımdan demokratik bir çıkış yolu için kampanya başlatılmasında zaman kaybedilmemelidir, ulusal gelişmeye bir itki verilmelidir, borç ödemeleri kabul edilmemeli ve emperyalist dayatma reddedilmelidir.

Her gerçekçi alternatifi şuna indirgenmesi gerektiği görüşünde birleşildi. Sonu gelmeyen ve anlamsız «yeniden yapılanma» «ayarlama» ve ödeme tarihinin ertelenmesi oyununa son verilmeli ve yanıltıcı düşük faiz oranları ümitleri terkedilmelidir. Oyun devam ettiği sürece – kuralları değişse, daha iyi olsa bile – daha başından hegemonya ve soygun aracı olarak düşünülmüş olan bu ekonomik mekanizmaya karşı direnmek olanaksızdır.

Bunalımdan çıkışın özgül biçimleri, kuşkusuz, her ülkede farklı olacak

(15) Borçlular, borçlarını vadesinde ödeyemez durumda olunca ödenmeyen faiz ana borca eklenmektedir. (Not Red.)

ve mevcut ekonomik ve politik durum ve öteki etmenlerce belirlenecektir. Ama bu durumda borcu ödemeye devam etmenin olanaksız oluşu ortak unsurdur. Çoğu, borcun silinmesini ya da tamamen iptalini düşünüyor, ötekileri borç ödemelerinin örneğin 10-15 yıl için ertelenmesini ya da moratorium uygulanmasını öneriyorlar ki, bu süre sonunda sorun, yeni ve temelden farklı ilkelerle yeniden ele alınabilir.

Bu, örneğin, borcun yeniden hesaplanması demek olabilir. Bu bağlamda bazı kardeş partiler temsilcileri, anakarada yaygın bir biçimde kabul edilen, meşru ve meşru olmayan borçlar arasında ayırım yapma zorunluluğuna ilişkin görüşe dikkat çektiler. Burada meşru olmayan borçlar gerici darbeleri, halka karşı uygulanan baskıları finanse etmede, yönetici azınlığın zenginleştirilmesinde ya da politik yandaşlarının mükafatlandırılmasında kullanılan yardımları içermektedir. Bu nedenle, meşru olan borçların ödenmesi, meşru olmayanların ise kabul edilmemesi öneriliyor. Benzer şekilde devlet borçları ve özel borçlar kavramları da kullanılmaktadır. *Şu açık eğilimin varoluşunu ele almanın zorunluluğuna işaret edildi: Başlangıçta özel olan, borcun şimdiye dek olduğundan daha büyük bir kısmı devlet tarafından üstleniliyor ve destekleniyor, böylece muazzam devlet fonlarının bunları karşılamak için harcanması gerekiyor.*

Latin Amerika'da ve Karayip'lerde şu haklı istemler giderek daha yüksek sesle yükseltiliyor: Bölgedeki ülkeler, kredileri ulusal çıkarlara ters düşen çeşitli spekülasyonlar ve dalavereler için kullanan mali grupların yükümlülükleri için hiçbir sorumluluk kabul etmemelidir. Bilindiği gibi, birçok tekeli çevreler sermayelerini illegal yollarla yurtdışına çıkarıyorlar. Daha sonra bunları ve devletin sırtına bir yük olarak binen «yabancı sermaye» biçiminde geri getiriyorlar. Üstelik, ekonomiye verilen zarar düşünülerek, bu gruplar devletin vereceği belirli cezayı hak ediyorlar.

Faiz oranlarına sınır konulması ve faizin sermayeye dönüştürülmesi uygulamalarına son verilmesi önerilen diğer önlemler arasındadır. Moratoryumda ve borcun ödenişinde yeni koşullarda ısrar eden ülkeler, yıllık borç ödemeleri için toplam ihracat gelirlerinin makul bir bölümünü ayırmayı öngörüyorlar. Başkaları borç ödemelerinin Latin Amerika ülkeleriyle gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki değişen ticaret koşullarına bağlı kılınması gereğini savundular.

Böyleli önlemlerin, bölgenin kan kaybeden ekonomisinin rahatlama-sını ve nefes almasını sağlayacağı tartışmaya katılanların ortak görüşüydü. Eğer uluslararası ekonomik ilişkileri yeniden yapılanma buna paralel olarak gerçekleşirse, anakaradaki ülkelerin acımasız soygunu, kuşkusuz, sona erecektir. Bu arada, yalnız başına bu önlemlerin istenen gelişme ve ekonomik büyüme düzeylerine ulaşmayı getireceği hayallerine kapılmamalıdır. Önemli olan bunların, ulusal çıkarlarla kesin uyum içinde, Latin Amerika'ya gerekli ihracat stokları sağlayacak kadar etkili

bir biçime getirilmesi için tüm çabanın harcanmasıdır. Dikkat, öncelikle üretimin ve yatırımların artırılmasına ve tasarrufa verilmelidir.

Devrimci ve ilerici güçlerin, her bir ülkenin gelişmesi için yaptıkları somut önerilerin, zorunlu olarak bu ülkelerin kaynaklarını ve özgüllüklerini dikkate aldığı tartışmada vurgulandı. Madenlerin uluslararası şirketlerce araştırılması ve işletilmesi üzerine yapılmış olan anlaşmaların iptali ve bunların devlet kontrolüne verilmesi gibi girişimler özel olarak vurgulandı. Üretimde, her bir somut duruma uygun olarak, kilit sektörlerin, bankacılığın ve bir bütün olarak mali sistemin ve dış ticaretin devletleştirilmesi (sosyalist topluluk üyesi ve bağılantısız ülkelerle bağların geliştirilmesiyle dış ticaret daha da yoğunlaşabilir ve çok branşlı nitelik kazanabilir) istemi dile getirildi.

Fiyatlar ve döviz kurları üzerinde kontrolün aynı zamanda emekçinin gerçek gelirlerinin artırılması, dolaylı vergilerin azaltılması ve kârlardan ve büyük servetlerden alınan verginin artırılması; ulusal gelişme açısından önemli olan sektörlerde (sanayi, ulaşım, tarım, hayvancılık vb.) devlet yatırımlarının artırılması; küçük ve orta işletmelere ve kooperatiflere yardım planlarının hazırlanması vb. Kırsal kesimdeki durum gözönüne alındığında, ilerici güçler, her bir ülkedeki özel koşullar hesaba katılarak tarım reformu yapılmasından yanadırlar. Konuşmacılardan bazıları, gerici diktatörlüklerin, yabancı tekellerin soygun mekanizmasını yasallaştıran kararlarının iptali zorunluluğunu dile getirdiler. Kardeş partiler temsilcileri, İMF, Dünya Bankası ve kredi veren bankalarla yapılmış olan anlaşmaların kural olarak gecikmeden kaldırılmasının zorunlu olduğu görüşünde birleştiler.

Tartışmada aynı zamanda dış etmenler ve özel olarak kamuoyunun çeşitli kesimlerinde alternatif programların getireceği sonuçlarla ilgili kuşku belirtildiği kaydedildi. Burada sözkonusu olan şu iki sorundur: Kredi verenlerin çeşitli cezalandırma yöntemlerine başvurusu olasılığı ve tüm uluslararası mali sistemin tamamen çökmesi olasılığı. (Böylece kimi Latin Amerika burjuva grupları kapsamlı ve kesin bir çözüm beklemenin tamamen hayalcilik olduğunu söylüyorlar ve kendi görüşlerine göre «olanak» dışı olmayan bir tür ara çözüm düşünmeyi tercih ediyorlar.)

Cezalandırma tehdidini düşünerek, bazı konuşmacılar, sorunun kesin çözümünün, borç verenlerle bağların koparılmasını istemek anlamına gelmediğini vurguladılar. Kesin çözüm, kredi verenlerle onların değişen gerçekleri tanımasını ve mevcut durumdan borçluların çıkarlarını hesaba katan çıkış yolunu da öngören yeni ve kabul edilebilir ilişkiler ilkelininin formüle edilmesi anlamına gelmektedir. Her durumda en açgözü alacaklıların düşmanca eylemlere girişi beklenebilir ve bu tür olasılıklara karşı hazırlıklı olunmalıdır. Burada, Fidel Castro'nun söylediği

gibi, ülke içinde ve uluslararası çapta birliğin oluşturulması görevi öne çıkıyor. Anakarada hız kazanan bu tür birliğe ulaşılması yolundaki geniş hareketin örgütlülüğü ve eylemlerin eşgüdümü düzeyinin daha da yükseltilmesi gerekecektir. Anakara halkları ve hükümetlerinin bir cephesinin kurulması önerisine tam destek verilmelidir. Bu tür bir cephenin oluşturulmasının gerçek önkoşulları vardır ve toplumsal güçlerin geniş bir yelpazesini içerebilir. İşçi sınıfından, mali oligarşi dışında olan ve yabancı tekeli sermayeyle kayıtsız şartsız bağlanmamış bulunan burjuva gruplarına kadar.

Latin Amerika ve Karayip ülkeleri, sağlam karşılıklı anlayış yollarını ısrarla arama zorunluluğuyla yüzyüzedirler. Bu bağlamda bazı konuşmacıları ekonomik entegrasyon konusunda yararlanılabilir deneyimlerin olumlu yanlarını belirttiler (Latin Amerika Serbest Ticaret Birliği [ALALC] – Latin Amerika Ekonomik Sistemi [Sela], And Grubu, Karayipler Topluluğu [CARICOM] ve Orta Amerika Ortak Pazarı [MCCA]). Aynı zamanda ECCA gibi örgütlerin faaliyetlerinin yetersizliğine ve açıkça olumsuz etkilerine de değinildi. Tartışmaya katılanlar genel olarak entegrasyonun önemini kabul ederek şu sonuca vardılar: Bu başarılı bir şekilde ancak egemenliğin, emperyalizmden ve uluslararası şirketlerden tam bağımsızlığın kazanılmasıyla ilerleyebilir. Konuşmacılar birlik konusunu incelerken, anakara sınırları ötesinden de destek arama, bağlantısızlar hareketiyle ve sosyalist toplulukla karşılıklı anlayışın sağlam temellerini döşeme zorunluğuna işaret ettiler.

Tartışmaya katılanlar, borç verenler arasındaki atmosferin onların birliği veya kenetlenmişliğini kesinlikle yansıtmadığı gerçeğini de ihmal etmediler: Onların aralarında pek çok çelişki ve borçlularla ilişkilere yaklaşımda farklılığın kanıtı vardır, ki bu farklılık ABD ve öteki kapitalist ülkelerin tutumlarının karşılaştırılmasıyla tam olarak açığa çıkmaktadır. Bu etmenlerin hesaba katılması ve faaliyetin buna göre yürütülmesi gerekir.

Borcun politik bir sorun olduğu söylendiği zaman kastedilen şeydu: Borç ödemeleri Latin Amerika ülkelerinin ekonomik gelişmeleriyle bağdaşmaz, aslında ulusal güvenliklerini zedeler ve sosyal çelişkileri keskinleştirir, ki bu aşırı sağ, gerici hareketler nedeniyle demokratik süreçlerin perspektifini tehlikeye sokar. İMF'nin dayattığı «ayarlama programları» aslında ulusal ekonominin planlanmasının ülkelerin sınırları dışından yönetilmesi demektir. Böylece borçlu ülkelerin egemenlikleri ve bağımsızlıkları ayaklar altına alınmaktadır. Buradan şu sonuç çıkıyor: Latin Amerika ülkelerinin çıkarlarının gözönüne alınmasının yolu ancak güçler dengesinin onlardan yana kaymasıyla bulunabilir. Burada somut hedef, şu anda kredi verenlerin taktiklerine son verilmesidir. Bu, ancak tüm devletler arasında birliğin, uyumlu eylemin ve karşılıklı anlayışın var olması ile olanaklı kılınabilir. Her tür cezalandırma yöntemine karşı savaşımın başarısı böyle bir birliğe ve kararlı hareket etmeye bağlıdır.

Konuşmacılar, uluslararası mali sistemin olası çöküşü ile ilgili olarak, böylesi bir çöküş meydan verme değil, yalnızca anakaradaki ülkelerin sırtındaki emperyalizmin dayattığı ağır yükten kurtulma isteği olduğunu vurguladılar. Soru şudur: Kredi verenlerin niyetleri nedir? Çünkü her tür istikrarsızlık tehlikesini önleyebilmek için bunlar yeterinden fazla kaynaklara sahiptirler. Herşey borç verenlerin, en basit mantığın ışığı altında hareket etmeye istekli olup olmadıklarına bağlıdır.

Fidel Castro, yalnızca pratik açıdan değil, aynı zamanda ekonomik, politik ve moral açıdan da tamamen haklı olan bir formül önerdi. Bu, biriken boçların, kredi veren bankaların bulunduğu ülkeler tarafından, muazzam askersel harcamalardan yapılacak az bir miktar kısıntı ile karşılanmasını öngörüyor. Borcun silinmesi için zorunlu olan kısıntı sadece %12 oranındadır. Bu tür bir operasyon çok uygundur. Bu ne borç veren ülkelerin vergi mükellefleri üzerinde bir yük olacak, ne de onların güvenliklerini tehlikeye sokacaktır, çünkü bu ülkelerin savunmaları aslında zayıflamayacaktır. Sonuç olarak, bu operasyon için gerekli olan fonların miktarı, kapitalist güçlerin hegemonyacılık ve yağmacılık yoluyla yüzyıllar boyunca sömürge ve bağımlı ülkelere sökülüp aldıkları kârlarla karşılaştırıldığında gerçekten çok önemsizdir.

Tartışmaya katılanlar Sovyetler Birliği'nin, BM Güvenlik Konseyi daimi üyelerinin askersel harcamalarını azaltmaları önerisine (Volski'nin konuşmasında özetlenen) sık sık değindiler. Konuşmacılar bu adımın olağanüstü büyük önem taşıdığını vurguladılar, çünkü bu adım, emperyalist güçlerin tersine, «Üçüncü Dünya» ülkelerini sömürmeden gelişmiş olan bir devlet tarafından atılmıştı. Sovyetler Birliği bu ülkelere hiç bir zaman kâr payı almamıştır ve dayatma veya şantajlarda bulunmamıştır, tersine her zaman onların kurtuluş davalarını desteklemeye hazır olmuştur.

En büyük kapitalist devletlerin askersel harcamalarında %12'lik bir azaltma yapılması insanlığın önünde duran korkunç savaş tehlikesini ortadan kaldırmayacak, ama Fidel Castro'nun önerisi hem sanayileşmiş ülkelerde hem de bağımlı ülkelere yüzmilyonlarca insan tarafından, barış ve ulusal bağımsızlık için savaşımın birbirinden ayrılamaz olduğunu ifade eden güçlü bir slogan olarak ve bu savaşımın taze bir güç katan slogan olarak yükseltilebilir.

Latin Amerika ve Karayipler de bunalımdan gerçekçi bir çıkış yolu ve dış borç sorunun çözümü için hareket hız kazanıyor ve bu, bölge tarihinde en geniş harekettir. Bunun başarısı, hareketin potansiyellerini geliştirme yeteneğine sahip olup olmadığına, yığınsal olup olmayacağına ve çeşitli toplumsal ve politik tabaka ve grupları içine alıp alamayacağına bağlı olacaktır. Anakaradaki emekçi halk bu döğrultularda mücadelesini yükseltiyor ve bu kısa bir süre önce emperyalist dayatmaya ve İMF'nin politikasına karşı yapılan büyük gösterilerden görülmektedir. Bu gösteriler ara-

sında şunlar sayılabilir. Dominik Cumhuriyetindeki halk ayaklanması; Peru'da seçimler sonucunda hükümet değişikliğini getiren yığınsal eylem; Brezilya'da banka çalışanlarının grevi, Kolombiya'daki (Haziran 1985) ve Bolivya'daki (Eylül-Ekim 1985'teki ülke tarihindeki en uzun grev) ulusal çaptaki grevler; Arjantin'de borç ödemeleri üzerine moratoryum istemiyle yapılan genel grev ve yığınsal eylem (Ağustos 1985) ve ulusal çaptaki güçlü grev (Ocak 1986); IMF'nin «tavsiyeleri»ni en iğrenç biçimde ve en acımasız yöntemlerle uygulayan Pinochet'in faşist diktatörlüğüne karşı Şili halkının kahramanca savaşımı, Haiti halkının eli kanlı Duvalier diktatörlüğünü alaşağı edilmesine yol açan ayaklanması. Bölgesel çapta yığınları aynı zamanda harekete geçiren ilk başarılı deneyim olan dış borçlara karşı Anakara Eylem Günü (23 Ekim 1985).

Her zamanki gibi halkın ta içinde olan komünistler, bu savaşıma yurt-sever ve enternasyonalist katkılarını yapmaya kararlıdılar.

Thaelmann'ın vasiyeti yaşıyor

Ernst Diehl

ASBP Merkez Komitesi üyesi, ASBP Merkez Komitesi'ne bağlı Marksist-Leninist İncelemeler Enstitüsü yönetmen yardımcısı

Günter Hortschansky

ASBP Merkez Komitesi'ne bağlı Marksist-Leninist İncelemeler Enstitüsü'nde bölüm başkanı

Geçtiğimiz son iki üç yıl içinde Berlin'in geleneksel işçi semti olan Prenzlauer Berg tanınmaz duruma geldi. Bütün çevreye kurum ve kötü kokular saçan eski gaz tesislerinin yerinde şimdi içinde dört bin kişinin oturduğu okulu, günlük bakım merkezleri, yüzme havuzu, dükkanları, lokantası ve kahveleri olan 900 modern dairelik binalar yer alıyor. Komplekse park adı verilmiş, bu bir oturma semtine pek verilen bir isim değildir. Semtin alanının üçte ikisini ağaçlar, çimenler, havuzlar, çocuk bahçeleri, spor alanları kaplıyor. Burada oturup dinlenebilir, temiz hava alabilirsiniz. Parkın merkezinde 13 metre yüksekliğinde bir anıt yükseliyor. İşçilerin ve köylülerin simgesi olan orak çekiçli bir kızıl bayrağın altında duran kafası büyük tıknaz bir adamı temsil eden bronz bir heykel. Anıtın altında herhangi bir yazı yok. Çünkü bu gerekli değil. Cumhuriyetimizde herkes bunun baba, Ernst Thaelmann olduğunu bilir. Yeni konut ve dinlenme semtine onun adı verildi. DAC emekçileri Alman işçi sınıfının büyük önderinin, Almanya Komünist Partisi'nin efsanevi başkanının 100. doğum yıldönümünü böyle karşıladılar.

Ernst Thaelmann 16 Nisan 1886'da bir liman kenti olan Hamburg'da doğdu. Orta halli bir ailenin çocuğuydu. Anne ve babası o zamanlar politikadan uzak duran kişilerdi. Kaldı ki Thaelmann, ne sosyalist ülkelerin ne de komünist partilerinin bulunmadığı bir dünyada büyüdü. Bütün Hamburg'lu erkek çocuklar gibi bir yandan uzun saatlerini limanda geçirerek yedi sınıf okudu. Thaelmann, Hamburg'da daha 10 yaşındayken dok işçilerinin 11 hafta boyunca ödünsüz sürdürdükleri bir greve şahit oldu ve bunu hiç bir zaman unutmadı. Thaelmann, 14 yaşında para kazanmak için çalışmaya başladı. Ve «kapitalist sömürü sistemi ve yöntemleri üzerine ilk önemli dersimi aldım» (!) demekte gecikmedi. 17 yaşında derin kişisel inançları onu o zamanlar devrimci olan Sosyal Demokrat Parti'nin safalarına katılmaya yöneltti. Bir yıl sonra Taşıma İşçileri Sendikası'na üye oldu.

Thaelmann, 28 yaşındayken askere alındı. Somme'daki ağır çarpışmalar sırasında doğrudan savaş deneyimi edindi. 32 yaşındayken 1918

(!) Ernst Thaelmann, «Mein Lebenslauf», in Beitrage zur Geschichte, № 1, 1975, s. 95.

Kasım Devrimi'nin çetin sınavından geçti, umudu ve hayal kırıklığını öğrendi. İki yıl sonra hatırı sayılır ölçüde teorik bilgisi olan, oturmuş ve deneyimli bir devrimci, Hamburg Kent Konseyi üyesi ve Almanya Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi (ABSDP) Hamburg örgütü başkanı olarak Thaelmann komünist oldu. Thaelmann daha önce komünist olabilirdi. Fakat ABSDP Hamburg örgütü üyelerinin çoğunluğunu kendisiyle birlikte gelmeye ikna ettikten sonra komünist oldu. Beş yıl sonra Almanya Komünist Partisi başkanlığına seçildi.

Thaelmann, Komünist Partisi'nin strateji ve taktiği konusunda önemli miktarda teorik çalışma yürüttü ve politik örgütlenmeye büyük dikkat ayırdı. Olağanüstü bir özdisiplin ve gayret sahibi olan Thaelmann 1925 yılında Alman proletaryasının kendini koruma birlikleri olan Kızıl Savaş Emektarları Birliği'nin başkanı oldu. 1919'dan 1933'e kadar da Reichstag (o zamanki Almanya parlamentosu Ç. N.) üyeliği yaptı. Komünist Enternasyonal'in faaliyetlerinde aktif yer aldı. Ve pek çok sayıda görev üstlendi. Daha 1920'lerde dünya komünist hareketinin tanınmış bir aktif elemanıydı.

Ülkenin egemen sınıfları doğru olarak Thaelmann'ı Alman proletaryasının benimsediği bir lider durumuna gelmiş, ciddi, etkili ve dolayısıyla tehlikeli bir politik düşman olarak gördüler. Hitler'in iktidara gelmesinden 4 hafta sonra o zaman 46 yaşında olan Thaelmann, illegaldeyken ölümcül düşmanları tarafından yakalandı. Onu 11 yıl boyunca hiç bir koşuşturma ya da dava açmadan Nazi hapishanelerinde tuttular. 18 Ağustos 1944 günü Buchenwald Toplama Kampı'nda gizli bir şekilde haince öldürüldü.

Thaelmann'ın yaşam öyküsünün, sıradan işçilikten sınıfının liderliğine, Alman halkının en seçkin evlatlarından biri olmaya giden yolun başlıca köşe taşları bunlardır. Onun yılmak bilmez politik çalışması daha en ateşli çağındayken zorla durduruldu. Thaelmann, hapishaneye girene kadar sadece 7 yıl boyunca AKP'ni yönetti. Yaşadığı sürece zengin, anlamlı ve işçi sınıfının davası için, faşizme, gericiliğe ve militarizme karşı, dünya barışı için savaşıma adanmış bir yaşamı vardı.

Tarihte Thaelmann'dan daha uzun yaşayan pek çok politik ve yönetici lider vardır. Bunlar hiç sıkıntı çekmemişlerdir. Her zaman kutlanmış, öğülmüş, göklere çıkartılmış, başlarından aşağı madalyalar ve ödüller yağdırılmıştır. Ama 100. doğum yıl dönümlerinden çok önce unutulmuşlardır. Unutulmuşlardır, çünkü topluma, insanlığa ya da ilerlemeye hiçbir şey vermemişlerdir. Çünkü onlar birer hiçden başka bir şey olmamışlardır. Thaelmann öldürülmeden kısa bir süre öne şöyle yazıyordu: «Genellikle ‚şahsiyet‘, toplumun üzerinde yükselmiş ve bütün gücünü halkına hizmete adanmış kişilere denir». (2)

(2) Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung, cilt 5, Berlin, 1966, s. 592.

Bu tanımlama Thaelmann'ın kendisine, Alman komünistlerinin önderine ve tarihe geçmeyi yerden göğe kadar hak etmiş bir kişiye uyuyor. Thaelmann, proletaryanın içinden çıkan komünist liderlerden biriydi. Bir profesyonel devrimci oluncaya kadar yaklaşık 25 yıl boyunca arabacı, ambalajcı, yük boşaltıcı, taşıma işçisi ve dok işçisi olarak çalıştı. Alman proletaryasının içinden yetişti, proleterce düşünüyordu ve binlerce üyesi olan AKP'nin yönetiminde de bir proleter olarak kaldı. «Benim damarlarımda Alman işçisinin kanı dolaşüyor ve bunun içindir ki ben sonuna kadar dayanacağım. Sosyal demokrat işçiler benim akrabamdır» (3) diye gururla yazıyordu hapishanededen.

Thaelmann, «sağlıklı ve duru bir devrimci teori olmadan ciddi bir devrimci pratiğin olamayacağı»na (4) derinlemesine inanıyordu. Politik savaşımın keskinleştiği her durumda ideolojik ve teorik çalışmaya özel bir önem verdi ve bu faaliyet alanının ihmal edildiği kanısına vardığında bunu şiddetle protesto etti. Komünistlerin parti eğitimini yakından izledi. AKP'nin propagandasının militan ve sonuç getiren bir şekilde yapılması, antikomünizme ve başka türden gerici burjuva ideolojilerine karşı savaşımı yükseltme çalışmalarını yakından izledi. Marksist-Leninist klasiklerin düzenli bir şekilde yayınlanmasını sürekli denetledi.

Thaelmann'ın kendisi Marksizm-Leninizm ile iyice donanmıştı. Ve bu bilgisi ona zamanındaki pek çok yeni olayın orijinal yorumlarını hazırlayıp geliştirmesinde ve geniş çaplı genellemeler düzeyine çıkmasında yardımcı oldu. Marks, Engels ve Lenin'in teorisini 1920'ler ve 30'lar Almanyası'nda hüküm süren koşullara yaratıcı bir şekilde uyguladı ve bu teorinin pek çok belirlemesine yeni boyutlar ekledi. Bunu özellikle savaş öncesi yıllarda emperyalizmin gelişmesinin çeşitli yanlarıyla ilgili tahlillerde, faşizmin pek çok Batı ülkesinde yayılmasında, Almanya'da ulusal sorunun ele alınmasında, bir işçi cephesinin ve komünistlerin bağlaşıklar politikasının yaratılmasında görebiliriz.

Alman proletaryasını önderi bu soruların tahlilini sürekli devrimci savaşımın pratik yanıyla, propaganda ve polemikle ördü. Vardığı sonuçlar dönemin karmaşık ekonomik ve politik olaylarının ve gelişmelerinin derinlemesine ve doğru bir şekilde gözlemlenmesine dayanıyordu. Bu da AKP'nin strateji ve taktiklerini oluştururken, sağlam bilimsel temellerden hareket edilmesini olanaklı kıldı. Partili yoldaşların olayları basitleştirdiği, teorik fikirlerinin gerçeklerle çelişkiye düştüğü durumlarda, o, bunları kararlı bir şekilde bulutlardan acımasız olguların zeminine indirdi.

Alman proletaryasının önderi sık sık pek çok büyük, yeni, müzminleşmiş ve çoğu zaman ivedi sorunlarla karşı karşıya kaldı. Pek çok şey bulanık

(3) Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi'ne bağlı Marksist-Leninist İncelemeler Enstitüsü Merkezi Parti Arşivi (MPA ASBP) N. L, 3/11.

(4) MPA ASBP 1, 1/2/4.

kalıyordu ve bazı olayların henüz billurlaşacak zaman bulamadığı bir durumda, olayların akışı içinde hemen kesin cevaplar bulmak gücü. Savaşım sırasında bir şeyin yeniden ayarlanıp düzeltilebilmesi için daha önce bulunmuş açıklamalar ve belgelerin taşlaşmamış olması ve devrimci eylemi engelleyici duruma gelmemesi gerekir.

Thaelmann komünistlerin, proletaryanın politik bakımdan bilinçli, ileri ve örgütlü parçası olarak halk karşısında taşıdıkları sorumluluğa yoluna bilmeksizin dikkati çekti. Sadece «sıkı bir disiplinle çelikleşmiş, tam birlik içinde ve sıkı örülmüş bir parti» (5) bu sorumluluğu onurlu bir şekilde yerine getirebilir. AKP'nin gerçekten böyle birleşik bir güç durumuna gelmesi karanlık, faşist, terörcü diktatörlük döneminde onbinlerce inanmış sadık komünistin, işçi sınıfına, sosyalizme ve barış davasına bağlılıklarını her şeyin üstünde tutmuş olmaları, komünist öndere onur kazandıran bir şeydir. Thaelmann yoldaşlarıyla birlikte Alman işçi sınıfının ve bağlaşıklarının 1940'ların sonunda kazandıkları tarihsel zaferin esas temellerini attı, Thaelmann'ın hayali gerçekleşti ve topraklarımızda sosyalist bir devlet, Demokratik Alman Cumhuriyeti kuruldu.

Alman komünistlerinin önderi devrimci bir Marksist-Leninist partinin olgunluğunu sermayenin egemenliğini devirip politik iktidarı ele geçirme yeteneğine göre değerlendirdi. AKP'nin öteki önderleriyle birlikte partiyi «Alman proletaryasını iktidarı ele alma savaşımına öncülük edebilecek» (6) bir güç durumuna getirmek için çalıştı. Bu problem Thaelmann için temel önemdeydi. Yazılarında ve konuşmalarında defalarca bu konuyu ele aldı. Burjuva ve küçük burjuva görüşlerin, her türlü oportünizm ve revizyonizmin reddinde ödünsüz ve kararlıydı. Thaelmann işçilerin erkinin her ne pahasına olursa olsun korunup savunulması gerektiğine inanıyordu. «Milyonlarca şehir ve kır proleterinin isteğine dayanarak dümeni ele aldıktan sonra onu bırakmamaya kararlı olacağız» (7) diyordu bir toplantıda. Biz Alman komünistleri için bu sözler hiç şaşmadan izlenen bir öğüttür. DAC'nin ilk günlerinden başlayarak, parti ve halk işçi-köylü erkini sağlamlaştırıp savunarak, hiç kimseye bu erkle oynama ya da onu yıkmaya yeltenme olanağını vermedi.

Thaelmann proletarya diktatörlüğünün ödünsüz bir savunucusuydu. Çünkü sömürcü azınlığın konumlarını emekçilerin çoğunluğuna kendi isteğiyle bırakmasının tehlikeli bir hayal olduğunun farkındaydı. İşçi sınıfının egemenliğinin halka hizmet etmek ve kişinin çok yönlü gelişmesini sağlamak gibi yüce bir misyonu olduğunu ödünsüz savundu. Sadece proletarya ve bağlaşıklarının iktidarı ele geçirmeleriyle Almanya'nın yakıcı sosyal-politik sorunlarının çözülebileceğini, emekçilerin yakıcı ihtiyaçlarının karşılanabileceğini ve halkın refah düzeyinin kökten iyileştirileceğini

(5) Ernst Thaelmann, Geschichte und Politik, Berlin, 1973, s. 37.

(6) Agy, s. 62.

(7) Ernst Thaelmann, Zur Machtfrage, Berlin, 1982, s. 378.

belirtti. Ancak işçi ve köylü iktidarı kapitalizme bir alternatif oluşturabilir, sosyalizm bu iktidardan ayrı düşünülemez ve bu iktidar kurulmadıkça yeni bir topluma doğru etkin adımlar atılamaz.

AKP burjuva demokrasisinin dayattığı koşul ve olanaklardan yığınların çıkarına yararlanmayı hiç bir zaman reddetmedi. Thaelmann gerek Hamburg Kent Konseyi'nin, gerekse Reichstag'ın kürsüsüne işçilerin ve köylülerin çıkarlarını hünerle savundu, onların haklarına ve sosyal kazanımlarına yöneltilen saldırılara karşı kavga verdi, mahkemelerin ve polislin keyfi uygulamalarını sergiledi ve militarizmin canlandığını duyurdu. Parti başkanı AKP'nin politikasını ustaca duyuran, deneyimli komünistlerden oluşan geniş bir parlamento üyeleri grubunun başını çekti. Parti grubu seçim kampanyalarında aktifti ve Thaelmann iki kere cumhurbaşkanlığına adaylığını koydu. Komünistlerin seçimlerde kazandıkları başarıların büyük moral etkisinden kuşku duymadı, parti ne kadar çok oy alırsa egemen sınıflar üzerinde baskı yapma gücünün o kadar artacağını savundu. Ama oportünistlerin aksine, seçim olayının önemini hiçbir zaman abartmadı, çünkü yığın eylemleri olmaksızın tek başına seçimlerin politik yaşamı köklü değişikliklere uğratamayacağına, işçi sınıfının iktidarı burjuvazinin elinden sadece oylarla söküp alamıyacağına inanmıştı.

Bununla birlikte burjuva demokrasisini böylesine soğuk kanlı değerlendirmesi Thaelmann'ın burjuva egemenlik biçimleri arasındaki derece farklarını görmeyi reddettiği ya da bu soruna ilgisiz kaldığı anlamına gelmez. AKP faşizm tehlikesini çok önceden saptadı. Daha 1929'dan itibaren Alman komünistlerinin önderi Weimar burjuva parlamenter cumhuriyetinin içine düştüğü bunalımı sistemli ve derinlemesine tahlil etti. Almanya egemen sınıflarının açık diktatörlük yöntemlerine geçerken izledikleri yolun her bir dönemecini çok yakından izledi. Thaelmann her bir Alman hükümetinin niteliğini değerlendirirken çok yüksek bir sorumluluk duygusuyla davrandı ve daha 1931'de faşist diktatörlüğün kaçınılmaz duruma geldiğine inananlara kesinlikle karşı çıktı. AKP Başkanı böylesi değerlendirmelerin yaklaşan ve gittikçe korkunçlaşan tehlike karşısında partinin ve işçi yığınlarının moralini bozmaya yaradığını söyledi.

Thaelmann Hitler'in erke gelmesinin hiçbir şekilde rastlantısal olmadığını ve bunun hiçbir şekilde Alman burjuvazisini şaşkınlığa uğratan ani bir darbe olmadığını inançla savundu. Hitler'in başbakan olduğu 30 Ocak 1933 günü, devlet erkinin giderek dönüştürülmesi sürecinin en üst noktasına varmasından, açık bir terörist diktatörlük kurulmasını bilinçli olarak kabul eden Almanya büyük sermayesinin izlediği politikanın mantıksal sonucuna ulaşmasından başka bir şey değildi.

Ama daha bu olaylar olmadan önce Thaelmann şu önemli pratik sonuca varmıştı: Faşizm ancak, «son kavga»yı beklemeden, açık gericiliğe doğru başsağı gidışı durdurmak, demokrasiyi makaslamak ve proletar-

mayı kazanmış olduğu konumları teslim etmeye zorlama girişimlerine karşı savaşmak için her türlü çaba harcanırsa durdurulabilir.

O zamanlar AKP yöneticileri arasında burjuvazinin faşizme yönelmesinin onun zayıflığını gösterdiğini, tekelci sermaye ile tekeller arasındaki çelişkilerin keskinleşmesi karşısında burjuvazinin savunmaya geçtiğini savunanlar vardı. Bu komünistler yığınsal işsizliğin ve bunalımın diğer iz bırakıcı sosyal etkilerinin çok kısa zamanda Alman işçi sınıfını devrimleştirireceğini ve onu barikatlara çıkaracağını savunuyorlardı.

Durumu çağdaşlarına göre soğuk kanlı ve gerçekçi bir şekilde değerlendirme gibi ender rastlanan bir yeteneğe sahip olan Thaelmann 1930'ların başlarında farklı bir sonuca varmıştı: Almanya'da doğrudan devrimci bir durum yoktu ve objektif faktörler tek başlarına kapitalizmi umutsuz bir durumda bırakamayacakları için kapitalist sistemin kendiliğinden çökeceği umutları asılsızdı⁽⁸⁾ Bu durum karşısında anarşizme ve darbeciliğe kayma eğilimi gösteren ve tek tek kişilere karşı terör eylemi uygulamaya kalkışanlardan kendisini kararlı bir şekilde ayırdı. Thaelmann devrimin sipariş üzerine, sözüm ona keskin belgilerin yardımıyla yapılamıyacağı temel Marksist ilkesine ödünsüz sadık kaldı. «Bizim subjektif olarak yardımcı olduğumuz objektif önkoşullara güveniyoruz»⁽⁹⁾ diye yazdı.

Alman proletaryasının önderi işçi köylü erkinin kurulması savaşımının «işçi sınıfı ve öteki emekçilerden oluşan milyonlarca kişilik yığınların verdiği politik bir savaşım»⁽¹⁰⁾ olduğunu belirtti. Ne kadar sağlam ve ideolojik bakımdan ne kadar çelikleşmiş olursa olsun bir parti bir avuç devrimciye dayanarak tarihsel görevlerini yerine getiremez. Bununla birlikte yığınları komünist fikirlerin doğru olduğuna ikna etmek ve onları bu fikirler için savaşıma yönlendirmek için «grafikler, resimler yeterli değildir, doğru bir genel çizgi de yeterli değildir. Bunun yanısıra doğru bir psikolojik yöntem uygulamak, yığınların psikolojisini anlamak sözkonusudur»⁽¹¹⁾. Thaelmann emekçilerin partiyi ancak parti, günlük kısmi istemler de içinde, onların anlayabileceği istemler öne sürerse izleyeceklerini kendi deneyiminden biliyordu. «Bütün gereksinimlerin sözcüsü ve günün istemleri için en önde savaşanlar»⁽¹²⁾, yığınların öne sürdüğü istemler için savaşanlar olmalıydı diye pek çok kez yineledi. AKP her eyleminde ve giriştiği her işte sürekli olarak halkın güvenini kazanmak için savaşım veriyordu. Çünkü komünistlerin doğru bir politika izlediklerini halk kendi

(8) Ernst Thaelmann, Eine Biographie, c. 2, Berlin, 1980, s. 496'dan alınmıştır. Burada Thaelmann Lenin'in Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresinde dile getirdiği fikri savunur. Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 41, s. 228 (Rusça).

(9) Ernst Thaelmann, Zur Machtfrage, s. 452.

(10) Agy, s. 449.

(11) Ernst Thaelmann, Eine Biographie, s. 624.

(12) Die Rote Fahne, 25 Nisan 1925.

deneyimi ile öğrenirse, bu politikayı kendi politikası olarak benimseyecektir.

Parti örgütleri, AKP militanları ve sıradan üyeler barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşımla yığınların en önemli çıkarlarını savunmak için gösterilen çabaları bir bütün olarak örmeyi öğrendiler. Sekiz saatlik işgünü, daha yüksek ücretler, işsizlik paralarının ve emekli maaşlarının yükseltilmesi için, konut sıkıntısına ve geçim zorluğuna karşı, daha iyi tıbbi bakım, eğitim olanakları eşitliği, kadınlar ve gençlerin eşitliği, demokratik yurttaş haklarının korunması ve geliştirilmesi için savaşım verdiler.

Faşist diktatörlük tehlikesinin her gün gittikçe artan gerçek bir tehlike haline geldiği kritik dönemde AKP Başkanı sadece öncüye değil, aynı zamanda bütün Alman işçi sınıfına halkın temel ve yaşamsal haklarına yöneltilen saldırıya karşı savaşım çağrısında bulundu: «Sadece siz proleterler, kavgaya hazır sosyal demokrat, hristiyan, nasyonal sosyalist proleterler, özgür sendikaların üyeleri ve hiçbir parti üyesi olmayanlar karagün dostunuz komünistlerle bir birleşik cephe oluşturursanız, sadece siz savaşım bayrağını korkusuzca yükseltirseniz, ancak o zaman ailelerimiz, oğullarımız ve kızlarımız için ekmek, patates ve kömür elde edebiliriz, elbise ve aç çocuklarımız için süt elde edebiliriz» (13). AKP, Nazi partisinin sıradan üyelerine de çağrıda bulundu. Çünkü «işçi mahallelerine provokatif saldırılara girişen, işçi evlerine ve kahvehanelerine saldıran SA ve SS komandolarıyla Hitler, Göbbels ve Strasser'in demagojilerine ve yalancı vaatlerine inandıkları için Nazilerin peşine takılan geniş işçi, memur, orta sınıflar, küçük sanatkârlar ve hatta emekçi köylüler yığını arasında muazzam bir fark» (14) görüyordu.

Alman işçi sınıfının çoğunluğunun desteğini kazanıp bütün emekçiler arasında proletaryanın hegemonyasını kurmak Thaelmann için uzak bir hedef değil, komünistlerin ana ve ivedi bir göreviydi. Devrimci lafazanlık edenlerin işçi sınıfının davasına zarar vermektan başka bir işe yaramadıkları kanısındaydı. Bunlar yığınlardan yalıtlanıyorlardı, çünkü aslında yığınları kendi davalarına sahip çıkar duruma getirmenin güçlüğünden yılıyorlardı.

AKP başkanının sendikalarda çalışmayla ilgili olan «derinlemesine yığınlara» belgisi konusundaki anlayışı çok öğreticidir. 20'li yılların sonlarıyla, 30'lu yılların başlarında gerek Alman ve gerekse uluslararası komünist hareketi reformist sendikalarla (bunlara Almanya'da özgür sendikalar deniyordu) bağları koparıp komünistlerin bayrağı altında bir devrimci sendika muhalefeti kurma taraftarları vardı. Bu çizginin temelinde ekonomik bunalım koşullarında işçi sınıfının çok hızlı bir şekilde duru-

(13) Agy, Özel sayı, 22 Kasım 1932.

(14) Agy, 26 Ocak 1933.

munun bilincine varmaya başlayacağı ve olgunlaşarak eski bağlaşıklık-larından hızla vazgeçip yenilerini oluşturacağı fikri yatıyordu. Thaelmann bu hayallere katılmıyordu. Daha sonra gerçeğin de gösterdiği gibi, böyle yapmakla tamamen haklıydı. Alman işçilerinin sendikalarına ne derece bağlı olduklarını biliyordu. O dönemde sendikaların 6,5 milyondan fazla üyesi vardı. Thaelmann'ın AKP yönetimindeki muhaliflerinin düşündükleri gibi bunları bırakıp sendika dışı faaliyette yoğunlaşmak (ki bu özellikle işsizler ve sendikasız emekçiler demektir) komünistler için geniş proleter yığınlarına yönelik eylemi terketmek, yani devrim davasına ihanet etmek anlamına gelecekti.

AKP'nin Marksist-Leninist strateji ve taktikleri sayesinde üye sayısı Thaelmann'ın başkanlığı sırasında 114 binden 360 bine çıktı. 1924 Parla-mento seçimlerinde 3,7 milyon seçmenin komünistlere oy vermesine karşı-lık 1932'de bu sayı 6 milyona yaklaştı. Başkanlık seçimlerinde de Thael- mann 1925'de 1.900 milyon, 1932'de ise 5 milyon oy aldı. Bunlar yadsına- miyacak başarılarıydı, ama Hitler'in erke gelmesini engelleyemediler.

Bütün bilinçli yaşamı boyunca Thaelmann emperyalizme, militarizme ve savaşa karşı dinamik ve sarsılmaz bir savaşçı oldu. Daha 1914'de sosyal demokrasinin ve sendikaların sağ emperyalist soygunculuğu ve Alman büyük sermayesinin ilhakçı tasarılarını onaylayan sağ liderlerinin şovenist davranışlarını Marksizm'in ve proleter enternasyonalizminin tamamen dı- şına çıkmak olarak değerlendiriyordu. Karl Liebknecht ve Rosa Luksem- burg'un izinden yürüyen Thaelmann, Almanya'nın silahlanmasına ve yeni bir saldırı hazırlıklarına karşı ardıcıl savaşım verdi. Daha sonra savaş izlenimlerinden bahsederken, savaşın korkunçluklarının onda sosyalist inanç ve militarizmin yeniden ortaya çıkmasına karşı her olanakla diren- me kararlılığını uyandırdığını yazıyordu.

İki dünya savaşı arasında Thaelmann'ın Almanya'nın en önde gelen, en ateşli ve en tutarlı barış savaşçısı olduğu anlaşılıyor. Savaşa karşı çıkmayı o zamanın komünist hareketinin ana misyonu, proletaryanın ta- rihsel misyonunun bir parçası olarak görüyordu. AKP yönetiminde, Baş- kan savaş karşıtı eylemlerden kişisel olarak sorumluydu. Yazılarında ve konuşmalarında savaş tehlikesinin emperyalizmin özünden ileri geldiğini ikna edici bir şekilde gösteriyor, Almanya'daki yönetici seçkinlerin silah üretmek, yayılma ve intikam politikası güderek, zenginleşme isteğini ve bencil çıkarlarını açığa vuruyordu. Thaelmann, toplar patlamaya baş- lamadan önce savaş hazırlıklarını durdurmanın son derece önemli oldu- ğunu aralıksız yineliyordu. Nükleer bir anlaşmazlığın insan türünün orta- dan kalkmasıyla sonuçlanacağı günümüz koşullarında onun bu uyarıları özellikle günceldir.

20'li yılların ortalarında Alman finans kapitali yenilginin yaralarını sarıp yeni istila savaşları hazırlıklarına giriştiği zaman bu korkunç tehlikeye ilk

karşı çıkanlar komünistler oldu. Merkez Komitesi'nin Ocak 1931 Plenumunda alınan kararda AKP'nin Almanya'nın politikasındaki ve uluslararası politikadaki bütün belli başlı sorunları yıkıcı savaş olmadan, başka halkları köleleştirmeden ve tehdit etmeden çözmeye hazır tek barış partisi olduğu inancı dile getiriliyordu. ⁽¹⁵⁾

Daha o zamanlar Thaelmann partinin ve bütün dünya komünistlerinin dikkatini, savaş karşıtı savaşımın başarıya ulaşmasının her şeyden önce en geniş halk yığınlarının katılımına bağlı olduğu gerçeğine çekiyordu. «Savaşa karşı savaşım, için yığınların harekete geçirilmesi açısından vazgeçilmez olan gerçekten inandırıcı bir birleşik cephe politikası olmadan savaşa karşı savaşım yürütmek olanaksızdır yada hemen olanaksızdır. Kilit sorun budur. Bizimkilerden farklı görüşlerden olan işçiler de içinde, herkesle savaşkan bir birlik kurmazsak, bütün devrimci yönelimimiz, bütün bu konudaki bilgimiz, arzularımız işlevsiz kalacaktır». ⁽¹⁶⁾ Potansiyel bağlaşıkların çok sayıda olduğunu görüyordu: «Sömürülen milyonlarca sanayi işçisinin, üretimden kovulmuş işsiz, milyonlarca köylünün, emekçi aydınların temsilcilerinin ayrıca küçükburjuva unsurların, orta sınıfların ve küçük rantiyelerin birleşik cephesi». ⁽¹⁷⁾

Savaşın yolunu iyice tıkamak için tarihteki ilk sosyalist devletle, yeryüzünün bütün barış güçlerinin, komünistler, sosyal-demokratlar, sendikacılar, barışçıların birlikte çabaları gerekir. Almanya'da birleşik cephenin kurulması için Thaelmann, sosyal demokratları ortak eylemlere çekmenin özel önem taşıdığını belirtti. Sosyal-demokratlar 1932 parlamento seçimlerinde 8 milyon oy almışlardı. O zamanlar bu partinin yönetimiyle bir anlaşmaya varılamıyor ve komünistlerin yönetimi bu partinin sıradan üyelerine sürekli çağrıda bulunuyordu. «Komünist işçilerle, sosyal-demokrat işçileri birbirinden ayıran kalın duvar» ⁽¹⁸⁾ «düzene yönelik gürültülü-sekter uyarılar ve hakaretlerle» ⁽¹⁹⁾ değil, ancak «ortak savaşım deneylerinden kalkınarak yoldaşça anlaşmayla» yıkılabilir.

Thaelmann'ın kendisi böylesi bir diyalogun örneğini veriyordu. 1931'de Berlin'de yapılan bir toplantıda şöyle diyordu: «Komünist Partisi sosyal demokrat sınıf yoldaşlarına sesleniyor ve onların sosyalist duygularına çağrıda bulunuyor. Evet yoldaşlar, birlikte savaşmak için elimizi uzatıyoruz» ⁽²⁰⁾. Bu çağrının taktik bir manevra olmadığını, savaş felaketine karşı koymak için işçileri toparlama zorunluluğunun yarattığı inanç tarafından dayatıldığını belirtiyordu.

⁽¹⁵⁾ Bak: Ernst Thaelmann, Volksrevolution über Deutschland, 1931, s. 42.

⁽¹⁶⁾ SBKP MK'ya bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü Merkezi Parti Arşivi (MPA SBKP) F. 495, reg. 2, i. 160.

⁽¹⁷⁾ Beitrage zur Geschichte der Arbeiterbewegung, 1973, H. 6, s. 959–960'dan alınmıştır.

⁽¹⁸⁾ MPA SBKP, Agy.

⁽¹⁹⁾ Die Internationale 1, 1931, sayı 11–12, s. 490.

⁽²⁰⁾ Ernst Thaelmann, Eine Biographie, c. 2, s. 526.

Thaelmann, faşizmi geriletmeyi amaçlayan geniş bir hareket olarak «Antifaşist eylem»in kurulmasını önerdi. 1932 yazında AKP başkanı ortak eylemler sorununu incelemek için bir grup sosyal demokrat ve sendika yöneticisiyle görüştü. Görüştüğü kişiler önyargılı bir biçimde «Antifaşist eylem»in «Komünist Partisi'nin damgasını taşıyan bir örgüt» olacağını söylediler. Onlara cevap olarak Thaelmann bu hareketi «... faşizme karşı kararlı bir şekilde savaşmaya hazır bütün işçiler için partiler üstü bir buluşma noktası» olarak tanımladı. Ve diğer konulardaki görüş ayrılıklarının esas sorun, yani Almanya'da faşist bir diktatörlüğün gelişinin nasıl önleneceği sorunu karşısında ikinci plana itilmesi gerektiğini ekledi. AKP işbirliği için hiçbir koşul öne sürmüyor, «Antifaşist eylem»in işyerlerindeki, işçi sınıfının temel dayanağındaki konumlarını güçlendirmek için çok şey yapıyordu. Buna rağmen hareket yavaş güçleniyordu: «... Bunalıma, geçmişteki devrimci atılıma rağmen faşist ve karşıdevrimci güçlerin toparlanması devrimci proletaryanın ve onun yönetimindeki emekçi yığınlarının güçlerinin yapılanmasından daha hızlı olmuştur» (21). Hitlerlerin başlattığı saldırı Nazizm ve savaş karşıtlarını sildi süpürdü: Birkaç yıl sonra faşistler bütün dünyayı yeni bir savaşa sürüklüyorlardı.

Thaelmann yiğit bir yurtseverdi. Ben Almanım, diye yazıyordu, ben Alman halkındanım ve Alman halkını seviyorum ve büyük bir gururla saygı gösterdiğim ulus mert, mağrur ve kararlı Alman ulusudur» (22).

Alman proleteryanının önderi aynı zamanda inanmış ve tutarlı bir enternasyonalistti. Gerek kendi faaliyetlerini, gerekse AKP'nin faaliyetlerini uluslararası işçi sınıfının kavgasının bir parçası olarak görüyordu. Kendi parti yönetimi ile ilgili görevleriyle Komintern'deki görevleri arasında her zaman sıkı bir bağ kuruyordu. Bu da Thaelmann'ın ufkunu genişletiyor, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kurulması, dünyanın diğer kesimlerinde proletaryanın sınıf savaşmaları, ulusal kurtuluş hareketlerinin atılımı ile ilgili pekçok soruna açıklık getiriyordu. AKP'nin Başkanı Komintern'de kardeş partilerin başarı ve yenilgilerini tahlil ederek, bundan dersler çıkartıyor ve kendisi de Alman komünistlerinin deneyimi ile donanmış olarak Enternasyonal'in eylemlerine katkıda bulunuyordu. İşçi sınıfının diğer belli başlı önderleriyle yanyana dünya komünist hareketini Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde geliştiriyordu.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi ve SSCB'de yeni toplumun kurulmaya başlaması Thaelmann'ın politik inançlarının oluşması üzerinde belirleyici etkide bulundu. O, şunları yazıyordu: «7 Kasım 1917, insanlık tarihinde dev boyutlu bir değişikliğin başlangıcıdır. Rus işçi, köylü ve askerlerinin, büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerinin güçleri karşısında kazan-

(21) Ernst Thaelmann, Eine Biographie, c. 2, s. 575.

(22) Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung, cilt 5, s. 591.

dıkları kesin zafer dünyanın çehresini değiştirdi . . . *Sınıf savaşımaları tarihinde yeni bir çağ başladı*» (23). Ve Thaelmann, Lenin'in partisini proletaryanın tarihsel misyonunu başarıya ulaştırması için ihtiyaç duyduğu bir örgüt örneği olarak kabul etti.

Thaelmann Alman komünistlerini Sovyetler Birliğiyle sarsılmaz dayanışma ve birlik, antisovyetizme ve buna verilecek her türlü ödüne yorulma bilmeksizin karşı koyma, bunu proletarya enternasyonalizminin ölçütü olarak görme ruhunda eğitti. 1926'da Komintern'in bir yönetici organ toplantısında şöyle diyordu: «Uluslararası işçi hareketinin ana sorunu Sovyetler Birliği'ndeki proletarya diktatörlüğüne karşı tavır sorunudur» (24). SSCB'nin henüz kapitalist güçlere karşı koymakta tek başına bulunduğu koşullarda söylenen bir sözler bizce evrensel-tarihsel açısından, bütün bir sosyalist ülkeler topluluğunun varolduğu günümüzde de güncelliklerini yitirmemişlerdir. ASBP MK Genel Sekreteri E. Honecker Alman proletaryasının önderinin çıkarttığı bu sonucun «bugün de o zamanki kadar doğru» olduğunu ve «yarın da aynı ölçüde doğru olacağını» (25) belirtiyor.

Bütün DAC tarihi, Ernst Thaelmann'ın halkımızın gerçek kurtuluşu «SSCB ile birlik tarafından güvence altına alınır» (26) şeklindeki öngörüsünün doğruluğunu kanıtıyor. Biz sosyalist devrimi böylesi bir birlik içerisinde başardık ve yeni toplumu da büyük sosyalist devletle ne kadar sıkı bir dostluk içinde olursak o kadar iyi kuruyoruz. Biz ilerlediğimiz ölçüde kardeşçe birliğimiz de yeni boyut ve perspektifler kazanıyor.

Thaelmann faşist zindanlarda uzun süre tecrit içinde kalmasına ve vahşi işkencelere uğramasına rağmen boyun eğmedi, davasına sadık kaldı, seçtiği yolun doğruluğuna inancını korudu ve zafere güveni sarsılmadı. Hitlercilerin Sovyetler Birliği'ne saldırdıkları sırada, o güç anda, şöyle yazıyordu: «Geleceğin toplumu bizimdir. . . . Zafere giden yol üzerinde ne denli büyük güçlükler ve eziyetler olursa olsun, bir zaferden eminiz» (27). Tarih Thaelmann'ı haklı çıkaracaktı.

Thaelmann Almanya'da sosyalizmin kurulmasını yaşamının en yüce amacı olarak görüyordu: «. . . Makinelere bağlı köleleri, umutsuzluğa itilmiş sefilleri, kolektif ilkelere dayanan geleceğin, yeni yaşamın özgür ve mutlu kurucuları durumuna getireceğiz . . . Devrimci devlet erkinin bütün emekçilerin çıkarına kullanıldığı yer, toprağın, madenlerin, sanayi üretiminin, okyanusta giden gemilerin işçilere ait olduğu yer bizim uğrunda sa-

(23) Ernst Thaelmann, *Geschichte und Politik*, s. 45.

(24) Ernst Thaelmann, *Reden und Aufsätze zur «Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung*, c. 1, Berlin 1955, s. 435.

(25) E. Honecker, *Reden und Aufsätze*, c. 9, Berlin, 1985, s. 153.

(26) Ernst Thaelmann, *Eine Biographie*, c. 2, s. 715.

(27) MPA ASBP, NL 3/9.

vaşım ve kavga verdiğimiz emekçiler devletin bulunduğu yerdir» (28). Bu devlet bizde gerçekleşmiştir.

11. Kongresi'nin arifesinde bulunduğumuz günlerde ASBP DAC'de sosyalizmin kurulmasını yönetirken Thaelmann'ın fikirlerinden sürekli esinlendiğini, onun öğütlerini yerine getirdiğini haklı olarak söyleyebilir. Komünistler işçi ve köylü erkini uyanıklıkla koruyorlar, parti ile yığınlar arasındaki bağları her araçtan yararlanarak güçlendiriyorlar. Bağlaşıklık politikasını ardıcılıkla uyguluyorlar. SSCB ve öteki sosyalist devletlerle sıkı bir kardeşçe birlik içerisinde bulunan cumhuriyetimiz bütün halklar ve ülkeler arasında işbirliği için çaba gösteriyor, yeryüzünde barışı aktif bir şekilde savunuyor.

(28) Ernst Thaelmann, Zur Machtfrage, s. 276–277.

Ulusal gelenekler devrime hizmet ediyor

Mahmut Baryalai

*Afganistan Devrimci Halk Partisi MK Politik Büro
aday üyesi, MK Sekreteri*

Geçen yıl ülkemizde bir dizi dikkate değer olay oldu. Loya Cergâh'ı bunlar arasındadır. Cergâh kelimesi, geniş insan topluluğu, «meclis» anlamına gelmektedir. Loya Cergâh, büyük bir meclistir, insanların birbirleriyle danışmalarda buldukları bir toplantıdır. Cergâhların tarihi yüzyıllara dayanır. Eski çağdan beri bunlar kabile yaşamının sorunlarını çözmeye en demokratik yoldur ve kabile demokrasisinin bir ifade biçimidir. Şu ya da bu biçimde cergâh toplantıları yapılması, Afgan halkının tüm geçmiş tarihini belirler. Bu anlamda Afganistan, bir cergâhlar ülkesidir.

Devrim niçin kimi kabile geleneklerini muhafaza ediyor? Bu sorunun sorulması doğaldır. Devrimden, eski biçimlere dönmek değil, yeni biçimler oluşturması beklenir. Ne ki, Marksizm-Leninizm'in gelişme sürecinde yadsına üzerine söylediklerini anımsayalım. Lenin, yadsımayı diyalektiğin anahtar öğeleri arasında sayar, kastettiğinin salt yadsına olmadığını, yani tümüyle yadsına olmadığını buna ekler, yadsımanın bir bağlantı ögesi, gelişme ögesi olduğunu, «olumluyu içeren» (!) olduğunu söyler.

Nisan 1978 Devrimi'nin temel özelliği, programatik amaçlarını içeren açıklamalarında, kabile demokrasisinin en temel değerleri ve geleneksel ülkülerini ve müslümanlığın özgürlük, eşitlik ve sosyal adalet çağrılarını yansıtırken, toplumu yeniden yapılandırmak düşüncesini de beraberinde getirmesidir. Afganistan halk yığınlarının bilincine, bunu izleyen sosyal-ekonomik sömürü ilişkilerine dayalı sosyal-ekonomik formasyonların çok fazla etki yapmamış olduğunu dikkate almak gerekiyor. Ülkemizde feodalizm, kabile bağlarını tümüyle ya da hızla yoketmeyi başaramamıştır ve gerçekte bunun ilkel demokrasiyle uzayıp giden bir çatışmaya girmiştir. Devrim olduğu zaman kapitalizm, az gelişmiş durumdaydı. Kabile demokrasisinin gelenekleri insanların sosyal hafızasında yaşıyor ve en çetin ve zorlu durumlarda zaman zaman kendisini ortaya koyuyordu. Zahir Şah ve Davut dönemlerinde (2) baskı altına alınan bu gelenekler, kendiliğinden gelme biçimde ortaya çıkarak, kendilerini hissettirdiler. Devrim olduğu zaman, bunlar yığınların genel değişim beklentilerinde kendilerini

(1) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 29, s. 207 (Rusça), («Mantık bilimi üzerine notlar»dan).

(2) Muhammed Zahir Şah Afganistan'ın 1973'e devrilen son kralıdır. Krallıktan sonra kurulan Muhammed Davud rejimine, 1978'deki devrimle son verildi.

gösterdiler. Devrim, bu beklentileri açığa çıkardı ve yığınsal yaratıcı girişimin önemli bir yedeğini oluşturdu.

Bu bağlamda Lenin'in Ekim Devrimi'nden sonra Rusya'da devrimci sürecin gelişmesinde ortaya çıkan görevleri sıralarken öne sürdüğü bilinen görüşünü hatırlatmak istiyorum. O, politik erkin kazanılmasının otomatik olarak devrimin tüm sorunlarını çözmediğini vurgulamıştır. İkinci adım, yönetim aygıtlarını ele almak, aynı ölçüde önemlidir. (3)

Bu düşünce günümüz Afganistan'ı için yaşamsal önem taşıyor. Nisan Devrimi'nin etkisi toplumumuzun karşı karşıya bulunduğu sorunları, açıktır ki, bir gecede çözemedi, çünkü bunun için devrimci parti tarafından yönetilen geniş emekçi yığınlarının ardıcıl çabaları, geniş demokratikleşmenin uygulanması devletin yönetimine ve köklü ekonomik ve sosyal dönüşümlerin gerçekleştirilmesine olanaklı olduğu kadar çok sayıda kadın ve erkeğin katılması gerekmektedir.

İlk bakışta ülkenin az gelişmişliği ve nüfusun ana yığının düşük bilinç düzeyi (kısa bir süre öncesine kadar Afganların % 90'ının okuma-yazma bilmediğini anımsayalım) dikkate alınırsa geniş demokratikleşme zamanından önce yapılıyor gibi görülebilir.

Emekçi halkın bilincinin demokrasinin özünü ve görevlerini kavrayacak düzeye yükselmesine yardım etmek için uzun bir ön eğitim çalışmasının gerektiği düşünülebilir.

Ne var ki, şu unutulmamalıdır: Ulusal demokratik devrim, gelişmenin ilkel devresidir, yeni bir toplumun kurulması yolunda ilerlemede yalnızca bir başlangıçtır. Böyle bir devrim, kural olarak gerektiği kadar gelişmemiş ve sosyal sınıf yapısının kutuplaşmaktan uzak olduğu ülkelerde olur ve önüne nüfusun ezici çoğunluğunun çıkarlarına yanıt verecek belli hedefler koyar. Antagonist sınıf çelişkileri belirgin biçimde ortaya çıkmadığı ve bunlar yığınlar tarafından kavranmadığı için yığınların çoğunluğu geniş bir ulusal demokratik temelde birleştirilebilir. Afganistan'da birbirini izleyen önceki rejimler değil, devrimci erk, sosyal ve politik yaşamı demokratikleştirme yönünde bir dizi cesur ve kararlı adımlar attı. Bu demokratikleşmenin biçimleri, gelenekleri ülkemizin geçmişinde ve bugününde oynadığı rol ışığında doğru bir biçimde anlaşılabilir. Marks, belli anlarda ve belli durumlarda geleneklerin yığınların düşünsel durumuna ekonomik etmenlerden daha güçlü etkide bulunduğunu vurgular. (4) Burada önemli olan, devrimin görevlerini yerine getirmek için geleneklerden doğru biçimde yararlanmaktır.

(3) Bak: V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 36, s. 172 («Sovyet iktidarının önünde duran görevler»den).

(4) Bak: Karl Marks ve Friedrich Engels, Yapıtlar, c. 10, s. 632–634 (Rusça), («Devrimci İspanya» üzerine yazılar dizisinin yayınlanmamış bölümü).

Bu bağlamda, Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin halkımızın uzun geçmişli geleneklerine dönmesi çok doğaldır. Yığınlar için devrimci demokrasiyi kabul etmenin en kolay ve en basit yolu, ona tarihsel olarak kurumlaşmış biçimlerin prizmasından bakmaktır. Gelişmenin yeni bir evresindeyiz ve bu evre, yeniyi, daha iyi geleneklerden yola çıkarak, kurmayı mümkün kılacak. Bu, önemli bir kazanıma götürüyor: Devrimci içerik, gerçekten günlük yığınlar tarafından kabul edilebiliyor, gelenekte varolan bir biçim tarafından doğrulanıyor ve bu, o nedenle de açık olumsuz tutum yaratmıyor. Bu yolla, insanlar giderek eğitiliyor, eskiden ve alışılmıştan yeniyi ve denenmemişe harekete yönlendiriliyor. İnsanlar, kendi politik deneyimler temelinde ileriye yönelik devrimci bir dünya görüşü geliştiriyorlar.

Ülkemizde toplumsal ve politik yaşamın demokratikleşmesinin ciddi eksikliklerle ve trajik sonuçlar veren hatalarla karmaşıktırıldığını belirtelim. Amin'in ve çetesinin işlediği suçlar devrime çok büyük zarar verdi. Şu anda demokratikleştirme, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin devrimci Afganistan'a karşı yürüttükleri ilan edilmemiş savaşın olağanüstü genişletildiği koşullarda ilerliyor. Öyle ki, demokratikleşme sürecinin ivedilikle ve ardıcılıkla gerçekleştirilmesi savaşın çapı ve karşı devrimcilerin olağanüstü hunharlığı tarafından engelleniyor. Ne ki, işte böyle koşullarda, demokrasinin kurumlaşması ve genişletilmesinde atılan her adım özel bir önem taşıyor, çünkü bu, devrimin kazanımlarının korunması ve dönüşümlerin derinleştirilmesiyle bağlıdır. Halk yığınları için karşıdevrimcilerle karşı savaşım, kendi erkekleri için kendi özgürlükleri ve bağımsızlıkları için savaşım haline gelmektedir. Karşı devrimciler ise kendilerini köşeye sıkışmış buluyorlar. Şimdi devrime karşı direnmek, devrimin koruduğu halkın yüzyıllık demokratik özyönetim geleneklerine saldırmak anlamına geliyor. Sonuçta, karşı devrim, sosyal tabanının sürekli daralmasına mahkum olmaktadır.

Demek ki, partimiz, kabile cergâh demokrasisinin geleneksel biçimlerinin kullanılmasını devrimci sosyal ve ekonomik dönüşümler ve yeni bir toplum kurmanın görevleriyle içiçe geçmeleri temelinde ele almaktadır. Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin ulusal demokratik devrimin günümüz aşamasındaki stratejisinin özü kısaca söylersek, geniş demokratikleştirmeyi kararlı biçimde sürdürerek devrimci erki güçlendirmek ve geliştirmektir. Bunu da belirtelim ki, biz bu konseptte uzun ve yoğun teorik araştırmalar ve acı dolu pratik çalışma sonucunda vardık. Bu, denilebilir ki, bizim yirmi yıllık savaşımızın, bilimsel analiz, ve Marksizm-Leninizm'in ve kardeş partilerin geniş kolektif deneyiminin Afgan gerçeğinin karmaşık ve özgül koşullarına yaratıcı uyarlanması sonucudur. Öte yandan şunu da belirtmek gerekir ki, şu andaki çizgimiz ülkemizdeki devrimci sürecin gelişmesinde yeni evrim aşamasının sonucudur. Bu, çizginin temel görüşleri ve öngörülleri Nisan Devrimi'nin hazırlık döneminde

ve ilk aşamasında da olgunlaşmasına karşın, ancak yeni aşamanın başlatılmasından sonra tümüyle uygulamaya konulabilmiştir.

Yukarda belirtilen yaklaşımın anlaşılmasının çok zor olduğu izlenimi yaratmasını önlemek için Afganistan Demokratik Halk Partisi Merkez Komitesi'nin son plenumlarında belirlenip somutlaştırılan stratejik konseptimizin gerçekleştirilmesindeki pratik boyutların kimilerini ele alalım. Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin Afgan toplumunun gelişmesindeki öncü ve yönetici rolü, onun kararlarından çıkan tüm temel adımlarda kendini ortaya koymaktadır.

23-25 Nisan 1985'de Kabil'de Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'nin köylerinden, kırsal alanlarından, bölgelerinden, kentlerinden ve eyaletlerinden seçilmiş temsilcilerin Loya Cergâhı yapıldı. Bunun temsilcileri 29 yörenin (yani ülkenin tüm eyaletlerinde) cergahında seçildiler. Seçimler, tümüyle Afgan halkının ulusal ve tarihsel geleneklerine uygun olarak halkın iradesini özgür ve demokratik biçimde dile getirmesi ve şeriat yasalarına uygun olarak yapıldı. Toplam olarak 1796 kişi seçildi. Bunların % 11,6'sı işçi, % 26'sı köylü, % 23'ü aydın, 11'i dini lider, % 3'ü esnaf ve işadımıydı. Loya Cergâhın % 25,4'ü kabile şefleri ve tanınmış kamuoyu temsilcileri, % 20'si Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin üyesi ve aday üyesiydi. Bu veriler, sözü geçen forumun tüm etnik grupların ve kabilelerin, ülkedeki nüfusun tüm sosyal gruplarının temsil edildiği geniş demokratik karakterini açıkça yansıtıyor.

Bu Loya Cergâh, elbette Afganistan tarihindeki ilk cergâh değildir. Krallık ve Davut'un gerici rejimi halkın demokratik geleneklerini kendi amaçları için kullanmayı denemiş, ama bir demokrasi şovu yapmaktan bile vazgeçmişti. 1977'deki ülkenin yeni anayasasının kabul edilmesi için çağrılan Loya Cergâhın 400 delegesi vardı. Bunların yarısı, seçilmemiş, devlet başkanı tarafından atanmıştı. Dahası, geriye kalanlar için yapılan «seçim» göstermelik bir seçimdi. İstenmeyen adaylar silindi, ellerin kaldırılması biçiminde bir oylama yapılmadı, ya da yapıldığında salonlar yoldan geçenler ya da kiralanmış kişilerle doldurulmuştu. Şu örnek çok tipiktir: Sol güçlerin baskısı altında hükümet Kabil'de, Parvan eyaletinde, Mirbaçkut ve Karabağ ilçelerinde ve daha birçok yerde seçimlerin «demokratik olmadığı»ni kabul etmek zorunda kaldı. Bu, hile demektir. Davut döneminden önce aynı şey krallar ve onların hükümetleri tarafından da yapılmıştı.

Açıktır ki, 1985'deki Loya Cergâh, öncekilerden ilkesel olarak farklıydı. Bu, delegelerin seçimi, cergâhın bileşimi, çalışmasının ruhu ve kararları bakımından gerçekten demokratikti, açık bir görüş alışverişiydi ve parti ile hükümetin toplumun tüm katmanlarından temsilcileriyle yapıcı bir diyalogu idi.

Loya Cergâh, bugün Afganistan'ın karşı karşıya bulunduğu en yakıcı ve çetin sorunların dürüst tartışılması için çağrılmıştı. Bunlar Afganistan

Devrim Konseyi Başkanı Babrak Karmal'ın raporunda açıkça ortaya konmuştu. Bu sorunlar arasında, ilk başta, dünya emperyalizminin ve bölge gerçiliğinin saldırısına karşı savaşım, dışardan ihraç edilen silahlı karşı devrime karşı savaşım; ikinci olarak, iç politik yaşamın iyileştirilmesi, herşeyden önce de hem devrimin getirdiği yeni ögelere, hem de Afgan halkının tarihsel geleneklerine dayanan gerçek halk erkinin geliştirilmesi; üçüncü olarak da ülkenin ekonomik ve sosyal dönüşümleri ve ulusal ekonominin gelişmesi için büyük çaplı planların gerçekleştirilmesi yer alıyordu. Birçok şeyin arasında, ayrıca, kültürel gelişmenin ve nüfusun manevi gelişmesinin sorunları da vardı.

Loya Cergâh'ın oybirliği ile alınan kararları, partinin ve devrimci hükümetin Nisan Devrimi'nin yeni aşamasındaki iç ve dış politikasına tam destek verdi. Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin Afgan toplumunda ve devletimizde öncü ve yönetici güç olduğunu vurguladı. Ve belki daha da önemlisi, partinin ve devrimci hükümetin ülke yaşamında demokratik ilkeleri mümkün olduğu kadar geliştirme politikasını pekiştirdi. Loya Cergâh Afganistan'ın karşı karşıya bulunduğu zor sorunları çözmenin en iyi yolunun devrimin kazanımlarını pekiştirmek ve derinleştirmek, yeni görevlerini halkın demokratik özyönetiminin geleneksel biçimleriyle birleştirmek olduğunu açıkladı.

Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin gerçekte devrimci-demokratik gelişme konseptini, bu geleneksel halk organının özgürce seçilmiş yaklaşık iki bin delegesinin açık tartışmasına sunduğunu vurgulamak gerekiyor. Halka seslenmiş, formüle ettiği politikayı uygulama konusunda kelimenin tam anlamıyla, yetki almıştı. Bugüne kadar Afganistan'da hiçbir parti ve hükümet böylesi bir adım atmaya cesaret edememiş ya da böylesi yığınsal ve gerçekten halka dayalı destek almamıştı.

Partimiz ve devrimci hükümet, emekçi yığınların desteğini, tam da onların içinden çıktığı, onların çıkar ve beklentilerini dile getirdiği, onların yüzyıllık gerçek halk erki umutlarını karşıladığı için alıyor. Partinin erki halkın eline vermesi, onun etkisini ve saygınlığını, yığınların ideolojik ve politik öncüsü ve öğretmeni rolünü daha da güçlendirdi. Bu, en güçlü bir biçimde, yerel bölgelerde yapılan Loya Cergâh'tan hemen sonra yapılan yerel yerleşim bölgelerindeki yeni devlet erki organları olan yerel cergâh seçimlerinde ifadesini bulmuştur.

Yerel cergâhların, halk temsilcileri meclislerinin seçimleri, farklı bölgelerdeki güvenlik sorununun çözümüne bağlı olarak birkaç aşamada yapıldı. Çoktan tamamlanan birinci aşama, ülkenin başkentinde ve Kabil eyaletinde oldu. Seçimler şimdi Badahşan'da, Nangarhar'da, Nimruz'da, Balh'da ve öteki yörelerde sürüyor.

Başkentte, Kabil eyaletinin köyleri, ilçeleri ve bölgelerinde seçimlerin seyri, Babrak Karmal'ın seçim kampanyasının ilk aşamasında yaptığı programatik konuşmanın halk tarafından desteklendiğini gösterdi. Kabil

kentinde seçmenlerin % 90,3'ü, eyalette % 86,9'u seçime katıldı. Bu veriler, böylesi devlet çapındaki önlemlere katılmadaki hemen hemen tam deneyimsizlik ve düşmanın planları ve kışkırtmaları dikkate alınırca, etkileyicidir. Eyaletteki tüm halk temsilcileri (591), her bir aday için açık ve geniş tartışma yapılmasından sonra oybirliği ile seçildi. Kabil'de, 413'ü (% 89,6'sı) oybirliğiyle ve 48'i ezici çoğunlukla 461 temsilci seçildi. Seçimlere katılan seçmenlerin yalnızca % 0,22'si red oyu verdi. Şu anda yerel erk organlarında tüm uluslar etnik gruplar ve nüfusun sosyal katmanları temsil edilmektedir.

Belirtilmesi gereken bir başka nokta da başkentte seçilenlerin yarısının Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin üyesi ya da aday üyesi olmasıdır. Parti kendi üyelerini teşvik etmek için özel seçim kampanyası yürütmemiştir, partili ve partisizlerin blokunu oluşturmayı hedeflemiştir. Parti farkına bakılmaksızın en saygın, bilgili ve otorite sahibi kişiler yeni erk organlarına seçildiler. Bu, seçkinlerin demokrasisi yerine, devrimci parti üyesi olmamalarına karşın, geniş halk demokrasisi demektir. Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin öncü rolü yerel cergâhlara seçilen üyelerinin sayısından değil, fikirlerinin, halkın temsilcisi olarak seçilen her parti üyesinin otoritesinden ileri gelmektedir.

Vurgulamak isterim ki, devrimci erk sisteminde öncü rol oynamasına karşın, partimiz kendisi için ayrıcalıklar talep etmemektedir. O, yığınları etkin yürütülmesine ve devletin yönetimine katmayı amaçlamaktadır. Başarılı seçim kampanyası yalnızca Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin konumlarını güçlendirmeye değil, aynı zamanda genel olarak halk devriminin, ulusal demokratik devrimin de güçlendirilmesine hizmet ediyor. Bizim görevimiz, yapay «halk erki» biçimleri icat etmek yerine bizzat halkın erkinin kurulmasını güvence altına almaktır.

Ülkede yapılmakta olan yerel cergâh seçimleri Loya Cergâh'ın kararları ve partinin toplumsal ve politik yaşamı demokratikleştirme politikasının uygulanmasıdır. Bu seçimler, bu politikanın uygulanması araçlarıdır ve aynı zamanda bizim stratejimizin, taktiklerimizin doğru olduğunu gösteren yeni bir katkı oluşturmaktadır. Bu politikanın ülkenin kabile nüfusuna yaygınlaştırılması, ikinci adımı oluşturdu.

Sınır kabilelerinin Yüksek Cergâh'ı 14–15 Eylül 1985'de Kabil'de yapıldı. Bu toplantının Afganistan tarihinde bir eşi yoktur. Geçmişte hiçbir hükümet, böylesi bir toplantı yapmayı başaramadı.

Cergâhta bir yanda kabile demokrasisinin gelenekleri ve kabile cergâhları ile öte yanda partinin ve devrimci devletin eski, geleneksel biçimleri demokratik erkin yeni içeriği ile doldurma politikası olmak üzere iki eğilim vardı. Kabile şeflerinin ve ihtiyarlarının molla ve ulemaların geleneksel tipteki kafa yapısının eski ile yeninin diyalektik karşılıklı etkisini, halk erkinin yüzyıllık biçimlerinin devrimci görevlerin ele alınmasında kullanılmasını kavramalarının engellenebileceği yolunda kimi rizikler vardı.

Ayrıca tek yanlı yaklaşımı aşabilecekleri ve böylesi bir görüşü benimseyebilecekleri konusunda da biraz tehlike vardı.

Fakat bu korkular giderildi. Partinin stratejik çizgisinin, bizzat yaşamın diyalektiğinin doğrudan yansıması olduğu kanıtlandı. Halk erkinin geleneksel biçimlerinin yaratıcıları ve koruyucuları olan kabileler kendilerini son zamanlarda çelişkili bir durumda bulmuşlardı. Bir yandan atalarının kuralları ve özellikle de Puştuni onur yasası (Puştunavalay) onların geleneklerini kutsal saymalarını ve hiçbir zaman bunlardan ayrılmamalarını gerektiriyordu. Öte yandan günün gerçekleri, herşeyden önce düşmanın başvurduğu yöntemler, son derece esnek ve örneği olmayan önlemleri gerektiriyordu. Hayat bizzat tek tek kabile ve klanların çeşitli yeni biçimleri giderek kabul etmelerini ve geleneksel cergâh demokrasisinin yakıcı sorunlarını çözmelerini getirdi.

1984'de ve 1985'de sınır kabilelerinin Yüksek Cergâhının habercisi olarak kendiliğinden Afganistan'ın çeşitli yörelerinde bir dizi kabile cergâhı toplandı. Bunun sonucu olarak Momand kabilesinin Huvayzi cergâhı (Kiber Geçiti bölgesinde), kabile topraklarından karşıdevrimcilere silah ve cephane taşıyan kervanları geçirmeme ve buralarda karşı devrimci çete birimlerinin varlığına izin vermeme kararı aldı. Aralık 1984'deki Momand kabilesinin genel cergâhı Pakistan'ın Demokratik Afganistan Cumhuriyeti'nin içişlerine karışmasını sert bir şekilde kınadı. 1985 Mayıs'ında Afridi ve Şinvari kabilelerinin cergâhları İslamabad'ın anti-Afgan politikasını protesto etti. Alhac kabilesinin baş uleması olan Molla Habibullah, kabilelerin devrimci erke karşı kullanılmasını, müslümanlığın şartlarına aykırı bulduğu için, reddetti. Hoji, Aliheyl, Hoşiheyl ve Moti kabileleri (Paktu eyaleti), karşı devrimcilere karşı devrimci içerikli, geleneksel biçimli savaşım üzerine kararlar aldılar. 1985 Mayıs'ı başlarında, Bajavur, Momand ve Haybar kabilelerinin şefleri ve ihtiyarları Afganistan Demokratik Cumhuriyeti hükümetine çeteler tarafından yakalanan ve Pakistan'daki Badaber kampında tutulan Sovyet ve Afgan askerlerinin trajik ölümlünden sonra başsağlığı mesajları gönderdiler.

Bunun benzeri daha bir çok örnek vardır. Bütün bunlar, kabilelerin demokrasinin geleneksel biçimleri ile günün sorunlarının çözümünü bağdaştırma gereğini kavradıklarını gösteriyor. Bu nedenle Afganistan Demokratik Halk Partisi ile hükümetin Sınır Kabilelerinin Yüksek Cergâhına getirdiği yığınların gelenekleriyle ülke çapındaki devrimci dönüşümlerin birbirine bağlanması önerisinin iki bin beşyüz delege tarafından oybirliğiyle kabul edilmesi doğaldır.

Kabileler, karşı devrimci çetelerin ülke topraklarına girmesini önlemeye, sınırların güvenilir biçimde korunmasına her yolla yardım etmeye ve ekonomik ve toplumsal dönüşümlerin ülke çapında gerçekleşmesini teşvik etmeye başladılar. Merkezi hükümet, kendi payına, kabile topraklarının alanlarını koruma önlemlerini yoğunlaştırdı ve kabilelerin yaşam koşul-

larının iyileştirilmesi ve onların iyi geleneklerine saygı ve destek önlemlerini artırdı.

Kabile geleneklerine saygıyı sağlama yükümlülüğünü kabul ederek, parti ve hükümet, gerçekte, halk erkinin cergâh biçimlerini geliştirme ve güçlendirmede yardım vaadettiler. Sınır Kabilelerinin Yüksek Cergâhı bunun, yeni, devrimci bir temelde olması gerektiğini vurguladı ve bu kararın ülke çapında yeni yerel erk organlarının, seçilmiş cergâhların ardıcılıkla kurulması ana doğrultusunu yaşama geçirmeye koyuldu.

Kabul edilen öteki belgelerde (Afgan halkına çağrı, bölge halklarına çağrı ve BM Genel Sekreteri'ne çağrı) Sınır Kabilelerinin Yüksek Cergâhı kararlarını açıkladı ve gerekçelendirdi, iyi niyetli ve sağduyulu tüm insanların bunları yaşama geçirmeye yardım etmeye çağırdı. Onun BM Genel Sekreteri'ne Çağrısı, şu anda Pakistan'daki ve İran'daki «mülteci kamp-ları»nda bulunan kandırılmış ve tüm demokratik hakları ellerinden alınmış yurttaşlar arasında büyük ilgi gördü.

Yüksek Cergâh'ın özel önemi, tüm sosyal ve politik yaşamın demokratikleştirilmesinin, eski dönemdeki rejimlerin sorumsuz tutumu ve uyguladıkları ihanet politikası yüzünden geri ve az gelişmiş bir ülke olan Afganistan gibi ülkelerde ulusal demokratik devrimin en doğru ve yığinsal destek getiren doğrultu olduğunu kısa bir süre içinde üçüncü kez doğrulamış olmasından ileri gelmektedir.

Partimiz dürüst ve açık olarak devrimin yeni aşamasının başlamasından önce hain Amin'in halk düşmanı kliğinin totaliter bir diktatörlük kurmaya yöneldiğini kabul etti. O zamanlar, kabilelerin ve etnik grupların cergâhlarında hükümete karşı güvensizlik duyuluyordu. Devrimci erk, başlarda, cergâh demokrasisini kazanmayı başaramamış, bu güçlü aracın gerçilere bırakılmasına izin vermişti. Gerçekten de kimi kabile cergâhları hükümete karşı «kutsal savaş» bile ilan etmişlerdi. Karşıdevrim, Pakistan'da «imansız» ilan ettiği Kabil'deki «satılmış rejim»i yok etmeye yemin etmişti.

Partinin toplumsal ve politik yaşamı demokratikleştirme çizgisi, 1985 Kasımında devrimci erkin sosyal tabanını genişletmede yeni yaklaşım biçimini, olanaklı olduğu kadar demokratikleştirmeyi ve devrime tüm toplumun tüm gruplarını ve katmanlarını katmayı yasallaştırdı. Loya Cergâh'ta, Sınır Kabilelerinin Yüksek Cergâhında ve yerel cergâh seçimlerinde bu doğrultunun tümüyle denenmesi sonunda parti bunu tüm halkın tartışmasına açtı.

Afganistan Demokratik Halk Partisi Genel Sekreteri ve Afganistan Demokratik Cumhuriyeti Devrimci Konseyi Başkanı Babrak Karmal, Devrim Konseyi'nin olağanüstü ve genişletilmiş oturumuna «Nisan Devrimi'nin ulusal demokratik karakteri ve onun günümüz koşullarındaki ivedi görevleri» başlıklı programatik tezleri sundu. Bu tezlerin amacı, yapılan dev-

rimin özünü ve onun gelişme yollarını açıklamaktı. Devrim tarafından oluşturulan ulusal demokratik devlet ve içinde hiç kimsenin kendisini ezilmiş hissetmediği, sınırlarının ortak duvarının sağlam olduğu bir anayurttur. Ortak amaçlar, bireysel farklılıklardan daha yücedir. Yeni yaklaşım bunun sonucudur. Yığınlar, devrimci erkin yürütülmesine aktif katılmalı, her toplumsal grup ve katman ülkede olan köklü dönüşümler için kendi sorumluluğunu omuzlamalıdır. *Durum, ancak oluşturulan çizgi hızlı ve enerjik biçimde yaşama geçirilirse, temelden değiştirilebilir ve devrimin ana konusu, «kim kimi» sorunu kesinlikle çözülebilir.*

Tezler, devrimin toplumun her katmanına ve grubuna şimdiye kadar neler verdiğini ve neler vereceğin gösteriyor ve devrimci erkin güçlendirilmesine katkıda bulunmaya çağırıyor. Bu yaklaşımın kutsallığı, parti ile hükümetin nüfusun tüm katmanlarıyla ulusal çıkarlar için, demokratik birlik ve yurtsever birlik için, halkın mutluluğu ve anayurdun esenliği için en geniş işbirliğine hazır olmasındadır. Bu, devrimci gelişmenin somut yol ve biçimlerine karşı tarafsız ya da hatta yanlış tutum alan gruplarla yapıcı diyalogu genişletme, ülkede barışın ve huzurun kurulması için esnek uzlaşma, erk aygıtının her düzeyde demokratikleştirilmesi ve yeni bağlaşıklar kazanma çizgisidir. Demokratik ilkeler çeşitli sosyal kutmanların çıkarlarını dile getiren yeni toplumsal ve politik örgütlerin ortaya çıkmasıyla daha da perçinlenmiştir.

Babrak Karmal, «Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin ideolojisini ve görüşlerini kimseye dayatmayı amaçlamadığını, tüm yurtsever ve demokratların görüşlerine değer verdiğini» vurguladı. Parti, ülke nüfusunun tüm yurtsever katmanlarıyla, öteki toplumsal örgütleriyle ve tüm bağlaşıklarıyla ilişkilerini, eşitlik ve yapıcı işbirliği, güven, dürüstlük ve karşılıklı saygı temelinde kurmuştur ve kurmaya devam edecektir. Bu tarihsel anda, eğer ulusal demokratik devrimin kutsal amaç ve görevleri gerçekleşmek zorundaysa, hava kadar gereksindiğimiz şey, tüm Afganlıların, Afganistan'ın tüm yurtsever güçlerinin birliği ve işbirliğidir.»

Tezler, devrimci sürecin gelişmesindeki yeni yaklaşımı yasalaştıran 14 Kasım 1985'i, Afganistan Demokratik Cumhuriyeti Devrimci Konseyi Deklarasyonu'na temel oldu. Emekçi halktan binlerce görüş ve öneri geldi. Toplantı ve mitinglerde, gazetelerde, radyo ve televizyonda, mektuplarda yurttaşlar partiye ve hükümete bu belgelerin programatik konularının yaşama geçirilmesini teşvik etmek için aktif yurtsever kararlılıklarını dile getirdiler. Tüm halkın onayının gücü temelinde Afganistan Demokratik Halk Partisi MK'nin 16. Plenumu yeni yaklaşımın pratikte gerçekleştirilmesine ilişkin devrimci erkin sosyal tabanını genişletme ve pekiştirme yolundaki somut programı formüle etti. Plenum kararları, partinin toplumsal ve politik yaşamı sonun kadar demokratikleştirme, tüm halkı katma aracılığıyla Afganistan'daki devrimin konularını kurumlaştırma stratejik çizgisini geliştirdi.

Komünist gençlik örgütleri

Kısa bilgiler ()*

BAHREYN DEMOKRATİK GENÇLİK BİRLİĞİ (BDGB)

16 Mart 1974'te, Bahreyn Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Ulusal Öğrenci Birliği'nin birleşmesiyle kuruldu. Ülkede gençlik hareketinin demokratik geleneklerini sürdürüyor ve geliştiriyor. Sosyal köken ve dini inançlarına bakmadan 14 yaşından 30 yaşına kadarki genç kız ve erkekleri sıralarında birleştiriyor.

1975 yılında gericiğin saldırıya geçmesi sonucunda Parlamento dağıtıldı ve Anayasanın bazı maddeleri geçici olarak kaldırıldı. Demokratik Gençlik Birliği illegal koşullarda çalışmaya geçmek zorunda kaldı. Teröre ve koşturmalara karşı, Birliğin üyeleri köylerde, kentlerde, mahallelerde, işyerlerinde ve okullarda aktif çalışmalar yürütüyor. Düzenli olarak yayınlanan, Birliğin yayın organı «Aş-Şabiba» (Gençlik) gazetesi ülke çapında dağıtılıyor.

Birlik, sendikalar kurma özgürlüğü tanınması, ücretlerin artırılması, iş güvenliğinin sağlanması ve gençliğin sömürülmesinin sınırlanması için genç işçilerin yığinsal olarak savaşıma katılmasını sağlamaya çalışıyor, eğitim sisteminin geliştirilmesi ve demokratikleştirilmesi, ülkede halk üniversitelerinin kurulması için savaşım veriyor, öğrencileri iktidarın keyfi hareketlerine karşı destekliyor. Bahreyn'deki öteki ulusal-yurtsever güçlerle birlikte halka demokratik haklar tanınmasını ve tüm politik tutukluların serbest bırakılmasını istiyor.

Yüzlerce öncü genç baskı ve işkencelere kurban gitti. Genç aktivistleri zindanlara attılar, onlara işkence yaptılar, işsiz bıraktılar, okullardan attılar, sürgüne gönderdiler. Demokratik Gençlik Birliği üyelerinin dayanıklılığı ve kahramanlığıyla gençliğin geniş çevrelerinin saygısını, güvenini ve desteğini kazandı.

Birlik, kesin antiemperyalist bir çizgi izliyor. Üyelerini proleter enternasyonalizmi ilkelerine bağlılık ruhunda eğitiyor.

Demokratik Gençlik Birliği, dünya demokratik gençlik hareketine katılıyor, birçok ilerici gençlik örgütüyle bağları vardır, sosyalist ülkelerinin gençlik birlikleriyle dostluk ilişkileri içindedir. BDGB, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'na ve Arap Gençlik Federasyonu'na üyedir.

İŞVEÇ KOMÜNİST GENÇLİĞİ (İKG)

Bağımsız bir örgüt olan İsveç Komünist Gençliği, çalışmalarında İsveç Sol-Komünistler Partisi'nin doğrultusunu, onun Programını ve politik çizgisini izliyor.

(*) Komünist gençlik örgütleriyle ilgili kısa bilgiler yayınlamaya devam ediyoruz. Bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», 1984, sayı 4, 6, 7, 8, 10; 1985, sayı 2, 6, 9; 1986, sayı 3.

Varlığını 1903 yılında Sosyalist Gençlik Birliği'nin kurulmasından ve daha sonraları Komünist Gençliği Birliği'ne dönüşmesinden bu yana sürdürüyor. İsveç genç komünistleri, ülkede sosyalist düşüncelerin yayılmasında, emekçilerin haklarını savunmada önemli rol oynuyorlar. Birlik, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, sıralarının önemli ölçüde büyüdüğü dönemde, güçlü konumlar elde etti. 1967 yılında İsveç Demokratik Gençliği'yle birleşerek Sol Gençler Birliği kuruldu. Ne var ki, bu birleşme uzun sürmedi. 1970 yılında bir grup komünist genç, Sol Gençler Birliği'nin aşırı solcu çizgilerine karşı çıkarak, bundan ayrıldılar ve İsveç Komünist Gençliği adı altında yeni bir örgüt kurdular. 1973 yılında kurucu kongrelerini yaptılar.

Günümüzde İsveç Komünist Gençliği'nin sıralarında yaklaşık 18,5 bin genç kız ve erkek bulunuyor (bunların kapsamına genç emekçiler (%60), öğrenci, asker ve işsizler giriyor. Üyelerinin ortalama yaşı 22'dir.

Örgüt, genç neslin haklarını, her şeyden önce de çalışma hakkını savunuyor. Örgütün çalışmalarında şu slogan çok önemli yer tutuyor: «Güvenilir bir istihdam sağlanmalı, emek gerektiği gibi ödenmelidir!» Genç komünistler öteki gençlik örgütleriyle birlikte işsizler birliğini kurdular, işsizlere mali ve manevi yardımlarda bulunuyorlar.

Komünist gençlik, barış ve silahsızlanma hareketine aktif olarak katılıyor. İKG Kuzey Avrupa'nın nükleer silahlardan arındırılmış bölge haline getirilmesi fikrini destekliyor, kıtada nükleer silahların dondurulmasını ve Avrupa topraklarındaki nükleer ilk darbe silahlarının kaldırılmasını istiyor. Birlik, silahlanma yarışından Amerikan emperyalizminin sorumlu olduğunu belirtiyor, ABD'nin diğer ülkelerin iç işlerine karışmasına karşı çıkıyor. Güney Afrika, Latin Amerika halklarıyla dayanışma kampanyaları yürütüyor, şenlikler örgütüyor ve toplanan paraları Güney Afrika Cumhuriyeti, Şili, Salvador ve Nikaragua gençlerine gönderiyor. Birlik üyeleri gönüllü yardım etmek için Nikaragua'ya gittiler.

İsveç Komünist Gençliği ülkenin diğer demokratik gençlik örgütleriyle, özellikle Sosyal-Demokratik Gençler Birliği ile işbirliği yapıyor. Dünya demokratik hareketine aktif olarak katılıyor. Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'na da üyedir.

Komünist Gençlik çalışmalarını demokratik merkezîyetçilik ilkesi temelinde yürütüyor. En yüksek organı, üç yılda bir toplanan kongresidir. Kongreler arasındaki çalışmaları Yönetim Kurulu ve Yürütme Komitesi yönetiyor. Yönetim Kurulu'na bağlı sendikalar, öğrenciler ve çevre kirlenmesini koruma vb. komiteleri bulunmaktadır.

Yayın organları şunlardır: Aylık «Unga gardet» (Gençler Birliği) dergisi ve yılda 8 kez çıkan «Röd traeff» (Kızıl Buluşma) dergisi.

Yaşasın 1 Mayıs, bütün dünya işçilerinin birlik, mücadele, dayanışma günü 1 Mayıs'sız demokrasi olmaz

Yurttaşlar,

Yeni bir 1 MAYIS geliyor. 1 MAYIS 100 yıldır bütün dünyada işçilerin sömürü ve baskıya karşı birleşme ve eylem günüdür. 1 MAYIS işçilerin ve bütün öteki emekçilerin elele verme, güçlerini birleştirme, hak arama günüdür.

Demokrasinin ve halkın katili faşist diktatörlük ülkemizde 1 MAYIS'ın özgürce kutlanmasını yasakladı, 1 MAYIS'taki ücretli tatil hakkını yoketti.

Evren'ler, Özal'lar işçi sınıfına her türlü baskıyı uyguladılar, ama ona 1 MAYIS'ı unutturmaya başaramadılar. Türkiye işçi sınıfı 1 MAYIS geleceğini terketmedi, terketmeyecek.

İşçiler, öteki ilerici yurtsever güçler 1976'da olduğu gibi gene yüzbinlerle alanları dolduracakları, ekmek ve özgürlük istemlerini haykıracakları günlerin uzak olmadığını iyi biliyorlar. Bu bilinçle beş yıldır bütün engelleri aşip anlamlı eylemlerle 1 MAYIS'ı kutluyorlar. Bu yıl işçi sınıfının kızıl karanfillerini solmaya terketmediği çok daha iyi görülecek. İşçi sınıfının mücadelesi durdurulamaz.

1 MAYIS 1986 Evren-Özal diktatörlüğüne, tekelci hölding patronlarına, Amerikan emperyalistlerine karşı mücadelenin yükseldiği bir gün olmalıdır. Bu olanaktır.

22 Şubat'taki İzmir mitinginin başarısı şimdi bütün Türkiye'deki işçilere cesaret veriyor. İşçiler birleştiklerinde, mücadeleye atıldıklarında durumu değiştirebilecek bir güç yaratabileceklerini daha açık görüyorlar.

Her fabrika, her işyeri, her okul, her emekçi mahallesi, kentler, köyler, mezralar, ZAMLARIN, İŞTEN ATILMALARIN, BASKI ve İŞKENCELERİN DURDURULMASI için bir mücadele ocağı olmalıdır. Demokrasi isteyen, yitirilen demokratik hak ve özgürlükleri geri kazanmak isteyen herkes 1 MAYIS'ta sesini yükseltmenin yolunu bulabilir, bulmalıdır. Dört bir yandan yükselecek DEMOKRATİK TÜRKİYE istemi karşısında zorba diktatörlük çaresiz kalacaktır.

1 MAYIS işçi bayramıdır. Sendikalar ve sendikacılar 1 MAYIS'ta eksiksiz grev ve özgür toplu sözleşme hakkı için, Özal hükümetinin ve patron

örgütlerinin işçi ücretlerine yönelik yeni saldırılarını geri püskürtmek için harekete geçmelidir. Türk-İş 1 MAYIS'ın işçi bayramı olduğunu ilan etmeli, 1 MAYIS'TA ÜCRETLİ TATİL VE ÖZGÜR GÖSTERİ HAKKI istemelidir. 1 MAYIS'sız demokrasi olmaz.

İşçiler,

1 MAYIS sizin gününüzdür. 1 MAYIS çöken, çürüyen kapitalist sömürü düzenine karşı, onun kışkırttığı savaş tehlikesine karşı mücadele günüdür. İnsana yararlı tek düzen olan sosyalizm için, barış için bütün ülkelerin işçilerinin birlik ve dayanışma günüdür.

Bugün bütün ülkenin gözleri sizin üzerindedir. Düşmanlarınız da, dostlarınız da tutumlarını size göre belirleyecekler. Toplum özgürlüğüne kavuşmak, demokratik bir gelişme yoluna koyulabilmek için sizden çok şey bekliyor. UMUT İŞÇİ SINIFINDADIR. Siz birleşir, ve kendinizin ve bütün emekçilerin hakkını aramak için mücadeleye atılırsanız, öteki demokrasi güçleri de cesaretlenecektir. Demokrasi mücadelesini sözle değil, eylemle yükseltmek gerektiğini herkes daha iyi görecektir.

1 MAYIS'ta ne kadar çok fabrikada, ne kadar çok sendikada 1 MAYIS kutlanırsa, işçiler ne kadar güçlü birlikler oluşturabilirse, demokrasi hareketi o kadar güçlenecek, Évren-Özal diktatörlüğü o kadar güçten düşecektir. ÖZGÜR, KORKMADAN KONUŞAN VE HAKKINI ARAYAN BİR TÜRKİYE'NİN yolu o kolay açılacaktır.

1 MAYISÇILAR, HAYDI GÖREV BAŞINA!

Amerikan emperyalizmini ve faşist diktatörlüğü durdurmak,

Demokratik Türkiye yolunda halkın mücadelesini yükseltmek için,

1 MAYIS 1986'da her yerde iş, ekmek, özgürlük için mücadele bayrağını yükseltmeye!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

1 Nisan 1986

TKP MK Politik Bürosu'nun SBKP 27. Kongresi Üzerine Açıklaması

TKP MK Politik Bürosu son toplantısında MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP 27. Kongresi üzerine verdiği raporu değerlendirdi ve TKP delegasyonunun kongredeki çalışmalarını onayladı.

I.

SBKP 27. Kongresi, Sovyet komünistlerinin ve bütün Sovyet halkının, insanın esenliği ve refahını herşeyin başına alan yeni nitelikte bir toplumu kurma yolundaki şanlı, zaferlerle dolu savaşımalarında yeni ve büyük bir adımdır.

Bu, komünizm ülkülerinin, sosyalizmin üstün gelmesi, halkların kurtuluşu için, bütün insanlığın geleceği için atılmış bir adımdır, tarih ve insanlık önünde cesaret ve sorumluluk örneğidir.

Sovyet komünistlerinin, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmi her yönde yetkinleştirmek ve güçlendirmek, onun olanak ve üstünlüklerini tam olarak yaşama geçirebilmek için aldıkları kararlar, daha şimdiden somut etkileri görülen Sovyetler Birliği'nin sosyal-ekonomik gelişmesini hızlandırma çalışmaları, yalnızca Sovyet toplumunun niteliksel bakımdan yeni bir aşamaya yükselmesine değil, aynı zamanda toplumsal ilerleme sürecinin dünya çapında yeni bir ivme kazanmasına, dünya barışının korunması olanaklarının daha da artmasına temel olacaktır.

SBKP 27. Kongresi bunalımlar içinde kıvranan, emekçilere hiçbir gelecek vadetmeyen, demokratik hak ve özgürlüklerin ayaklar altına alındığı, savaş tehlikesinin durmaksızın kışkırtıldığı kapitalizmin karşısında, sosyalizmin insana yararlı ve gelişip güçlenen tek düzen olarak bütün üstünlüklerini apaçık gözler önüne serdi.

Sosyalizmin toplumsal gelişmenin her dönemecinde kendini yenileyebilme, sürekli geliştirebilme dinamizmini kanıtlayan SBKP 27. Kongresi emperyalizmin tüm ideolojik-politik saldırılarını boşa çıkarmış, sosyalizmin üstünlüğüne olan inancı daha da güçlendirmiştir. Bir kez daha ve yetkin biçimde sosyalist demokrasinin üstünlüğü ortaya çıkmıştır.

SBKP 27. Kongresi bütün Türkiye komünistleri ve devrimcileri için Amerikan emperyalizmine ve Evren-Özal diktatörlüğüne karşı işçi sınıfının, öteki emekçilerin, bütün ülkenin yaşamsal çıkarları için daha kararlı, daha girişken bir savaşım için esin kaynağı olmalıdır.

SBKP 27. Kongresinde Sovyet komünistleri yaşamın önlerine koyduğu muazzam boyutlardaki, ağır sorumluluk taşıyan görevlerin çözümüne Leninci iyimserlik ve yaratıcılıkla sahip çıktılar. Sovyet komünistlerinin bu

savaşkan ruhu ve bilinçli gerçekçiliği Partimizin Ulusal Konferansının hazırlık sürecinde bütün TKP üye ve yandaşlarına örnek olacaktır. Ulusal Konferansa hazırlık süreci aynı zamanda 27. Kongrenin temel belgelerindeki Marksist-Leninist çözümleme ve yaklaşımların Türkiye komünistlerince özümsemesi süreci olacaktır.

II.

SBKP 27. Kongresi bir kere daha Sovyet ülkesinin dünya barışının korunması ve bütün devletlerin güvenliğinin sağlanması ve uluslararası yaşamdan savaş tehlikesinin silinmesi ve karşılıklı yarara dayalı bir işbirliğinin egemen olması için elinden gelen herşeyi yapmaya kararlı olduğunu ortaya koydu. SBKP MK Genel Sekreteri M. Gorbaçov yoldaşın 15 Ocak 1986 günlü, dünyamızın 2.000 yılına kadar nükleer silahlardan kurtarılması için getirdiği somut, elle tutulur öneriler, bu kararlılığın en açık bir göstergesidir. Gerçekten de, şimdi bütün dünya halkları çok somut görmektedir ki, dünyamızda durumun iyiye doğru dönmesi ABD yönetiminin tutumunun değişmesine bağlıdır.

SBKP 27. Kongresi bütün dünyada barış için, silahsızlanma için savaşımın yükseltilmesinin olanaklarını artırdı. Bu, ülkemiz için de geçerlidir.

M. Gorbaçov yoldaş 27. Kongrede okuduğu Politik Rapor'da Sovyetler Birliği'nin komşularıyla barış içinde yanyana yaşamadan yana olduğunu, hiçbir komşusundan toprak istemediğini, hiçbir komşusunu tehdit etmediğini açıkça vurguladı. Bu günlerde 65. yıldönümünü kutladığımız Türk-Sovyet ilişkilerinin bütün tarihi bu ilişkilerin her zaman halkımızın ve bölge barışının yararına olduğunu kanıtıyor.

TKP bütün barış ve demokrasi güçlerini, ABD emperyalizminin ülkemizi bir askersel sıçrama tahtasına çevirme girişimlerine karşı uyanık olmaya çağırıyor. «Sovyet tehditi» yalanlarına karşı, Türk-Sovyet dostluk ve işbirliğini savunmak, bölge ve dünya barışının korunmasına, halkımızın barışçı geleceğine yapılacak en büyük katkı olacaktır.

III.

SBKP 27. Kongresinde bütün dünyadan komünist ve işçi partilerin, öteki devrimci güçlerin ve sosyal-demokrat partilerin temsilcileri hazır bulundular. Bu geniş uluslararası katılım, SBKP'nin ve Sovyetler Birliği'nin politikasına biçilen yüksek değer, Lenin'in partisine bağlılığın, onun otoritesinin canlı bir kanıtıdır.

SBKP 27. Kongresi'nin ve burada kabul edilen SBKP Programı'nın uluslararası gelişmenin ana eğilimleri ve antiemperyalist savaşımın, sınıf savaşımının ana doğrultuları üzerine Marksist-Leninist değerlendirmeleri

komünist ve işçi hareketinin savaşımlı için büyük teorik ve pratik değer taşıyor.

SBKP 27. Kongresi'nin belgeleri, Marksizm-Leninizm temelinde yeni olgu ve süreçlere yanıt vermenin, en karmaşık sorunları, en somut ve canlı biçimde açıklamanın ve politik görevleri derin teorik temelleriyle ortada koymanın parlak örneğidir. Bu Leninci stil Marksizm-Leninizmi ülkemiz koşullarına yaratıcılıkla uygulamada bize yol gösteriyor ve cesaret veriyor.

27. Kongre komünist ve işçi partilerinin dayanışma ve işbirliğinin güçlendirilmesine önemli bir katkıda bulundu. TKP, 27. Kongrenin dünya komünist hareketinin birliğinin daha da güçlendirilmesi olanaklarını artırdığı ve bu olanakların değerlendirilmesi için her çabanın gösterilmesi gerektiği görüşündedir.

TKP, Türkiye işçi sınıfının baştan beri SBKP ile aynı yolda yürüyen, ona proleter enternasyonalizmi ve Marksizm-Leninizm ilkeleri temelinde sınıksız bağlı olan partisi olmaktan onur duyuyor. 27. Kongre bütün sonuçlarıyla bunun haklı bir duygu olduğunu doğruluyor. TKP bundan böyle de her zaman yüce Lenin'in partisi ile kardeşçe bağlı kalacak, Türkiye ve Sovyet halklarının dostluğu için her çabayı gösterecektir.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Politik Bürosu*

24. 3. 1986

TKP, AKEL ve YKP'nin Ortak Bildirisi

MK genel sekreterleri H. Kutlu, E. Papaioannu ve H. Florakis başkanlığında SBKP'nin 27. Kongresi çalışmalarına katılan TKP, AKEL ve YKP delegasyonları Moskova'da ortak bir görüşme yaptılar.

Görüşme sırasında Güney Doğu Akdeniz bölgesindeki durum, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme için savaşım konularında geniş görüş değişiminde bulunuldu. Emperyalizmin konumlarını korumak ve güçlendirmek amacıyla bu bölgede gerginliği artırdığı ve bu amaçla Kıbrıs'ın bölünmesi planlarını uygulamaya çalıştığı, Türk-Yunan anlaşmazlıklarını keskinleştirip kullandığı ve Türkiye'deki diktatörlüğe büyük destek verdiği belirtildi.

Üç partinin delegasyonları, Kıbrıs sorununun çözümüne ilişkin son Sovyet önerilerinin önemli bir girişim olduğunu, soruna uluslararası çerçevede doğru bir çözüm getirdiğini ve Kıbrıs devletinin birliği, egemenliği ve bağımsızlığı, adanın bütün yabancı askeri birliklerden arındırılması temelinde somut ve gerçekçi bir çözüm oluşturduğunu saptadılar. Sovyet girişiminin bütün ilgili hükümetlerce pratikte değerlendirilmesi ve Kıbrıs sorununun yapıcı çözümünün temeli olarak daha geniş yaygınlaşması için aktif eylemlerin ve savaşımın gerekliliğini vurguladılar. Taraflar, Kıbrıs'ın işçilerine hertürlü karışmaya karşı çıktılar ve Kıbrıs sorununun çözümünün, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının barışçı, demokratik ve karşılıklı çıkarlarına uygun biçimde yanyana yaşamasının sağlanması gerektiğini belirttiler.

Üç partinin delegasyonları Türkiye ile Yunanistan arasında ABD tarafından körüklenen ve her iki ülkenin büyük kaynaklarını yutan ve ekonomik, politik ve askersel bağımlılıklarını daha da artıran silahlanma yarışını mahkum ettiler. Türk-Yunan anlaşmazlıklarının NATO çerçevesi dışında ve uluslararası hukuk normlarına göre, barış içinde yanyana yaşama, toprak bütünlüğüne ve egemenlik haklarına saygı ilkeleri temelinde gidilebileceği belirtildi. Delegasyonlar, emperyalizm ve değişik şoven çevreler tarafından yaratılan cepheleşme ve ön yargılara karşı ülkelerinin halkları arasında dostluk ve karşılıklı anlayış havasının yaratılmasına yönelik girişimlerin ve eylemlerin öneminin altını çizdiler.

AKEL ve YKP delegasyonları, Türkiye komünistleri ve tüm demokratik güçler ile kardeşçe dayanışmalarını ifade ettiler ve diktatörlüğe karşı özgürlüğü için savaşan Türkiye halkına uluslararası desteğin artırılmasının zorunluğunu belirttiler.

Delegasyonlar, ülkelerinin tüm barışsever ve yurtsever güçleri ile birlikte Balkanların nükleer silahlardan arındırılması, Akdeniz'in barış denizine dönüştürülmesi, Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs topraklarındaki yabancı üslerin kaldırılması için savaşımı güçlendirmek için üç partinin kararlılığını vurguladılar.

Ortak Bildiri

Türkiye Komünist Partisi, Irak Komünist Partisi, İran Halk Partisi (TU-DEH) ve İran Halkının Fedaileri (Çoğunluk) Örgütü delegasyonları Genel ve Birinci Sekreterleri'nin başkanlığında, Mart 1986'da bir görüşme yaptılar.

Görüşmede genel olarak bölgedeki ve ayrı ayrı her üç ülkedeki durum ele alındı. Emperyalizme, siyonizme ve halk düşmanı gerici rejimlere karşı ortak savaşım konusunda ve ayrıca bu halkların çıkarlarına ve savaşım amaçlarına uygun ortak belgiler konusunda görüş değiş tokuşu yapıldı. Görüşmeye katılan taraflar aşağıdaki açıklamayı yayınlama konusunda görüş birliğine vardılar.

Son haftalarda Irak-İran savaşının tırmandırılması tehlikesi ve İran'ın Irak'a karşı son geniş kapsamlı hareketından sonra, doğrudan emperyalist müdahale tehlikesi arttı. Komünistler en baştan savaşı ve bu savaşı başlatan, İran topraklarının büyük bir bölümünü işgal ederek saldırıya girişen Irak'daki diktatörlük rejimini kınadılar. Enternasyonalist politikalarından ve ulusal çıkarlardan hareket eden komünistler'savaşın hemen durdurulmasını ve görüş ayrılıklarına demokratik ve adil bir barış temelinde çözüm bulunmasını istiyor, bu istemin gerçekleştirilmesi için savaşımı güncel, ivedi bir görev sayıyorlar. Bizler bu savaşın tırmandırılmasının ve genişletilmesinin her iki halkın ve ülkenin çıkarlarına ters düştüğünü, emperyalizmin, siyonizmin ve gericiliğin planlarına hizmet ettiğini ve bunların yaşamsal çıkarları savunma bahanesiyle bütün bölge ülkelerinin içişlerine karışmaları tehlikesini artırdığını vurguluyoruz.

İran'ın savaşı sürdürme çabaları yayılmacılık eğilimlerine dayanıyor ve İran rejiminin bir örneğini Irak halkına dayatmaya yönelik bulunuyor. Irak ve İran halkları kendi rejimlerini kendi istekleri ve çıkarlarına, iki komşu ülkenin egemenlik ve bağımsızlık haklarına göre özgürce seçmelidir.

Partilerimiz, yüzbinlerce insanın ölümüne, yaralanmasına, sakat kalmasına yolaçan savaşın devamının, her iki ülkenin de ekonomisine ve kaynaklarına çok büyük zarar verdiğini, bu ülkelerde erkte bulunan rejimlerin terörü tırmandırmasını, bütün demokratik parti ve güçleri fiziksel olarak yoketme girişimlerini artırmasını getirdiğini ve antikomünist eylemlerin yoğunlaşmasına yolaçtığını belirtirler. Bu ülkelerde toplumun bütün alanlarını kapsayan bu politika en başta emekçilerin yaşamına darbe indirmiştir ve sefaletin, işsizliğin ve suç işlemenin yaygınlaşmasına yolaçmıştır.

İran-İrak savaşı atmosferinde Türkiye'deki faşist rejim ülkenin ilerici parti ve güçlerine karşı kanlı terörü yoğunlaştırdı. Savaşın devamından

çıkartı olan çevrelerin baskısıyla Türkiye rejimi Irak'ın ve İran'ın militarist planlarını körükledi. Bu rejim, coğrafi durumundan yararlanarak, ölüm tüccarı olarak ortaya çıktı.

Üç ülkenin komünistleri diktatörlüklere karşı kararlı bir savaşım yürütüyor, korkunç ve kanlı işkencelere, baskılara ve kovuşturmalara uğruyorlar.

Bu karmaşık ve güç koşullarda devrimci eylemlerini sürdüren komünistler, ülkelerinin bütün ulusal-demokratik ve ilerici güçlerinin birliği için savaşım kararlılığında birleşiyorlar.

Komünistler birliğin demokratik bir rejim kurmak ortak amacına ulaşmada etkili bir silah olduğu noktasından hareket ediyorlar.

Partilerimiz, her üç ülkede de, kendi haklarının gerçekleştirilmesi için savaşım yürüten Kürt ulusal hareketinin, ülkelerimizin komünist ve işçi hareketinin önemli bir temel gücü olduğu kanısındadır. Kürt ulusal hareketinin partilerimizle savaşkan ilişkileri güçlenmekte, Kürt halk yığınlarının en geniş katmanları arasında, kendi haklarının gerçekleştirilmesinin, bu ülkelerdeki ulusal-demokratik ve ilerici hareketlerin ortak amaçlarına ulaşılmasıyla bağlı olduğu görüşü güç kazanmaktadır. Komünistler, Kürt halk yığınının ulusal haklarının kararlı savunucularıdır. Bu haklar uğrunda savaşım, diktatörlüğe karşı ve demokratik rejimi kurma savaşımından ayrılmaz.

Partilerimizin görüşüne göre, aralarındaki kardeşçe ilişkilerin güçlendirilmesi, her bir partinin yürüttüğü savaşımın destek ve dayanışmanın etkinleştirilmesine katkıda bulunmakta, bu partilerin bölge ülkelerinin komünist ve işçi partileriyle, Arap ulusal-kurtuluş hareketi güçleriyle, bunların emperyalizme ve siyonizme karşı savaşımıyla, ilişkilerini güçlendirmektedir.

Partilerimizin önde duran sorunlara bakış açısının aynı olduğunu belirterek bizler, İran-İrak savaşının adil demokratik bir çözüm temelinde hemen durdurulması için, diktatörlük rejimlerinin devrilmesi için, her ülkenin halkının özgür iradesi temelinde demokratik rejimlerin kurulması için, ulusal-ilerici güçlerinin programının oluşturulması için savaşımımızı yürüteceğimizi; Arap halklarının işgal altındaki toprakları kurtarma savaşımını; Arap Filistin halkının yurduna dönmesi, yazgısını özgürce belirlemesi, bağımsız Filistin devletinin kurulması için olanaklar yaratılması uğrunda yürüttüğü savaşımı, devrimci Afganistan, Nikaragua, Kamboçya, Angola'nın savaşımını, ulusal kurtuluş için savaşan Güney Afrika, Şili, Salvador ve öteki halkların savaşımını ve Sovyet barış girişimlerini, en başta M. S. Gorbaçov yoldaşın 15 Ocak 1986'da yaptığı açıklamada dile getirilen ve nükleer silahların adım adım ortadan kaldırılmasını, savaş tehlikesine karşı, yeryüzünde barışın ve yaşamın korunması için savaşma

aktif katılımı öngören önerileri desteklediğimizi; her ülkede bütün ulusal-demokratik ve ilerici yurtsever güçlerin birliği için savaşım kararlılığımızı; bölgenin komünist ve ilerici partilerinin ortak eylemlerinin ve öteki kardeş partilerin savaşımıyla dayanışmanın güçlendirilmesine aktif katılacağıımızı vurgularız.

18 Mart 1986

Çekoslovakya Komünist Partisi 17. Kongresi'ne

Değerli delege yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Çekoslovakya Komünist Partisi'nin 17. Kongresi'ni ateşli duygularla selamlar.

17. Kongre'nin Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'nin ekonomik ve teknik potansiyelini daha da güçlendirmede, uluslararası saygınlığını pekiştirmede ve emekçilerin yaşam koşullarını daha da mükemmelleştirmede önemli bir köşe taşıını oluşturacağına inanıyor. Biz Türkiye komünistleri Çekoslovakya komünistlerinin 16. Kongre kararlarını yaşama geçirmede gösterilen başarılar temelinde 17. Kongre hedeflerini de başarıyla yaşama geçireceklerine güveniyoruz. Sizin her bir başarınız, elde ettiğiniz her bir kazanım, son derece çetin koşullar altında savaşım yürüten biz Türkiye komünistleri için güç ve esin kaynağı oluyor.

TKP, kardeş Çekoslovakya Komünist Partisi'nin Lenin'in Partisi ve ülkesiyle sınıksız dostluğuna yüksek bir değer biçiyor. Partimiz, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'nin, SSCB'yle ve öteki sosyalist ülkelerle birlikte dünya barışının korunması, uzayın militarizasyonunun önlenmesi, silahlanma yarışının durdurulması ve yeryüzünün nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması yolundaki çabalarını destekliyor. Sosyalist Çekoslovakya'nın komşu Demokratik Alman Cumhuriyeti ile birlikte Federal Almanya Cumhuriyeti'ne getirdiği kimyasal silahsız bölge oluşturma önerisi, bu yoldaki aralıksız çabaları kanıtlayan somut bir örnektir.

Değerli delege yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, illegalite ve sürekli saldırı koşullarında Türkiye'nin ABD emperyalizminin bir savaş aracı olmaktan kurtarılması, halkımızın özlediği demokrasiyi kazanması için savaşım veriyor. Partimiz, ülkemiz ile sosyalist Çekoslovakya arasındaki ilişkilerin barış içinde yan yana yaşama ve karşılıklı yarar ilkeleri temelinde gelişmesi için çalış-

mayı bundan böyle de sürdürecektir. Türkiye Komünist Partisi, kardeş Çekoslovakya Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde gelişip güçlenen ilişkilerini çok değerli bir kazanım olarak görüyor.

Türkiye Komünist Partisi, Çekoslovakya Komünist Partisi'nin 17. Kongresi'ne çalışmalarında büyük başarılar diler.

Yaşasın Çekoslovakya Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

24 Mart 1986

Bulgar Komünist Partisi 13. Kongresi'ne

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Bulgar Komünist Partisi'nin 13. Kongresi'ne devrimci savaş selamlarını gönderir.

Kongreniz, 12. Kongre'nin somutlaştırılıp zenginleştirdiği Nisan Doğrultusu temelinde oluşturulan ekonomik stratejiyi bilimsel-teknik ilerleme temelinde ele alacak, 8. Beş Yıllık Plan dönemi boyunca katedilen yolu değerlendirecek, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin 9. Beş Yıllık Plan döneminde öngörülen sosyal-ekonomik ve kültürel gelişme ödevlerini ve 2.000 yılına kadarki dönemdeki gelişmenin ana doğrultularını görüşüp onaylayacaktır. Türkiye komünistleri, gelişme süreci içinde öne çıkan tüm sorunları çözmeye muktedir olan sosyalizm koşullarında Bulgar komünistlerinin, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti halkının 13. Kongre kararlarını başarıyla gerçekleştireceklerine inanıyor.

Değerli delege yoldaşlar,

TKP, kardeş Bulgar Komünist Partisi'nin Lenin'in Partisi ve ülkesiyle sınıksız dostluğuna yüksek bir değer biçiyor. Partimiz, Bulgar komünistlerinin dünyanın ilk sosyalist ülkesinin pratiğinin sosyalizm ve komünizm davasında dünya komünist hareketi için değerli bir deney hazinesi olduğu görüşünü vargücüyle destekliyor. Partimiz, Bulgar Komünist Partisi'nin, SSCB ile öteki sosyalist ülkeler ile birlikte dünya barışının korunması, uzayın militarizasyonunun önlenmesi, silahlanma yarışının durdurulması ve yer yüzünün nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması çabalarını

destekliyor. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin Balkanların nükleer silahsız bölge olması, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti'nin Balkanların nükleer ve kimyasal silahsız bölge olması önerileri için savaşım tüm bölge halklarının olduğu kadar, Türkiye halkının da çıkarıdır.

Değerli delege yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, illegalite ve sürekli saldırı koşullarında Türkiye'nin Amerikan emperyalizminin bir savaş aracı olmaktan kurtarılması, halkımızın özlediği demokrasiyi kazanması için savaşım veriyor. TKP, Türk-Bulgar ilişkilerinin normalleşmesi ve ülkelerimiz arasındaki ilişkilerin barış içinde yanyana yaşama, içişlere karışmama ve karşılıklı yarar ilkeleri temelinde gelişmesi için çalışacaktır. TKP, Bulgar Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelindeki yoldaşlık ilişkileriyle bağlıdır.

Türkiye Komünist Partisi, Bulgar Komünist Partisi'nin 13. Kongresi çalışmalarına büyük başarılar diler!

Yaşasın barış ve sosyalizm!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

2 Nisan 1986

İtalyan Komünist Partisi 17. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, İtalyan Komünist Partisi'nin 17. Kongresi'ne devrimci savaş selamlarını gönderir.

Kongreniz, dünya çapında tüm barış güçlerinin, en başta da komünistlerin, dünya barışının korunması, uzayın militarizasyonunun önlenmesi, silahlanma yarışının durdurulması ve yeryüzünün nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması yolundaki çabalarını yoğunlaştırmak göreviyle karşı karşıya oldukları bir ortamda toplanıyor. TKP, bütün bu konularda SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov'un 15 Ocak 1986'da açıkladığı yeryüzünü nükleer silahlardan arındırma yolundaki programını insanlığın geleceğini güvenlik altına almada çok değerli bir öneri olduğu görüşündedir. Öte yandan ABD'nin Akdeniz'de ve dünyanın öteki bölgelerinde ülkelerin ve halkların egemenliğini hiçe sayan saldırılarının durdurulması için savaşım, tüm halkların, tüm politik güçlerin, bu arada partilerimizin önünde ivedi bir görev olarak duruyor. İtalyan Komünist Partisi'nin 17. Kongresi'nin bu konularda önemli kararlar alacağına inanıyoruz.

Kongreniz, İtalya'da yeni bir aşamaya geçilmesi, toplumun yenilenmesi, sosyalist dönüşümler sürecinin teşvik edilmesi ve demokrasinin tam olarak geliştirilmesi sorunlarını ele alıp tartışacaktır. TKP, İtalyan komünistlerine, işçi ve emekçilerin hak ve çıkarları uğruna, barış ve toplumsal ilerleme uğruna savaşımında büyük başarılar diler.

Değerli yoldaşlar,

TKP, bugün Avrupa'daki tek, yeryüzünde çok az sayıdaki illegal savaşmak zorunda olan komünist partilerinden birisidir. Partimiz, sürekli polis saldırısı koşullarında, ülkemizin ABD emperyalizminin bir savaş aracı olmaktan kurtarılması, halkımızın özlediği demokrasiyi kazanması için savaşım veriyor. Evren-Özal yönetimi ülkemizde insan haklarını hiçe sayan bir anayasanın, işçi sınıfının ve emekçilerin tüm haklarını gaspeden gerici yasaların, polise sokakta gezen insanlara bile dilediğini yapma yetkilerini veren yasa gibi zorba yasaların varlığı ve işkencelerin sürmesi koşullarında Türkiye'nin demokrasiye döndüğünü öne sürüyor. Batı Avrupa kamuoyunu bu temelde yanıltmaya, demokrat Batı kamuoyunun Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmasını önlemeye çalışıyor. Bu ortamda, Partimizin Türkiye komünistleriyle, ülkemiz demokrasi güçleriyle dayanışması, halkımız için büyük bir değer taşıyor.

TKP, İtalyan Komünist Partisi'nin 17. Kongresi'ne ortak savaşım ülkeleri temelinde büyük başarılar diler.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

9 Nisan 1986

Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Moses Mabhida yoldaşın aramızdan ayrıldığı haberini derin bir üzüntüyle öğrendik. Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına Güney Afrika komünistlerine başsağlığı diler.

Moses Mabhida yoldaş, genç yaşından bu yana komünist saflarda yer aldı. Türkiye komünistleri O'nu, uluslararası komünist ve işçi hareketinin seçkin bir önderi, Güney Afrika'daki insan düşmanı apartheid rejimine karşı ateşli bir kurtuluş savaşçısı olarak tanıyor.

Türkiye Komünist Partisi, Moses Mabhida yoldaşı her zaman saygıyla anacaktır.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

8 Mart 1986

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!